

महाराष्ट्र शासन

Government of Maharashtra

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०२२-२०२३

PERFORMANCE BUDGET 2022-2023

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व
मत्स्यव्यवसाय विभाग

(३)

Agriculture, Animal Husbandry, Dairy
Development and Fisheries Department

(3)

(दुग्धव्यवसाय विकास)
(Dairy Development Department)

शासकीय मुद्रणालय, कोल्हापूर

२०२२

कार्यक्रम अंदाजपत्रक
२०२२-२०२३

PERFORMANCE BUDGET
2022-2023

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास
व मत्स्यव्यवसाय विभाग
(३)

Agriculture, Animal Husbandry, Dairy
Development and Fisheries Department
(3)

(दुग्धव्यवसाय विकास)
(Dairy Development Department)

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	तपशील	पृष्ठे
१.	प्रास्ताविक	v
२.	समग्र कार्यक्रम	v
३.	दुग्धव्यवसाय विकास विभागाची रचनात्मक आखणी (तक्ता एक आणि दोन)	.. अ व ब
भाग १		
४.	२०२२-२०२३ च्या एकूण अर्थसंकल्पाचा गोषवारा	१
भाग २		
५.	कार्यक्रम -	
(एक)	संचालन व प्रशासन	५
(दोन)	पशुधनासह दुग्धव्यवसाय विकास प्रकल्प	७
(तीन)	विस्तार व प्रशिक्षण	१४
(चार)	शासकीय दूध योजना	१५
(पाच)	कृषि संशोधन व शिक्षण	८५
(सहा)	इतर योजना	८५
भाग ३		
(१)	कर्मचारीविषयक गोषवारा (परिशिष्ट १)	८८
(२)	विकासाधारित अर्थसंकल्पाद्वारे कार्याच्या घेतलेल्या आढाव्याचे निष्कर्ष (परिशिष्ट २)	९०
(३)	लोकलेखा समितीच्या शिफारशींना मिळणारा प्रतिसाद (परिशिष्ट ३)	९०

CONTENTS

Sr. No.	Particulars	Page No.
1.	Introduction	vi
2.	Overall Performance	vi
3.	Organisational set-up of the Dairy Development Department (Table I and II)	A-B
	PART-I	
4.	Summary Budget 2022-2023 Dairy Development Department	1
	PART-II	
	Programmers	
5.	i) Direction and Administration	6
	ii) Cattle-cum-Dairy Development Project	7
	iii) Extension and Training	14
	iv) Government Milk Scheme	16
	v) Agricultural Research and Education	86
	vi) Other Schemes (Rehabilitation and integrated Milk Development Scheme)	87
	PART-III	
	i) Finding of the work-load based on the Development Budgeting (Annexure II)	91
	ii) Public Accounts Committee Recommendation and Response (Annexure III)	91

प्रास्ताविक

महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागात दुग्धव्यवसाय विकासाची वाढ प्रामुख्याने खालील दोन उद्दिष्टांकरिता करण्यात आली :--

(१) शेतकऱ्यांना शेती या व्यवसायातून होणाऱ्या उत्पन्नात वाढ करण्यासाठी दुग्धव्यवसायाकडे प्रवृत्त करणे.

(२) शहरातील लोकांना चांगल्या प्रतीचे दूध वाजवी भावात उपलब्ध करून देणे.

पहिले उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी दुधाचे उत्पादन वाढविणे सुकर जावे म्हणून विस्ताराखालील योजना राबविणे आणि या वाढलेल्या दुधास हमखास बाजारपेठ उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने संरचना निर्माण करणे.

दुसरे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी ग्रामीण भागातून गोळा केलेल्या दुधावर त्याची टिकावू क्षमता वाढविण्याच्या प्रक्रिया करून याची योजनाबद्ध वितरण व्यवस्था तयार करणे आवश्यक आहे.

ही उद्दिष्टे खालील कार्यक्रमान्वये साध्य केली जातात.

कार्यक्रम :--

- (एक) संचालन व प्रशासन.
- (दोन) पशुधनासह दुग्धव्यवसाय विकास प्रकल्प.
- (तीन) विस्तार व प्रशिक्षण.
- (चार) शासकीय दूध योजना.
- (पाच) कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण.
- (सहा) इतर योजना (पुनर्वसन व एकात्मिक दुग्धविकास योजना).

समग्र कार्यक्रम

दुग्धव्यवसाय विकास विभाग व विभागीय कार्यालयीन रचनात्मक आखणी दर्शविणारे नकाशे सुरुवातीस देण्यात आलेले आहेत.

कार्यक्रम अंदाज पत्रकाच्या तंत्रात अंतर्भूत असल्याप्रमाणे कार्यक्रम तीन भागात प्रस्तुत केला आहे त्यापैकी पहिल्या भागात गौण शिर्षनिहाय एकूण मंजूर अनुदानाचा गोषवारा देण्यात आला आहे. दुसरा भाग प्रास्ताविक असून तिसऱ्या भागात कर्मचारीविषयक गोषवारा दिलेला आहे.

INTRODUCTORY :

Development of dairy industry in rural area of Maharashtra is undertaken of two clear objectives.

(1) To introduce the farmers to take up dairying as a means to supplement their income from Agriculture.

(2) To make available whole some milk to Urban population at resonable price.

To achieve the first objective extension work to facilitate production of more milk and creation of infrastructure to provide assured market for the milk so produced are the essential factors.

The second objective requires processing of milk collected from rural areas and to increase the shelf life and a strong network distribution is compulsory.

The objectives are achieved through the following programmers :

i) Direction and Administration.

ii) Cattle-cum-Dairy Development Project.

iii) Extension and Training.

iv) Government Milk Scheme.

v) Agricultural Research and Education.

vi) Other Schemes (Rehabilitation and integrated overall performance Dairy Development Project).

OVERALL PERFORMANCE :

The organisational set-up of the Dairy Development i.e. shown in beginning of the pre-page.

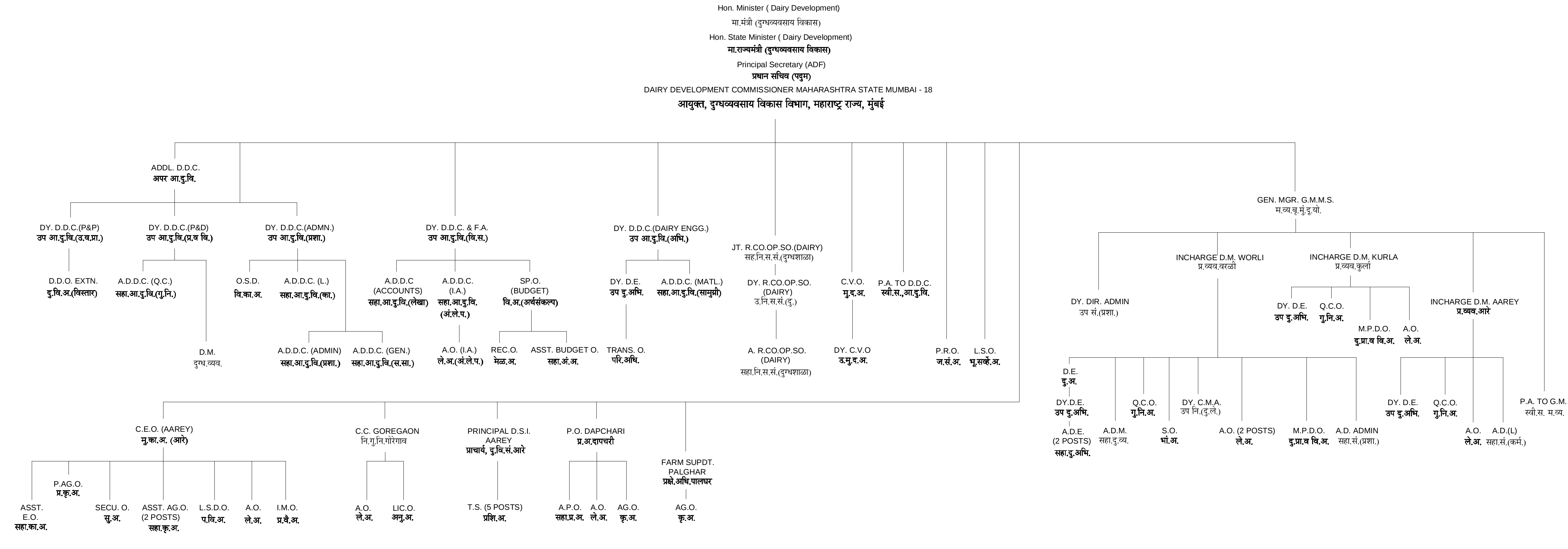
As is inherent to the technique of performance budget each programme has been presented in three sections.

The first consists of a minor head total grants summary.

The second is introduction.

The third is of the staff position summary.

ORAGANISATION SET-UP OF THE DAIRY DEVELOPMENT DEPARTMENT
दुग्धव्यवसाय विकास विभागाची विभागीय कार्यालयीन रचनात्मक आखणी

FULL FORMS OF ABBREVIATIONS :-

(1)	ADDL. D.D.C.	ADDITIONAL DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER	(16)	A.D.D.C. (MATL.)	ADDITIONAL DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER MATERIAL	(32)	D.M.	DAIRY MANAGER	(47)	ASST. AG.O.	ASSISTANT AGRICULTURE OFFICER
	अपर आ.दु.वि.	अपर आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास		सहा.आ.दु.वि.(सामुग्री)	सहाय्यक आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास (सामुग्री)		दुग्ध.व्यव.	दुग्धशाळा व्यवस्थापक		सहा.कृ.अ.	सहाय्यक कृषि अधिकारी
(2)	DY. D.D.C.(P&P)	DEPUTY DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER (PRODUCTION & PROCUREMENT)	(17)	DY. R.CO.OP.SO.(DAIRY)	DEPUTY REGISTRAR CO-OPERATIVE SOCIETIES (DAIRY)	(33)	A.D.D.C. (ADMIN)	ADDITIONAL DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER ADMINISTRATION	(48)	AG.O.	AGRICULTURE OFFICER
	उप आ.दु.वि.(उ.प.प्रा.)	उप आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास (उत्पादन व प्रापण)		उ.नि.स.सं.(दु.)	उप निबंधक सहकारी संस्था (दुग्धशाळा)		सहा.आ.दु.वि.(प्रशा.)	सहाय्यक आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास (प्रशासन)		कृ.अ.	कृषि अधिकारी
(3)	DY. D.D.C.(P&D)	DEPUTY DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER (PRODUCTION & DISTRIBUTION)	(18)	C.V.O.	CHIEF VIGILENCE OFFICER	(34)	A.D.D.C. (GEN.)	ADDITIONAL DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER GENERAL	(49)	L.S.D.O.	LIVE STOCK DEVELOPMENT OFFICER
	उप आ.दु.वि.(प्र.व वि.)	उप आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास (प्रक्रिया व वितरण)		मु.इ.अ.	मुख्य दक्षता अधिकारी		सहा.आ.दु.वि.(स.सा.)	सहाय्यक आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास (सर्वसाधारण)		प.वि.अ.	पशुधन विकास अधिकारी
(4)	DY. D.D.C.(ADMN.)	DEPUTY DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER (ADMINISTRATION)	(19)	GEN. MGR. G.M.M.S.	GENERAL MANAGER GREATER MUMBAI MILK SCHEME	(35)	A.O.	ACCOUNT OFFICER	(50)	I.M.O.	INCHARGE MEDICAL OFFICER
	उप आ.दु.वि.(प्रशा.)	उप आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास (प्रशासन)		म.व्य.वृ.मुं.दू.यो.	महाव्यवस्थापक, बृहन्मुंबई दूध योजना		ले.अ.	लेखा अधिकारी		प्र.वै.अ.	प्रभारी वैद्यकीय अधिकारी
(5)	DY. D.D.C. & F.A.	DEPUTY DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER & FINANCIAL ADVISOR	(20)	INCHARGE D.M. WORLI	INCHARGE DAIRY MANAGER WORLI	(36)	A.O.(I.A.)	ACCOUNT OFFICER (INTERNAL AUDIT)	(51)	LIC.O.	LICENCING OFFICER
	उप आ.दु.वि.(वि.स.)	उप आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास (वित्तीय सल्लागार)		प्र.व्यव.वरळी	प्रभारी व्यवस्थापक, वरळी		ले.अ.(अं.ले.प.)	लेखा अधिकारी (अंतर्गत लेखा परिक्षण)		अनु.अ.	अनुशासन अधिकारी
(6)	DY. D.D.C.(DAIRY ENGG.)	DEPUTY DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER (DAIRY ENGINEERING)	(21)	INCHARGE D.M. KURLA	INCHARGE DAIRY MANAGER KURLA	(37)	REC.O.	RECONCILIATION OFFICER	(52)	T.S.	TRAINING SUPERINTENDENT
	उप आ.दु.वि.(अभि.)	उप आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास (अभियांत्रिकी)		प्र.व्यव.कुर्ली	प्रभारी व्यवस्थापक, कुर्ली		मेळ.अ.	मेळ अधिकारी		प्रशि.अ.	प्रशिक्षण अधिक्षक
(7)	JT. R.CO.OP.SO. (DAIRY)	JOINT REGISTRAR, CO-OPERATIVE SOCIETIES (DAIRY)	(22)	D.E.	DAIRY ENGINEER	(38)	ASST. BUDGET O.	ASSISTANT BUDGET OFFICER	(53)	A.P.O.	ASSISTANT PROJECT OFFICER
	सह.नि.स.सं.(दुग्धशाळा)	सह निबंधक सहकारी संस्था (दुग्धशाळा)		डु.अ.	दुग्धशाळा अभियंता		सहा.अं.अ.	सहाय्यक अंदाजपत्रक अधिकारी		सहा.प्र.अ.	सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी
(8)	D.D.O. EXTN.	DAIRY DEVELOPMENT OFFICER EXTENSION	(23)	DY. DIR. ADMIN	DEPUTY DIRECTOR ADMINSTRATION	(39)	TRANS. O.	TRANSPORT OFFICER	(54)	FARM SUPDT. PALGHAR	FARM SUPERINTENDENT PALGHAR
	दु.वि.अ.(विस्तार)	दुग्धशाळा विकास अधिकारी (विस्तार)		उप सं.(प्रशा.)	उप संचालक (प्रशासन)		परि.अधि.	परिवहन अधिकारी		प्रक्षेत्र.अधि.पालघर	प्रक्षेत्र अधिकक्ष, प.पै.सं.कें.पालघर
(9)	A.D.D.C. (Q.C.)	ADDITIONAL DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER QUALITY CONTROL	(24)	Q.C.O.	QUALITY CONTROL OFFICER	(40)	A. R.CO.OP.SO.(DAIRY)	ASSISTANT REGIISTRAR CO-OPERATIVE SOCIETIES (DAIRY)	(55)	A.D.E.	ASSISTANT DAIRY ENGINEER
	सहा.आ.दु.वि.(गु.नि.)	दुग्धशाळा विकास अधिकारी (विस्तार)		गु.नि.अ.	गुणनियंत्रण अधिकारी		सहा.नि.स.सं.(दुग्धशाळा)	सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था (दुग्धशाळा)		सहा.दु.अभि.	सहाय्यक दुग्धशाळा अभियंता
(10)	O.S.D.	OFFICER ON SPECIAL DUTY	(25)	INCHARGE D.M. AAREY	INCHARGE DAIRY MANAGER AAREY	(41)	DY.C.V.O.	DEPUTY CHIEF VIGILENCE OFFICER	(56)	A.D.M.	ASSISTANT DAIRY MANAGER
	वि.का.अ.	विशेष कार्य अधिकारी		प्र.व्यव.आरे	प्रभारी व्यवस्थापक, आरे		उ.मु.इ.अ.	उप मुख्य दक्षता अधिकारी		सहा.दु.व्य.	सहाय्यक दुग्धशाळा व्यवस्थापक
(11)	A.D.D.C. (L)	ADDITIONAL DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER LABOUR	(26)	DY. C.M.A.	DEPUTY CONTROLLER OF MILK ACCOUNTS.	(42)	P.R.O.	PUBLIC RELATION OFFICER	(57)	S.O.	STORE OFFICER
	सहा.आ.दु.वि.(का.)	सहाय्यक आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास (कामगार)		उप नि.(दु.ले.)	उप नियंत्रक (दुग्धलेखा)		ज.सं.अ.	जनसंपर्क अधिकारी		भां.अ.	भांडार अधिकारी
(12)	A.D.D.C (ACCOUNTS)	ADDITIONAL DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER ACCOUNTS	(27)	C.E.O. (AAREY)	CHIEF EXECUTIVE OFFICER AAREY MILK COLONY	(43)	L.S.O.	LAND SURVEY OFFICER	(58)	M.P.D.O.	MILK PROCUREMENT AND DISTRIBUTION OFFICER
	सहा.आ.दु.वि.(लेखा)	सहाय्यक आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास (लेखा)		मु.का.अ. (आरे)	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (आरे)		भू.सर्व्हे.अ.	भू.सर्व्हेक्षण अधिकारी		दु.प्रा.व वि.अ.	दुध प्रापण व वितरण अधिकारी
(13)	A.D.D.C. (I.A.)	ADDITIONAL DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER INTERNAL AUDIT	(28)	C.C. GOREGAON	CATTLE CONTROLLER GOREGAON	(44)	P.A. TO D.D.C.	PERSONAL ASSISTANT TO DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER	(59)	A.D. ADMIN	ASSISTANT DIRECTOR ADMINSTRATION
	सहा.आ.दु.वि. (अं.ले.प.)	सहाय्यक आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास (अंतर्गत लेखा परिक्षण)		नि.गु.नि.गोरेगाव	नियंत्रक, गुं निर्यंत्रण, गोरेगाव		स्वी.स.,आ.दु.वि.	स्वीय सहाय्यक, आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास		सहा.सं.(प्रशा.)	सहाय्यक संचालक (प्रशासन)
(14)	SP.O. (BUDGET)	SPECIAL OFFICER (BUDGET)	(29)	PRINCIPAL D.S.I. AAREY	PRINCIPAL DAIRY SCIENCE INSTITUTE AAREY	(45)	ASST. E.O.	ASSISTANT EXECUTIVE OFFICER	(60)	A.D.(L)	ASSISTANT DIRECTOR (LABOUR)
	वि.अ.(अर्थसंकल्प)	विशेष अधिकारी (अर्थसंकल्प)		प्राचार्य, दु.वि.सं.आरे	प्राचार्य, दुग्धशाळा विज्ञान संस्था, आरे		सहा.का.अ.	सहाय्यक कार्यकारी अधिकारी		सहा.सं.(कर्म.)	सहाय्यक संचालक (कर्मचारी वर्ग)
(15)	DY. D.E.	DEPUTY DAIRY ENGINEER	(30)	P.O. DAPCHARI	PROJECT OFFICER DAPCHARI	(46)	SECU. O.	SECURITY OFFICER	(61)	P.A. TO G.M.	PERSONAL ASSISTANT TO GENERAL MANAGER
	उप दु.अभि.	उप दुग्धशाळा अभियंता	(31)	P.AG.O.	PRINCIPAL AGRICULTURE OFFICER		सु.अ.	सुरक्षा अधिकारी		स्वी.स. म.व्य.	स्वीय सहाय्यक, महाव्यवस्थापक, वृ.मुं.दू.यो.
				प्र.कृ.अ.	प्रधान कृषि अधिकारी						

ORAGANISATION SET-UP OF THE DAIRY DEVELOPMENT DEPARTMENT
दुग्धव्यवसाय विकास विभागाची विभागीय कार्यालयीन रचनात्मक आखणी

Hon. Minister (Dairy Development)

मा.मंत्री (दुग्धव्यवसाय विकास)

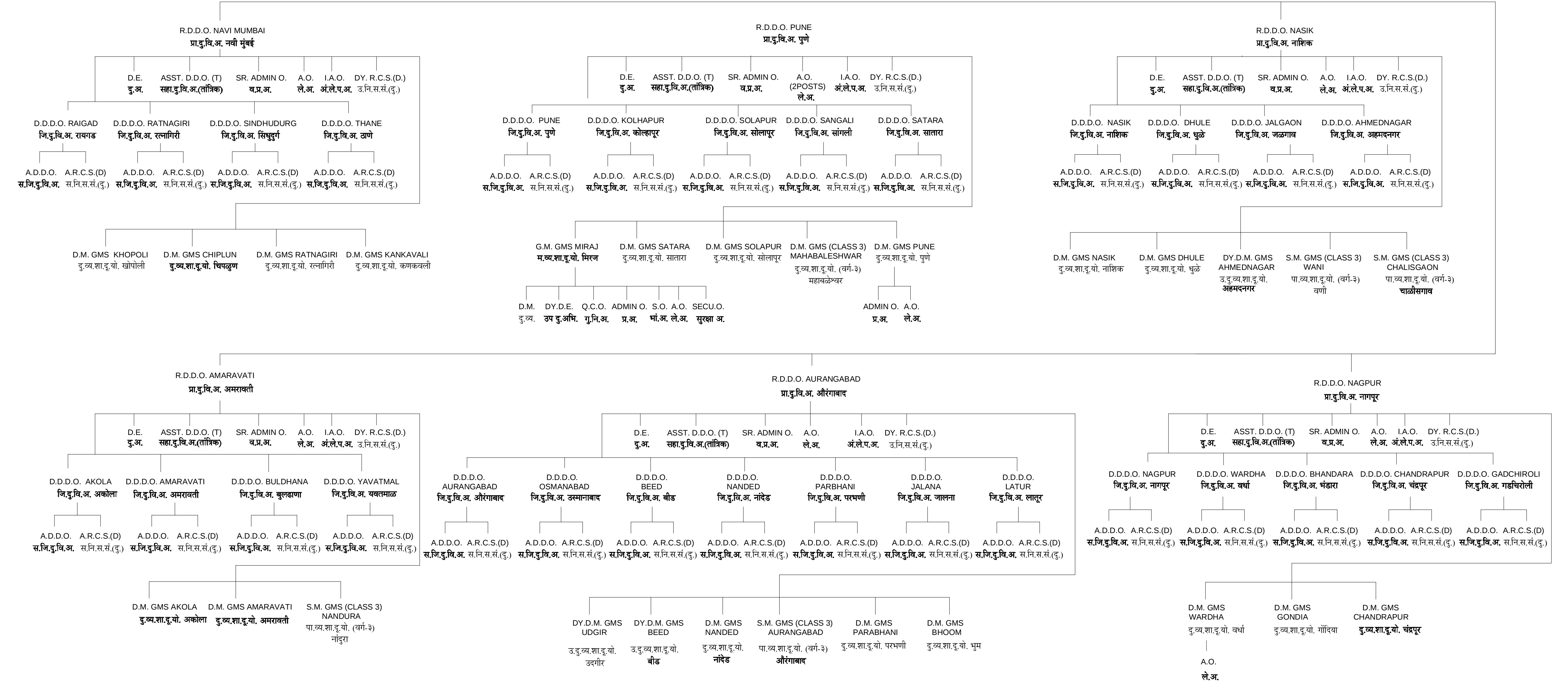
Hon. State Minister (Dairy Development)

मा.राज्यमंत्री (दुग्धव्यवसाय विकास)

Principal Secretary (ADF)

DAIRY DEVELOPMENT COMMISSIONER MAHARASHTRA STATE MUMBAI - 18

आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

FULL FORMS OF ABBREVIATIONS :-

(1)	R.D.D.O. प्रा.दु.वि.अ.	REGIONAL DAIRY DEVELOPMENT OFFICER प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी	(6)	I.A.O. अं.ले.प.अ.	INTERNAL AUDIT OFFICER अंतर्गत लेखा परिक्षा अधिकारी	(11)	G.M. GMS म.व्य.शा.दू.यो.	GENERAL MANAGER GOVERNMENT MILK SCHEME महाव्यवस्थापक शासकीय दूध योजना	(16)	S.O. भां.अ.	STORE OFFICER भांडार अधिकारी
(2)	D.E. दु.अ.	DAIRY ENGINEER दुग्धशाळा अभियंता	(7)	DY. R.C.S.(D.) उ.नि.स.सं.(दु.)	DEPUTY REGISTRAR CO-OPERATIVE SOCIETIES (DAIRY) उप निबंधक सहकारी संस्था (दुग्ध)	(12)	D.M. GMS दु.व्य.शा.दू.यो.	DAIRY MANAGER GOVERNMENT MILK SCHEME दुग्धशाळा व्यवस्थापक, शासकीय दूध योजना	(17)	SECU.O. सुरक्षा अ.	SECURITY OFFICER सुरक्षा अधिकारी
(3)	ASST. D.D.O. (T) सहा.दु.वि.अ.(तांत्रिक)	ASSISTANT DAIRY DEVELOPMENT OFFICER (TECHNICAL) सहाय्यक दुग्धशाळा विकास अधिकारी (तांत्रिक)	(8)	D.D.D.O. जि.दु.वि.अ.	DISTRICT DAIRY DEVELOPMENT OFFICER जिल्हा दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी	(13)	Q.C.O. गु.नि.अ.	QUALITY CONTROL OFFICER गुणनियंत्रण अधिकारी	(18)	D.M. GMS (CLASS 3) दु.व्य.शा.दू.यो. (वर्ग-३)	DAIRY MANAGER GOVERNMENT MILK SCHEME (CLASS 3) दुग्धशाळा व्यवस्थापक, शासकीय दूध योजना (वर्ग-३)
(4)	SR. ADMIN O. व.प्र.अ.	SENIOR ADMINISTRATIVE OFFICER वरिष्ठ प्रशासकीय अधिकारी	(9)	A.D.D.O. स.जि.दु.वि.अ.	ASSISTANT DAIRY DEVELOPMENT OFFICER सहाय्यक जिल्हा दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी	(14)	DY.D.E. उप दु.अभि.	DEPUTY DAIRY ENGINEER उप दुग्धशाळा अभियंता	(19)	S.M. GMS (CLASS 3) पा.व्य.शा.दू.यो. (वर्ग-३)	SHIFT MANAGER GOVERNMENT MILK SCHEME (CLASS 3) पाळी व्यवस्थापक, शासकीय दूध योजना (वर्ग-३)
(5)	A.O. ले.अ.	ACCOUNT OFFICER लेखा अधिकारी	(10)	A.R.C.S.(D) स.नि.स.सं.(दु.)	ASSISTANT REGISTRAR CO-OPERATIVE SOCIETIES (DAIRY) सह निबंधक सहकारी संस्था (दुग्ध)	(15)	ADMIN O. प्र.अ.	ADMINISTRATIVE OFFICER प्रशासकीय अधिकारी			

भाग - १

PART - 1

तक्ता--२०२२-२३ च्या एकूण अर्थसंकल्पाचा गोषवारा

Budget Information to 2022-23

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
Agriculture, Animal Husbandary, Dairy Development and Fisheries Department

Demand No. D-5/मागणी क्रमांक डी-५

(रुपये हजारत / Rs. in thousands)

तपशील	प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१ Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०२१-२०२२ Budget Estimates 2021-2022	सुधारित अंदाज, २०२१-२०२२ Revised Estimates 2021-2022	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२२-२०२३ Budget Estimates 2022-2023	Description
	2	3	4	5	6
१					2404 Dairy Development
२४०४, दुग्धव्यवसाय विकास					I SUMMARY
एक सारांश					
००१ संचालन व प्रशासन	58	5000	3750	5000	001 Direction and Administration
	556206	762782	736782	777083	Voted
१०२ पशुधनासह दुग्धव्यवसाय विकास प्रकल्प	3441704	341345	388803	342112	102 Dairy Development Project
१०२ विस्तार व प्रशिक्षण	14367	20767	19636	19755	109 Extension and Training
१०९ सहकारी संस्था व इतर संस्थांना मदत	..	300	300	300	195 Assistance to Co-operatives
२०१ बृहन्मुंबई दूध योजना	531449	1340546	1203657	1360688	201 Greater Mumbai Milk Scheme
२०२ शासकीय दूध योजना, पुणे	128250	208923	193859	184749	202 Govt.. Milk Scheme, Pune
२०३ शासकीय दूध योजना, सोलापूर	11820	19161	17953	15890	203 Govt.. Milk Scheme, Solapur
२०४ शासकीय दूध योजना, मिरज	88807	102939	87109	96034	204 Govt.. Milk Scheme, Miraj
२०६ शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर	5741	9619	8388	6915	206 Govt.. Milk Scheme, Mahabaleshwar
२०७ शासकीय दूध योजना, सातारा	11010	48546	31676	27254	207 Govt.. Milk Scheme, Satara
२०८ शासकीय दूध योजना, नाशिक	16160	23470	22603	19316	208 Govt.. Milk Scheme, Nashik
२०९ शासकीय दूध योजना, धुळे	12695	21873	15718	17727	209 Govt.. Milk Scheme, Dhule
२१० शासकीय दूध योजना, अहमदनगर	17329	27038	18475	25062	210 Govt. Milk Scheme, Ahmednagar
२११ शासकीय दूध योजना, चाळीसगांव	3477	6270	4845	6350	211 Govt. Milk Scheme, Chalisgaon
२१२ शासकीय दूध योजना, वणी	642	1672	566	1426	212 Govt. Milk Scheme, Wani
२१३ शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी	67342	74175	58898	43200	213 Govt. Milk Scheme, Ratnagiri
२१४ शासकीय दूध योजना, चिपळूण	50158	55881	69574	57613	214 Govt. Milk Scheme, Chiplun
२१५ शासकीय दूध योजना, कणकवली	1473	7191	6732	7324	215 Govt. Milk Scheme, Kankavali
२१६ शासकीय दूध योजना, महाड	..	138	122	9	216 Govt. Milk Scheme, Mahad
२१७ शासकीय दूध योजना, खोपोली, (रायगड)	27964	33379	30593	34427	217 Govt. Milk Schme, Khopoli, (Raigad)
२१८ शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी)	523	491	467	489	218 Govt. Milk Schme, Gove (Bhivandi)
२१९ शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद	39373	47776	45503	41613	219 Govt. Milk Scheme, Aurangabad

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
Agriculture, Animal Husbandary, Dairy Development and Fisheries Department

Demand No. D-5/मागणी क्रमांक डी-५ (रुपये हजारत / Rs. in thousands)

तपशील		प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१ Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०२१-२०२२ Budget Estimates 2021-2022	सुधारित अंदाज, २०२१-२०२२ Revised Estimates 2021-2022	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२२-२०२३ Budget Estimates 2022-2023	Description
1	2	3	4	5	6	
२४०४, दुग्धव्यवसाय विकास						
एक सारांश						
२२० शासकीय दूध योजना, उदगीर	दत्तमत	192661	268520	226344	126601	Voted 220 Govt. Milk Scheme, Udgir
२२१ शासकीय दूध योजना, बीड	दत्तमत	180321	190091	173161	194701	Voted 221 Govt. Milk Scheme, Beed
२२२ शासकीय दूध योजना, नांदेड	दत्तमत	38481	70474	63255	72094	Voted 222 Govt. Milk Scheme, Nanded
२२३ शासकीय दूध योजना, भूम	दत्तमत	29875	77768	67569	21963	Voted 223 Govt. Milk Scheme, Bhoom
२२४ शासकीय दूध योजना, परभणी	दत्तमत	222853	244055	218924	248996	Voted 224 Govt. Milk Scheme, Parbhani
२२५ शासकीय दूध योजना, अमरावती	दत्तमत	84422	100885	91733	101243	Voted 225 Govt. Milk Scheme, Amravati
२२६ शासकीय दूध योजना, यवतमाळ	दत्तमत	25584	56555	26298	58537	Voted 226 Govt. Milk Scheme, Yeotmal
२२७ शासकीय दूध योजना, अकोला	दत्तमत	100596	130334	117268	130661	Voted 227 Govt. Milk Scheme, Akola
२२८ शासकीय दूध योजना, नांदुरा	दत्तमत	9333	23038	19270	23378	Voted 228 Govt. Milk Scheme, Nandura
२२९ शासकीय दूध योजना, नागपूर	दत्तमत	15124	15252	14480	16032	Voted 229 Govt. Milk Scheme, Nagpur
२३० शासकीय दूध योजना, वर्धा	दत्तमत	125874	160245	145052	159571	Voted 230 Govt. Milk Scheme, Wardha
२३१ शासकीय दूध योजना, गोंदिया	दत्तमत	63308	165927	144333	60645	Voted 231 Govt. Milk Scheme, Gondia
२३२ शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर	दत्तमत	103777	114901	98766	96523	Voted 232 Govt. Milk Scheme, Chandrapur
२३४ शासकीय दूध योजना, जालना	दत्तमत	116441	122984	89902	123251	Voted 234 Govt. Milk Scheme, Jalana
स्थूल बेरीज	भारित	58	5000	3750	5000	Charged Gross Total
	दत्तमत	6335140	4895311	4458614	4519532	Voted
एकूण		6335198	4900311	4462364	4524532	Total
दत्तमत वजा-वसुली		21251	18	19	16	Voted Deduct Recoveries
निव्वळ बेरीज २४०४, दुग्धव्यवसाय विकास	भारित	58	5000	3750	5000	Charged Net Total-2404, Dairy Development
	दत्तमत	6313889	4895293	4458595	4519516	Voted
एकूण		6313947	4900293	4462345	4524516	Total

भाग-२

कार्यक्रम क्रमांक-एक

संचालन व प्रशासन

प्रास्ताविक :-

दुग्धव्यवसाय विकास विभागाचे "आयुक्त" हे या विभागाचे प्रमुख म्हणून सन १९५८ पासून कार्य करतात. राज्यातील सर्व दूध योजनांवर ते प्रशासनिकदृष्ट्या नियंत्रण ठेवतात. दुग्धव्यवसाय विकास विभागाच्या विविध प्रकारच्या कामात मदत देण्यासाठी त्यांच्या हाताखाली वेगवेगळ्या विभागातील अधिकारी वर्ग असतो. त्यात विविध योजनांच्या पर्यवेक्षणासाठी व मार्गदर्शनासाठी दुग्धव्यवसायातील तांत्रिक अधिकारी, दुग्धशाळा अभियंता, प्रशासनिक अधिकारी, वित्त विभागातील अधिकारी, सहाकार खात्यातील अधिकारी वर्ग, सहाय्यक कामगार आयुक्त, भूसर्वेक्षण अधिकारी इत्यादि विविध स्तरांवरील व शासनाच्या विविध खात्यामधून घेतलेल्या अधिकारी वर्गाचा समावेश आहे. बृहन्मुंबई दूध योजनांसाठी महाव्यवस्थापक असून या योजनेच्या दैनंदिन कामावर देखरेख ठेवण्यासाठी त्यांना बरेच अधिकारी मदत करतात. बृहन्मुंबई दूध योजनेखालील आरे, वरळी आणि कुर्ला या दुग्धशाळांचे आता विकेंद्रीकरण झाले असून त्यांचे दैनंदिन कामकाज थेट महाव्यवस्थापकांच्या अधिपत्याखाली स्वतंत्रपणे चालते. नवी मुंबई, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती आणि नागपूर या सहा ठिकाणी प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी आहेत. ते आपआपल्या विभागात तंत्रविषयक मार्गदर्शन करतात व आपआपल्या विभागातील सर्व ग्रामीण दूध योजनांचे पर्यवेक्षण करतात. प्रादेशिक विभागामध्ये विखुरलेल्या विविध दूध योजनांचे प्रशासनावर कार्यक्षम व परिणामकारक नियंत्रण ठेवण्यासाठी प्रत्येक प्रादेशिक कार्यालयामध्ये वरिष्ठ प्रशासकीय अधिकारी या पदाची निर्मिती करण्यात आली आहे. त्याशिवाय दुग्धशाळा अभियंता उपनिबंधक, सहकारी संस्था, लेखा अधिकारी अंतर्गत लेखापरिक्षण अधिकारी व सहाय्यक दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी (तांत्रिक) इत्यादी अधिकारी आपआपल्या क्षेत्रातील कामात त्यांना मदत करीत असतात. ग्रामीण क्षेत्रात दूध उत्पादनाची नवीन क्षेत्रे विकसित करण्यासाठी व असलेल्या क्षेत्रात दूध उत्पादनात वाढ करण्याच्या दृष्टीने आवश्यक योजना, उदाहरणार्थ दूध उत्पादन व संकलनात येणाऱ्या अडचणीचे समाधान करणे. पशुसंवर्धन व सहाकार या विभागाच्या कार्याची जुळणी करून त्या आधारावर या विभागामार्फत राबविण्यात यावयाच्या अनेकविध विस्ताराखालील योजनांची आखणी व अंमलबजावणी करणे यासाठी प्रत्येक जिल्हा पातळीवर जिल्हा दुग्धशाळा विकास अधिकाऱ्यांच्या नेतृत्वाखाली नवीन यंत्रणा १ जून, १९७८ पासून निर्माण करण्यात आली. या दुग्धव्यवसाय विस्तार कार्यावर दुग्धव्यवसाय विकास विभागाचे नियंत्रण आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास विभाग यांचेकडे असून त्यावर त्या त्या विभागांतील प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी यांचे नियंत्रण व देखरेख असते.

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागांतर्गत दुग्धव्यवसायाच्या बांधकामाच्या परिरक्षणाच्या विशिष्ट व तातडीच्या गरजा लक्षात घेवून स्वतंत्र कृषि बांधकाम विभाग निर्माण करण्यात आला होता. आतापर्यंत या विभागाकडून दुग्धशाळाविषयक बांधकामे, परिरक्षण व विद्युत संच मांडणी यासारखी कामे केली जात होती. सदर विभाग दिनांक १ ऑक्टोबर, १९९० पासून सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे हस्तांतरित करण्यात आलेला आहे. दुग्धव्यवसाय विभागाची गौण बांधकामे व परिरक्षण इत्यादी कामे त्यांचे विभागाकडून केली जातात. यासाठी आवश्यक तेवढा निधी या विभागाकडून उपलब्ध करून दिला जातो.

महाराष्ट्र शासनाने राज्यातील पशुसंवर्धन, दुग्ध व मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्थांचे सांविधिक लेखा परिक्षणाकरिता सहाकार आयुक्त यांचे अध्यक्षतेखाली १ सप्टेंबर १९८९ पासून स्वतंत्र लेखा परीक्षा मंडळ निर्माण केले आहे. या मंडळाचे आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई हे उपाध्यक्ष असून कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी दुग्ध महासंघ मर्यादित, मुंबई हे संचालक आहेत. या मंडळाकरिता विशेष कार्य अधिकारी हे पद निर्माण करून त्यांना मंडळाचे सभासद सचिव संबोधण्यात आले आहे. सहाकार विभागातून विशेष कार्य अधिकारी या पदावर नेमणूक केलेल्या अधिकाऱ्यामार्फत राज्यातील पदुम सहकारी संस्थांचे सांविधिक लेखा परीक्षणासाठी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मधील कलम ८१ व ८२ व महाराष्ट्र सहकारी संस्था नियम १९६१ चे नियम ६९ अन्वये त्यांना अधिकार प्रदान करून लेखा परीक्षणाचे काम केले जाते.

PART - 2

PROGRAMME No.1

Direction and Administration

INTRODUCTORY :

The Dairy Development Commissioner is working as head of this Department from the year 1958. He keeps administrative control on all the Government Milk Scheme in the State. To help him in supervision and guidance of various activities of Dairy Development Department, Officers from the Department and various other departments are working under him which include Technical Officers in Dairy Science, Dairy Engineers, Administrative Officers, Officers from Finance Department from Co-operative Department, Assistant Commissioner of Labour, Land Survey Officers from the Revenue Department and Vigilance Officers etc. General Manager is the Chief of the Greater Mumbai Milk Scheme and there are many Officers to help him in the day-to-day working. The working of the Aarey, Worli and Kurla Dairies is now decentralized and the Dairy Managers of these Dairies work independently under the overall control of the General Manager, Greater Mumbai Milk Scheme. Regional Dairy Development Officers located in Mumbai, Pune, Nashik, Aurangabad, Amravati and Nagpur under the Regional Dairy Development Officers who provide technical guidance in their jurisdiction. For the efficient and effective control on the administration of the Milk Schemes scattered in the Region a post of Senior Administrative Officer is created in each Regional Office. In addition to this, the Dairy Engineer, Deputy Registrar, Co-operative Societies, Assistant Dairy Development Officer (Technical) and Accounts Officers etc, help the Regional Dairy Development Officer in their respective field of work.

In rural areas to develop new Sector in milk production and increased milk production in visiting Schemes for e.g. to tackle problems in milk production and distribution.

With effect from 1st June, 1978 in each district under the control of District Dairy Development Officer, Co-operative and Animal Husbandry Departments function work consolidated and on that basis different Extension Schemes for implementation and set up were taken up.

Independent Agriculture and Construction Department was created for emergency and special maintenance according to the need of Dairy Development (Agriculture, Animal Husbandry, Dairy Development and Fisheries Department) Dairies construction, maintenance and electricity installation works were taken by Agriculture Construction Department. With effect from 1st October, 1990 this department was transferred to Public Works Department. Minor works, maintenance and other works are taken up by Public Works Department. Funds are provided by Dairy Development Department.

With effect from 1st September, 1989 the Government of Maharashtra has created an independent Audit Board for conducting the statutory audit of Accounts maintained by Co-operative Societies in the Field of Animal Husbandry, Dairy Development and Fisheries in the State of Maharashtra under the Chairmanship of under the Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Maharashtra State, Pune. The Dairy Development Commissioner, Maharashtra State is the Vice Chairman of the Audit Board. The Managing Director of MAHARASHTRA RAJYA SAHAKARI DUDH MAHASANGH LTD., MUMBAI is member of the Board. The Officer on Special Duty, Audit Board A.D.F., which post is created for the Audit Board is the member Secretary of the Board. The Officer on Special Duty (Audit Board) is expected to look after the Audit of the A.D.F. Co-operative Societies in the State of Maharashtra. He is delegated the statutory powers under section 81 and 82 of the Maharashtra Co-operative Societies Act 1960 and Maharashtra Co-operative Societies Rules 1961 (Rule 69)

कार्यक्रम क्रमांक - दोन
पशुधनासह दुग्धव्यवसाय विकास प्रकल्प
१. आरे दुग्ध वसाहत

प्रास्ताविक :-

आरे दुग्ध वसाहतीची स्थापना सन १९४९ साली झाली व त्यासाठी एकूण १२८७ हेक्टर जमीन संपादन करण्यात आली त्यापैकी निरनिराळ्या राज्यस्तरावरील व केंद्रातील खात्यांना व इतर संस्थांना ८०८ हेक्टर जागा देण्यात आलेली आहे. जनावरांचे गोठे, इमारती, रस्ते, नाले बांध व शेतातील रस्ते इ. व्यापलेली जमीन ३५२ हेक्टर असून वसाहतीत प्रामुख्याने पशुसंवर्धन व कृषि विभागासंबंधीत कार्यक्रम राबविण्यात येतो. कृषि कार्यक्रमांतर्गत पॅराग्रास व सकस वैरणीची १६९ हेक्टर क्षेत्रावर लागवड करून उत्पादन मोठ्या प्रमाणात घेण्यात येते.

आरे दुग्ध वसाहतीमध्ये ५०० ते ५५० जनावरांची क्षमता असलेले एकूण ३० गोठे आहेत. सदर ३० गोठे ३७५ परवानाधारकांना भाडेतत्वावर देण्यात आले आहेत. या गोठ्यात १६,१६० गुरे ठेवण्यात येतात. वसाहतीमध्ये असलेल्या एकूण १४२३ निवासस्थानांपैकी १०५१ निवासस्थाने परवानाधारकांना देण्यात आली आहेत व २०० निवासस्थाने शासकीय अधिकारी व कर्मचारी यांना वाटप करण्यात आलेली आहेत. १४ निवासस्थाने शासकीय कार्यालये शासन अंगीकृत संस्थांना वाटप करण्यात आली आहेत व सध्या १५८ निवासस्थाने रिक्त आहेत.

२. पशुपैदास व संगोपन केंद्र, पालघर

मुंबईमध्ये असलेल्या दूध उत्पादकांना अपुरी जागा व पशु खाद्याची अडचण भेडसावत असे. त्यातून सोडवणूक होण्याच्या दृष्टीने तबेलेधारक भाकड जनावरे कत्तलखान्यात विकत असल्यामुळे राष्ट्रीय संपत्तीचा विनाश होत होता. सदर विनाश टाळण्याच्या दृष्टीने महाराष्ट्र सरकारने शा.नि.क्र.एमसी/एसएलवी/२१४, दिनांक १२ मार्च, १९५१ अन्वये हाजी उमरजी हाजी मुसा भरुचा यांचेकडून २१७.४१ हेक्टर जमीन विकत घेऊन भाकड जनावरांचे केंद्र असे नामकरण केले त्यानंतर शासनाने वन विभागाकडून ९१.९६ हेक्टर व महसूल विभागाकडून ११२२.६३ हेक्टर अशी एकूण १४३२ हेक्टर जमीन संपादीत केली आणि शासन निर्णय क्र. पीएलजी-१०७६/एजीएफ/२२१२/७७ अन्वये दिनांक १० एप्रिल, १९७७ पासून पशुपैदास व संगोपन केंद्र, पालघर असे नामकरण करण्यात आले.

शासन निर्णय दिनांक ३० जुन, २००१ पासून गोशाळा बंद करण्यात आली आहे.

एकूण संपादीत १४३२ हेक्टर जमीनीपैकी ११५९ हेक्टर जमीन हस्तांतरित होऊन सध्या केंद्राच्या ताब्यात २७३.०४ हेक्टर जमीन आहे. सदर केंद्राच्या ताब्यातील जमीनीवर पावसाच्या पाण्यावर नैसर्गिक उगवणाऱ्या गवताचे व फळ लागवडीचे उत्पादन घेण्यात येते. सदर गवताची जाहिर निविदा देऊन विक्री करण्यात येते. गोदामे, चिकूची झाडे व आंब्याच्या झाडापासून मिळणाऱ्या फळांचा विक्रीचा ठेका देण्यात येतो.

PROGRAMME No. 2
CATTLE-CUM- DAIRY DEVELOPMENT PROJECT
AAREY MILK COLONY

INTRODUCTORY :

The Aarey Milk Colony was established in the year 1949. One thousand two hundred and eighty seven hectares of land was acquired for the same out of that 808 Hectare of Land is allotted to different State Dept. and central Govt. Dept. and other Institute. In Agriculture Section 169 hectares of Area paragrass and rich fodder is cultivated and production is done on large Scale by the dept. Also Nursery, Observation Post Boating Club and Picnic Spot for Visitors attraction has been developed.

In Aarey Milk Colony there are 30 Stable Units having capacity accommodation 500 to 550 animals. these, 30 stables are occupied by 375 Licensees, on rental basis. In these stables 16,160 cattles are kept out of 1423 accommodation in Colony 1051 accommodation is allotted to licensees and 200 accommodation is allotted to staff and 14 quarters allotted to Govt. offices and Govt. Institutions and 158 Government quarters are Vacant.

CATTLE BREEDING AND REARING FARM, PALGHAR

Milk Producers in Mumbai had to fore difficulties in cattle feed and availability of land. This resulted in sale of milk cattle slaughtering of milk cattle which caused loss to national wealth. To avoid such loss Maharashtra Government purchase land of 217.41 Hectare from Mr. Hajji Umar Ali Hajji-Musa vide G. R. No. AMC/SLV/214, dated 12 March, 1951 and named in "Milk Cattle Centre" After that form Forest Departmen 91.96 Hectare and Revenue Department 1122.63 He totaling to 1432 Hectare land also ctare acquired and vide G. R. No. PLG/1076/AGF/2212/77, dated 10 April, 1977 named the centre as "Cattle Breeding and Riming Farm, Palghar".

Now this farm is closed vide G.R. dated 30 June, 2001 out of total 1432 Hectares land 1159 Hectares land is handed over and at present 273.04 Hectares of land is remaining. On this land natural grass and cultivated fruits production is taken from rain water. This grass sale is done through Tender. Severally godowns, Chico trees and Mango trees fruit production sale is done through contract.

३. दुग्ध प्रकल्प, दापचरी

प्रास्ताविक :-

मुंबई शहरातील गुरांच्या अनियमित वाढीवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी आरे दुग्ध वसाहतीच्या धर्तीवर दुसरी दुग्ध वसाहत स्थापन्याचे सन १९५५ मध्ये ठरविण्यात आले व सन १९६२ पासून या प्रकल्पासाठी २६७७ हेक्टर जमीन संपादित करण्यात आली. गुरांच्या अशा स्थलांतरामुळे मुंबई शहरातील गुरांचे संख्येत होणाऱ्या वाढीवर सहजगत्या नियंत्रण करणे शक्य होणार होते. तथापि, मुंबई शहरातील तबेलेधारकांनी दापचारी येथे स्थलांतरित होण्यास विरोध दर्शविला. त्यामुळे गुरांचे स्थलांतराचे काम तात्पुरत्या कालावधीसाठी शासनाला सोडून द्यावे लागले. तद्नंतर प्रकल्पात राबविण्यात येत असलेल्या कार्यक्रमांमध्ये वेळोवेळी बदल करण्यात आला. सध्या प्रकल्पात प्रामुख्याने खालील कार्यक्रम राबविण्यात येतात :-

- (१) कृषि विभाग-हिरव्या सकस वैरणीचे उत्पादन.
- (२) कृषिक्षेत्र-२७० कृषिक्षेत्रे बांधली आहेत.

कृषि विभागाची व कृषि क्षेत्रे इत्यादींची पाण्याची गरज भागविण्याच्या दृष्टीने विरोळी नदीवर १३८० दशलक्ष घनफूट क्षमतेचे धरण बांधण्यात आले आहे. त्याद्वारे १३४६ हेक्टर जमीन ओलिताखाली आणली जाऊ शकते.

वरील कार्यक्रमाव्यतिरिक्त धरणाचे पाण्यात मत्स्यबिजोत्पादन, प्रायोगिक रबर लागवड, शितकरण केंद्र व फलोद्यान विकास या योजना त्या त्या विभागाकडून प्रकल्पात राबविण्यात येतात. दापचरी प्रकल्पाचा आढावा घेण्यासाठी शासनाने दिनांक १ डिसेंबर, १९८७ रोजी उच्चाधिकार समितीची नियुक्ती केली होती. सदर समितीने आपला अहवाल शासनास दिनांक २३ नोव्हेंबर, १९८९ रोजी सादर केला असून तो शासनाने दिनांक २३ जानेवारी, १९९० रोजी स्वीकारला आहे.

DAIRY PROJECT, DAPCHARI

INTRODUCTORY :

The Dairy Project Dapchhari in Dhanu Taluka, District Thane, was originally designed to shift dairy animals from Mumbai stables on par with the Aarey Milk Colony in order to control the unrestricted growing cattle strength in Mumbai. This decision was taken in the year 1955. The Project envisaged acquisition of 2677 hectares of land since 1962. However, stable owners of Mumbai refused to shift at Dapchhari. Subsequently, Government postponed the shifting programme temporarily. The objectives of the Project were revised from time to time. The Cattle shed owners registered their unwillingness to shift the cattle. At present the following main activities are undertaken at the Project.

In order to provide irrigation a Dam has been constructed on Viroll river. The Dam has storage capacity of 1380 M.C./ft. and can irrigate 1346 hectares.

In addition to above programme fish cultivation is done in the Dam water and fish development activities are also undertaken by the Fisheries Department. Rubber Research Station, milk chilling plant, horticulture development activities are also being carried out by the concerned Departments. High Power Committee was approved by the Government on 1st December, 1987 to review the Project activities. The Report of the Committee was submitted to Government on 23rd November, 1989 and accepted on 23rd January, 1990.

तक्ता एक—TABLE I

विभागांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजनासाठी वापरात असलेली एकूण शासकीय जमीन. The total Government Land utilised for various-activities in the Department.
क्षेत्र हेक्टरात / Area in Hectare

अनुक्रमांक Serial No.	बाब Item	प्रत्यक्ष Actuals, 2021-2022				अमेक्षित Anticipated, 2021-2022				लक्ष्य Targets, 2022-2023			
		आरे Aarey		पालघर Palghar		आरे Aarey		पालघर Palghar		आरे Aarey		पालघर Palghar	
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	प्रकल्पाचे एकूण क्षेत्र Total area of the Project	1287	1432	2677	1287	1432	2677	1287	1432	2677	1287	1432	2677
2	धरणाच्या वापराखालील क्षेत्र Area under Dam	..	..	520	..	..	520	..	..	..	..	..	520
3	निर्निराळ्या राज्य स्तरावरील व नदी व द्रातीतील खात्यांना आणि इतर संस्थांना दिलेली जमीन. Land given to the various State/Central Government departments and to the other institutions.	807	1033.41	72.73	807	1033.41	72.73	807	1033.41	72.73	807	1033.41	72.73
4	इमारती, रस्ते, नाले, बांध, शेतातील रस्ते इत्यादी यांनी व्यापलेली जमीन Land covered by Constructions of Buildings, Roads, Nalas, Bandhs etc.	165	..	296.94	165	..	296.94	165	..	296.94	165	..	296.94
5	जनावरांचे गोठे व परिसर Land for Animal Stables	187	..	312	187	..	312	187	..	312	187	..	312
6	शेतकऱ्यांच्या युनिटने व्यापलेली जागा Land under Farmers units	..	..	270	..	..	270	..	..	270	..	..	270
7	आदिवासीना देण्यात आलेली जमीन Area given to PAP's	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
8	(अ) ओलिताखालील/ Irrigated (ब) बिगर ओलिताखालील/ Non-Irrigated	..	..	263	..	..	263	..	..	263	..	..	263
9	शासनाने लागवड केलेले क्षेत्र Irrigated Land to be used by Government	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
10	गवताळ विभाग पॅराग्रास व इतर हिरव्या वैरीणीचे क्षेत्र Grass Land such as Paragrass and area under other Green Fodder productions.	128	398.59	812.33	128	398.59	812.33	128	398.59	812.33	128	398.59	812.33
11	जंगलाखालील क्षेत्र Forest Development and horticulture	..	..	80	..	..	80	..	..	80	..	..	80
12	सुबाभूळच्या लागवडीखालील क्षेत्र Land used for Subabhu	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
13	रबर लागवडीसाठी Rubber board	..	..	50	..	..	50	..	..	50	..	..	50
14	रेड ऑईल, पाम ऑईलसाठी Trail Cultivation of Red Oil PALM, Oil, etc.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
15	हिरवळ बगीचा क्षेत्र/सामाजिक वनीकरण/वृक्षारोपण इ. Green Garden/Social forestry/Plantation etc.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
एकूण Total		1361	1432	2677	1287	1432	2677	1287	1432	2677	1287	1432	2677

तक्ता दोन—TABLE II

शासनाने लागवड केलेल्या क्षेत्रातील उत्पादन, पाळलेल्या जनावरांची संख्या व त्यांचे उत्पादन, Total production, expenditure and receipts from the utilised Government, land for त्यासाठीचा खर्च व त्यापासून तसेच इतर बाबीपासून मिळालेले एकूण उत्पन्न. cultivation, forest, maintenance of cattle and other items etc.

(परिमाण टन/लिटर्स-हजारात) (Quantity in Thousand Tonnes/Litres) (Rs. in Thousands)											
अनुक्रमांक Serial No.	बाब Item	प्रत्यक्ष Actuals, 2020-2021					अपेक्षित Anticipated, 2021-2022			लक्ष्य Targets, 2022-2023	
		आरे Aarey	पालघर Palghar	दापचरी Dapchari	आरे Aarey	पालघर Palghar	दापचरी Dapchari	आरे Aarey	पालघर Palghar	दापचरी Dapchari	
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	2										
(अ) शासनाने लागवड केलेल्या क्षेत्रातील उत्पादन (A) Productions of the utilised Land by Government											
	(1) गवतमळा विभाग पॅराग्रास व इतर हिरवी व्हेरण (1) Productions of Grass Lands such as Paragrass Green Fodder etc.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	(२) जंगल भागातील उत्पादन Productions of Forest Development	..	74	..	..	1833	..	..	1833	..	..
	(3) इतर लागवडीचे उत्पादन Other Productions	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	(१) सुबाभळ (i) Subabhul	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	(२) रबर (ii) Rubber	..	..	..	..	..	278	..	..	..	139
	(३) रेड/पाम ऑईल (iii) Red/PALM oil etc.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	(४) इतर उत्पादन Other Income	..	..	6260	..	..	5612	..	..	..	5751
(अ) एकूण उत्पादन (A) Total Production											
		..	74	6260	..	1833	5890	..	1833	5890	
(ब) वरील उत्पादनाकरिता, बी-बियाणे, रासायनिक खते, पाणीपुरवठा विद्युत व मशागत, मजुरी इत्यादीसाठी होणारा एकूण खर्च. (b) Expenditure for above products such as Seeds, Chemicals Water, Electricity, Wages, Maintenance etc.											
		..	8427	78455	..	15477	78455	..	15803	103328	
(ब) एकूण खर्च (B) Total Expenditure											
		..	(-) 8353	(-) 72195	..	(-) 13644	(-) 72565	..	(-) 13970	(-) 97438	

तक्ता २-चालू TABLE II—contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
(क) उत्पादित चारा/वैरण इत्यादिपासून प्राप्त झालेल्या रकमा	..									
(C) Receipt of dry grass/Green Fodder										
(१) गवत-पराप्राप्त इत्यादी	..	..	74	..	..	1833	..	..	1833	..
Grass-Paragrass etc.										
(२) हिरवी वैरण	..	..	..	..	..	..	..	100	..	..
Green Fodder										
(३) वाळलेला चारा	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Dry Grass										
(४) सुबामळ	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Subabhul										
(५) रबर	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Rubber										
(६) रेड/पाम ऑईल	..	..	..	..	..	..	278	..	..	..
Red/PALM oil										
(७) जंगल भागातील उत्पादनापासून	..	..	..	03	..	..	..	..	..	139
Production of Forest Development										
(८) इतर उत्पादनापासून	..	..	..	..	..	..	4538	8300	..	4538
Other Productions										
(क) एकूण उत्पादन	..	..	74	03	..	1833	4816	8400	1833	4677
(C) Total Production										
(ड) पाळलेल्या गुरांची संख्या	..									
(D) No. of Cattles maintained										
(१) देशी गाई	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Indigenous Cows										
(२) असल जातीच्या विदेशी गाई	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Pure breed exotic Cows										
(३) संकरित गाई	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Cross breed Cows										
(४) भैशी	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Buffaloes										
(५) देशी वळू (बैल)	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Indigenous Cow bulls										
(६) विदेशी वळू	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Exotic Cow bulls										
(७) संकरित वळू	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Cross breed Cow bulls										
(८) रेडे	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Buffalo bulls										
(९) कालवडी	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Female Cows										

टीप : गोशाळा योजना बंद करण्याचे शासनाचे उद्दीष्ट असल्याने गोधन विक्री. (पालघर)
शासन निर्णयानुसार माहे फेब्रुवारी, २००९ अखेर पूर्ण गोशाळा बंद करण्यात येणार आहे. (दापचरी)

तक्ता २-चालू TABLE II—contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
(१०) रेडके/वासरे Female Buffaloes/Cows		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(ड) एकूण पाळलेली गुरे (D) Total No. of Cattles		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(इ) उत्पादित केलेल्या दुधाचे परिमाण (E) Quantity of milk produced		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(१) गाईचे दूध Cow Milk		..	..	205	..	..	205	..	..	205
(२) म्हशीचे दूध Buffalo Milk		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(इ) एकूण दुधाचे उत्पादन (E) Total milk Production		..	..	205	..	..	205	..	..	205
(फ) आरे दूध वसाहतीमधील खाजगी अनुज्ञप्तीधारक/शेतकऱ्यांची युनिटे यांची संख्या.		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(ग) सहकारी संस्था (अनुज्ञप्तीधारक) शेतकऱ्यांची युनिटे यांचेकडील दुभत्या जनावरांची संख्या.		..	..	270	..	..	270	..	..	270
(ग) Number of milch animals of Co-operatives (Licensees) Farmer's units.		..	..	130	..	..	130	..	..	130
(१) गाई Cow		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(२) म्हशी Buffaloes		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(ग) एकूण दुधाळ जनावरे (D) Total milch animals		..	..	400	..	..	400	..	..	400
(ह) परवानाधारक/शेतकऱ्यांची युनिटे यांजकडून प्राप्त झालेले दुधाचे परिमाण.		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(H) Procurement from Licensees of the Aarey Milk Colony/ Farmer's units.		..	..	205	..	..	205	..	..	205
एकूण दुधाचे परिमाण Total Quantity of Milk		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(१) गाई दूध Cow Milk		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(२) म्हशीचे दूध Buffalo Milk		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(ह) एकूण प्राप्त झालेले दूध		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(आय) एकूण दुधाचे परिमाण (ह + इ)		..	..	205	..	..	205	..	..	205
(जे) (१) योजने अंतर्गत दुग्धोत्पादनावरील खर्च		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(J) (1) Expenditure Incurred on milk production Schemes		..	..	2725	..	..	2200	..	..	2200
(२) खाजगी परवानाधारक/शेतकऱ्यांची युनिटे यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या दुधाची देय रक्कम व इतर खर्च.		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(2) Cost of milk procured from private Licensees/Farmer's units payable to them and other charges.		..	..	2725	..	..	2200	..	..	2200
(जे) एकूण खर्च (J) Total expenditure		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(के) एकूण खर्च (जे+ब)		..	..	..	..	..	..	..	..	..
(K) Total expenditure (J + B)		..	(-)8353	(-)74920	..	(-)13644	(-)74765	(-)13970	(-)13970	(-)99638

तक्ता २-चालू TABLE II—contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
(एल) (१) एकूण दूध विक्रीपोटी प्राप्त झालेल्या रकमा	..	..	..	1407	..	..	..	..	..	..
(L) (i) Total receipt of the Milk sale proceeds	..	..	..	1407	..	..	..	..	..	..
(२) इतर राज्य/[] केंद्र शासकीय खात्यांना दिलेल्या जमिनी, खाजगी	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
संस्था, खाजगी गोठे, शेतकऱ्यांची युनिटे, इमारती, धरण, नाले	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
इत्यादीपासून जमा होणारे उत्पन्न.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
(ii) Receipts from land given to State/Central Departments, Private Institutions, Private Stables, Farmers units, Buildings, Dams, Nalas etc.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
(३) इतर उत्पन्न	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
(iii) Other Receipts	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
(एल) एकूण जमा	..	..	..	1407	..	..	..	..	..	..
(L) Total Receipts	..	..	..	1407	..	..	..	..	..	..
(एम) एकूण जमा (एल+क)	..	..	74	5890	..	..	1833	5890	1833	5890
(M) Total Receipts (L + C)	..	..	74	5890	..	..	1833	5890	1833	5890

कार्यक्रम क्रमांक-तीन

विस्तार व प्रशिक्षण

प्रास्ताविक :-

दूध धंदा हा शेतीला जोडधंदा म्हणून मान्यताप्राप्त ठरला असतानाच शासनाच्या गरिबी निर्मूलन कार्यक्रमात दूध व्यवसायाला महत्त्वाचे स्थान प्राप्त झालेले आहे. ग्रामीण भागातील उत्पादित दुधाचे संकलन दूध सहकारी संस्थामार्फत होत असल्यामुळे सहकारी संस्थांनाही तितकेच महत्त्व प्राप्त झालेले आहे. शासनाच्या २० कलमी कार्यक्रमात खात्याचा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष मोठा सहभाग असून गरिबी निर्मूलनासाठी खालील विस्तार योजना राबविल्या जातात.

(१) दुग्धव्यवसाय विकास विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षण

विभागातील अधिकाऱ्यांना तसेच कर्मचाऱ्यांना विस्तारविषयक निरनिराळ्या बाबींचे प्रशिक्षण देण्यासाठी आणंद, कर्नाल, बेंगलोर येथे व अन्य स्थानिक केंद्रात पाठविण्यात येते.

(२) विस्तार कार्यक्रम पत्रिका व भिक्तीपत्रके प्रसिध्द करणे, तसेच प्रदर्शने, शिबीरे, चर्चासत्रे, मेळावे इत्यादींचे आयोजन

आधुनिक युगात प्रसार माध्यमालाही फार मोठे स्थान प्राप्त झाले आहे. दुग्धव्यवसाय विकासविषयक अत्याधुनिक ज्ञान शासनाच्या वेगवेगळ्या योजना याचा ग्रामीण भागात प्रसार होण्यासाठी या योजनांखाली भिक्तीपत्रके, मेळावे, चर्चासत्रे, प्रदर्शने आयोजित केली जातात.

PROGRAMME No. III

EXTENSION AND TRAINING

INTRODUCTORY :

Dairying has been accepted as subsidiary business. At the same, it has important role of lifting the life of rural poor who are below poverty line. The Primary Dairy Co-operative Societies who collect milk produced by the farmers have also equally important role. This Department has taken active part directly or indirectly, 20 Point Programme in implementation of the following extension schemes are implemented for eradication of poverty.

(1) Schemes for training of Officer/Staff Departmental Officers and Staff are given different extension training at Anand, Karnal, Bangalore and other nearby Centres.

(2) Publication of Extension bulletin posters arrangement of Exhibitions/Seminars/Rallies etc.

Publicity plays important role in the present area. The seminars, exhibition, film Shows, posters and gatherings are arranged in rural areas to make propaganda of Government Schemes.

कार्यक्रम क्रमांक - चार
शासकीय दूध योजना
(अ) बृहन्मुंबई दूध योजना

प्रास्ताविक

बृहन्मुंबई शहरातील निर्भळ दुधाची मागणी वाजवी दरात पूर्ण करण्यासाठी अर्थसहायित दूध योजना बंद करण्यात आल्यानंतर १ मार्च, १९४७ पासून शासकीय बृहन्मुंबई दूध योजना सुरू करण्यात आली. या योजने अंतर्गत सांप्रत तीन दुग्धशाळा असून त्यापैकी एक आरे दुग्ध वसाहतीत, दुसरी दुग्धशाळा वरळी येथे व तिसरी दुग्धशाळा कुर्ला येथे आहे. आरे दुग्ध वसाहतीतील मध्यवर्ती दुग्धशाळा आरे ही दिनांक १ डिसेंबर, १९५० रोजी सुरू करण्यात आली. वरळी दुग्धशाळा दिनांक १ नोव्हेंबर, १९६१ रोजी युनिसेफ संघटनेच्या मदतीने सुरू करण्यात आली आणि मातृ दुग्धशाळा, कुर्ला ही ऑक्टोबर, १९७५ पासून सुरू झाली. या तिन्ही दुग्धशाळांची एकूण क्षमता ११.०० लाख लिटर्स प्रतिदिन होती. बदलत्या परिस्थितीत सहकारीकरणाच्या धोरणास अनुसरून मध्यंतरीचे काळात यंत्रसामुग्री नुतनीकरणास निधी उपलब्ध नसल्याने तसेच अन्य सहकारी व खाजगी दुग्धशाळा सुरू झाल्याने ही क्षमता ०.४८ लाख लिटर्स प्रतिदिनपर्यंत वापरात आहे.

बृहन्मुंबई दूध योजनाद्वारे अत्यंत वाजवी दराने चांगल्या प्रतीच्या दुधाची शहरी ग्राहकाची मागणी पूर्ण करण्यात येते. ग्रामीण भागातील शेतकऱ्यांना त्यांच्या शेतीचा एक पूरक भाग म्हणून दुग्धोत्पादनाचा कायमस्वरूपी रोजगार मिळावा व त्यांनी उत्पादन केलेल्या दुधास वर्षभर बाजारपेठ उपलब्ध करून देणे हे दूध योजनांचे प्रमुख उद्दिष्ट आहे.

या तिन्ही दुग्धशाळांमध्ये ग्रामीण भागातील शासकीय दूध योजना व काही सहकारी संघ/संस्था यांच्याकडून दूध येते. बृहन्मुंबई दूध योजनेमध्ये सफेद लोणी यापासून तूप बनविण्यात येते. गाईच्या दुधाच्या बरोबरच टोण्ड दूध व अधिक मलईयुक्त सकस दुधाचे वितरण करण्यात येते. तसेच दिर्घकाळ टिकणारे गाईचे दूध व तूप, एनर्जी (निर्जंतूक गोड दूध), मसाला दूध, लस्सी, इत्यादी दुग्धजन्य पदार्थांचीसुध्दा या योजनेखाली उत्पादन करून विक्री करण्यात येते.

बृहन्मुंबई दूध योजने अंतर्गत २ शासकीय वाहने आहेत.

बृहन्मुंबई दूध योजने अंतर्गत ११४ आरे सरिता व "एक्स डेअरी" संस्थांची एकूण १४०३ वितरण केंद्रे / झेड केंद्रे व शासकीय दूध वितरण केंद्र ९२ एनर्जी केंद्रे याशिवाय २०३ शासकीय/खाजगी रुग्णालये, औद्योगिक कारखाने, शैक्षणिक संस्था, कार्यालये/उपहार गृहे इत्यादींना एक्सडेअरी तत्त्वावर खाजगी वाहनांमधून दुधाचे वितरण केले जाते. आरे सरिता केंद्रावरून दुग्धजन्य पदार्थांची विक्री करण्यात येते. (घाऊक ग्राहके यांना करण्यात येणाऱ्या दूध वाहतुकीसाठी त्यांच्याकडून आवश्यक तो आकार घेण्यात येतो.) वितरण केलेल्या दुधाची बाजारात विक्री बृहन्मुंबईत आणि बृहन्मुंबई बाहेर पूर्वेकडे नवी मुंबई व पश्चिमेकडे मिरारोड, भाईंदर, नालासोपारा विरारपर्यंत केली जाते.

(ब) ग्रामीण दूध योजना

प्रास्ताविक

महाराष्ट्र राज्यात अवर्षणप्रवण क्षेत्रात प्राबल्य व पाटबंधारे विकासातील मर्यादा यामुळे दुग्धव्यवसाय विकासाला ग्रामीण भागात विशेषतः अर्धविकसित भागात विकासाच्या दृष्टीने शेती व्यवसायाबरोबरच महत्त्वाचे स्थान प्राप्त झाले. १९५५-५६ सालापासून राज्याच्या ग्रामीण भागातून संघटीत दुग्धव्यवसायाला सुरुवात झाली. १९५८ साली या व्यवसायाचे महत्त्व ओळखून स्वतंत्र दुग्ध व्यवसाय विकास विभाग निर्माण झाला. ग्रामीण पातळीवर स्थानिक शेतकऱ्यांना या व्यवसायावर कायम स्वरूपाचा रोजगार मिळावा व त्यांनी उत्पादन केलेल्या दुधास वर्षभर बाजारपेठ उपलब्ध व्हावी यादृष्टीने शासनाने प्रगतीशील धोरण स्वीकारून शेतकऱ्यांनी उत्पादित केलेल्या दुधावर प्रक्रिया करण्यासाठी वेळोवेळी शीतकरण केंद्रांची व शासकीय दुग्धशाळांची निर्मिती केली.

दूध हा नाशवंत पदार्थ असल्यामुळे ग्रामीण भागातून उत्पादित झालेले दूध शहरी भागापर्यंत विक्रीसाठी पाठविण्यापूर्वी त्याची टिकाऊ क्षमता वाढविणे अत्यंत आवश्यक असते. महाराष्ट्रामध्ये निरनिराळ्या शहरातून दुधाची विक्री होते. शासन व सहकार या संघटीत क्षेत्रातून जवळजवळ ६० ते ६५ टक्के दूध हे मुंबई शहरातच विकले जाते. मुंबई ही दुधाची प्रमुख बाजारपेठ असल्यामुळे दूरवरच्या अंतरावरून मुंबईपर्यंत दुधाची वाहतूक करण्यासाठी व हे दूध तेथपर्यंत चांगल्या स्थितीत टिकविण्यासाठी त्यावर प्रक्रिया करणे आवश्यक असते. शासकीय दुग्धशाळा एकूण ३३ असून त्याची दैनंदिन हाताळणी क्षमता २८.२८ लाख लिटर्स आहे. शासकीय शीतकरण केंद्र एकूण ६१ असून त्याची क्षमता ५.२७ लाख लिटर्स आहे. याप्रमाणेच सहकारी क्षेत्रात एकूण ७४ प्रक्रिया दुग्धशाळा असून त्याची दैनंदिन हाताळणी क्षमता ६५.७५ लाख लिटर्स आहे व ८१ शीतकरण केंद्रे असून त्यांची दैनंदिन हाताळणी क्षमता २०.१६ लाख लिटर्स अशी आहे. या दुग्धशाळांतून प्रक्रिया केलेले दूध प्रथम स्थानिक बाजारपेठेत पॉलिथिनच्या पिशव्यातून विक्री केले जाते व अतिरिक्त सर्व दूध मुंबई शहराकडे (इन्शुलेटेड) रोड टँकर्समधून पाठविण्यात येते. पुष्ट काळातील अतिरिक्त वाढीव दूध, दूध भुकटी कारखान्याकडे पाठविण्यात येते. यासाठी

महाराष्ट्र राज्यात ५१ मेट्रीक टन प्रतिदिनी क्षमतेचे ४ दूध भुकटी प्रकल्प आणि सहकारी क्षेत्रातील १८०.५ मेट्रीक टन प्रतिदिनी क्षमतेचे ९ दूध भुकटी प्रकल्प उभारण्यात आलेले आहेत.

प्रक्रिया केल्याशिवाय दूध जास्त वेळ टिकवता येत नाही. दुधाचे तपमान वाढल्यावर लगेच आम्लता वाढते व दूध नासते. दूध थंड केल्यास अधिक वेळपर्यंत टिकवता येते. प्रक्रिया दुग्धशाळा दूध उत्पादनाच्या ठिकाणापासून लांब असल्यास दुग्धशाळेपर्यंत चांगल्या अवस्थेत दूध पोचवण्यासाठी थंड करून ठेवणे अत्यावश्यक आहे. यासाठी स्थानिक पातळीवरील दुधाचे उत्पादन लक्षात घेवून राज्यातील कानाकोपऱ्यातून निरनिराळ्या क्षमतेची दूध शितकरण केंद्रे उभारण्यात आली आहेत. मागील २७ वर्षांत आवश्यकतेनुसार ५००० लिटर्स क्षमतेची (डेस्को/आय.एम.सी. पध्दतीची) १०,००० लिटर्स क्षमतेची व २०,००० लिटर्स क्षमतेची दूध शितकरण केंद्रे उभारली आहेत. आतापर्यंत जवळजवळ ५.२७ लाख लिटर्स दैनिक क्षमतेची ६१ दूध शितकरण केंद्रे शासकीय क्षेत्रात व २०.१६ लाख लिटर्स दैनिक क्षमतेची दूध शितकरण केंद्रे सहकारी क्षेत्रात उभारली आहेत. तसेच राज्यातील ९६ टक्के दूध संकलन सहकारी संस्थामार्फत करण्यात येते. ग्रामीण पातळीवरून शितकरण केंद्राकडे अथवा दुग्धशाळेकडे दुधाची वाहतूक करताना हे दूध बर्फाचा वापर करून थंड ठेवण्यात येते. राष्ट्रीय सहकार विकास निगमाकडून अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देऊन सहकारी संस्थांना बर्फ कारखाने उभारण्यासाठी प्रोत्साहन दिलेले आहे.

ग्रामीण भागातील दूध योजनांतर्गत झेड सेंटर व ठोक ग्राहक व खाजगी संस्था ३०६ एक्स डेअरी केंद्र, ६६३ आरे सरिता केंद्र व एनर्जी केंद्र ८६ अशी एकूण १०५५ केंद्र कार्यान्वीत आहेत. तसेच शासकीय/खाजगी रुग्णालये, औद्योगिक कारखाने, शैक्षणिक संस्था कार्यालये/उपहार गृहे इ. ना एक्स डेअरी तत्वावर खाजगी वाहनामधून दुधाचे वितरण केले जाते.

PROGRAMME No. IV GOVERNMENT MILK SCHEME (A Greater Mumbai Milk Scheme)

INTRODUCTORY :

Greater Mumbai Milk Scheme came into existence from 1st March, 1947 after the subsidized Scheme of supplying wholesome milk at reasonable price in Greater Mumbai was discontinued. Under this Scheme there are the fulfilled Dairies first of which is at Aarey Milk Colony, second at Worli and the third one at Kurla, Central Dairy at Aarey Milk Colony was started on 1st December, 1950. Worli Dairy was constructed with UNICEF aid on 1st November, 1961, Mother Dairy, Kurla in October, 1975. Due to the changing circumstances on account of Co-operative and Private Dairies, lack of funds for renewal of machinery and equipments, capacity of three dairies is now 0.48 lakh litres per day.

Milk Schemes main object is to provide employment for rural farmers and market for their milk produce during the year, Greater Mumbai Milk Scheme provides milk to the Urban consumers at reasonable rates and wholesome milk.

In these three dairies, milk comes from rural area Milk Schemes and some Co-operative Unions and Societies. In Greater Mumbai Milk Scheme, from White Butter and Ghee is prepared from cow's milk Toned milk and full cream is distributed. Durable milk and milk products such as long life Cow milk, Ghee, Energy (Bacteria Free Sweet Milk) Masala milk, Lassi, Shrikhand, Amrakhand and other milk products are produced by the Milk Scheme.

Greater Mumbai Milk Scheme is having a fleet of 1 Government vehicle under Greater Mumbai Milk Scheme, 114 Aarey Saritas, Total 1403 Ex-dairy Distribution Centres and 92 Energee Centres 823 'Z' centres and 203 Bulk customers milk and milk product are distributed. Milk is distributed to Government/ Private Hospitals, Industrial Factories, Educational Institutions, Offices/ Restaurants by Private vehicles. Milk products are sold by Aarey Saritas and Energee Centres. Necessary charges are taken from consumers due to milk transport. Distributed milk is sold under market area of Greater Mumbai and out of Greater Mumbai to East Side, new Mumbai West Side, Mira Road, Bhayandar, Nallasopara upto Virar.

MOFUSSIL MILK SCHEME

INTRODUCTORY :

Dairy Development has assured an important place along with Agriculture in development of rural areas particularly in semi developed areas due to dominance of drought prone areas and limitation on development of irrigation of facilities. Organized dairy development started in rural areas of Maharashtra in the year 1955-56. Recognizing the importance of this trade a separate Dairy Development Department was created in the year 1958. With a view to provide a perennial source of employment in the local farmers and to provide them a rural year assured market for the milk produced by them, the Government accepted progressive and established Government Chilling Centres and dairies for processing of milk.

The milk being highly perishable article it is necessary to increase its shelf life for the milk procured in rural part of the State to reach urban areas for said sale of milk is done in various cities in Maharashtra. Out of which 60% to 65% milk is sold in Mumbai City alone. (Government and Co-operatives) it becomes therefore necessary to process the milk to increase its life so that the milk transported from long distances to Mumbai, reach in good condition. Government of Maharashtra has set up 33 dairies with capacity of 28.28 lakh litres per day in the Mofussil. The total chilling centres are 61 and capacity is 5.27 lakh litres per day. Likewise in Co-operative Sector, total 74 dairies with capacity 65.75 lakh litres per day and 81 chilling Centres his capacity of 20.16 lakh litres per day. The capacity of all the schemes put together is 162.87 lakh litres per day.

Processed milk is first sold in the locality in sealed bottles and the polythene pouches and surplus milk is dispatched to Mumbai, in insulated road or rail tanker. Surplus milk in flush season is sent to Powder Plants. For that purpose 4 skim milk powder plants of Government having capacity of 51 metric tones per day and 9 skim milk powder plants having capacity of 180.5 metric tones per day at Co-operative Sectors are installed in the State of Maharashtra.

Milk without processing does not last long. Increase in temperature of milk increases acidity in milk and milk gets curdled. Life of the unprocessed milk can be increased by chilling the milk. It is necessary to chill the milk to reach the same in good condition to the dairies where the distance between the place of production and the dairy is long. Chilling Centres of different capacities have therefore been erected at nook and corner of the State looking to the production of milk in the areas. During the last 27 years Chilling Centres with capacity of 5000 litres of 10,000 litres and 20,000 litres have been erected. As per requirement. At present 61 chilling centres with the capacity of 5.27 lakh litres per day in Government Sector and 33 dairies with a capacity of 20.16 lakh liters of milk are in operation. At present 81 Co-op. chilling centres with capacity of 20.56. Lakh litres perday in Co op Sector has set up. Out of the total milk collected, 96% is collected through Co-operative Societies. Temperature of milk is kept down with the help of Ice during transporting milk to the chilling centres or the dairies. To make the ice easily available to the Co-operative Societies, Government has established its own Ice factories. At the same time the Co-operative Societies are also encouraged to set up their own Ice factories from the financial assistance made available to them by the National Co-operative Development Corporation.

In area milk and milk products are distributed through 276 'Z' Centres, Bulk, Customers and private moffus Institution's 856 'X' dairy centres and 100 Aarey, Sarita, Energee centres to distributed to Government, private Hospitals Industries Educational Institution officers and canteens etc. on 'X' dairy basis through private vehicles.

महाराष्ट्र शासनाने, दिनांक १६ नोव्हेंबर, २००२ पासून निर्धारित केलेले दूध खरेदी व विक्रीचे दर पुढीलप्रमाणे आहेत :--

दूध खरेदीचा दर / Purchase price of milk

(प्रति लिटर रुपये/Rupees per litre)

दुधाचा प्रकार Kind of milk	दिनांक १ ऑक्टोबर, २०१८ पासून From dt. 1st October, 2018 onwards	
	कृष काळ व पृष्ठ काळासाठी दूध खरेदीचे दर एक सारखेच राहतील	
1	2	3
गाईचे दूध / Cow Milk		
३.५ % स्निग्धांश व ८.५ % सिग्धेतर घनघटक	25.00	1/10/2018 पासून
3.5 % Fat & 8.5 % S. N. F.		
म्हशीचे दूध / Buffalo Milk		
६.० % स्निग्धांश व ९.० % सिग्धेतर घनघटक	34.00	1/10/2018 पासून
6 % Fat & 9 % S. N. F.		

दूध विक्रीचे दर / Selling price of milk

दुधाचा प्रकार Kind of milk	प्रति लि. दर Rate per Litre	ठिकाण Place	कालावधी Period
१) गाय दूध / Cow milk	39.00	बृ.मुं.दु.यो.	Date 1-12-2021 onwards
गाय दूध / Cow milk	39.00	ग्रामीण दूध योजना	Date 1-12-2021 onwards
२) फूल क्रीम / Full cream milk	48.00	बृ.मुं.दु.यो.	Date 1-12-2021 onwards
—, —	48.00	ग्रामीण दूध योजना	Date 1-12-2021 onwards
३) म्हैस दूध / Buff. Milk	. .	बृ.मुं.दु.यो. ग्रामीण दूध योजना	Date 1-12-2021 onwards
४) टोन्ड दूध / Tonned milk	39.00	बृ.मुं.दु.यो.	Date 1-12-2021 onwards
—, —	39.00	ग्रामीण	Date 1-12-2021 onwards
५) आरे शक्ती गाय दूध/Aray Shakti Cow milk	43.00	बृ.मुं.दु.यो.	Date 1-12-2021 onwards
६) आरे भूषण दूध/Aray Bushn milk	39.00	बृ.मुं.दु.यो.	Date 1-12-2021 onwards
—, —	39.00	ग्रामीण	Date 1-12-2021 onwards

शासकीय दूध योजनेमार्फत गेल्या तीन वर्षात केलेले (अ) दुधाचे प्राथमिक संकलन, (ब) दुधजन्य पदार्थाचे उत्पादन आणि (क) दुधजन्य पदार्थाची विक्री यांचा तपशील खालील तक्त्यान्वये दर्शविण्यात आलेला आहे.

(अ) दुधाचे प्राथमिक संकलन (प्रतिदिन) / (A) Primary milk procurement (Per day)

(परिमाण लिटर लाखात / Quantity litres in lakhs)

वर्ष Year	म्हैशीचे दूध Buffalo Milk	गायीचे दूध Cow Milk	एकूण दूध Total Milk
1	2	3	4
2020-2021	. .	. .	. .
2021-2022 (सप्टे. २०१९ अखेर)	. .	. .	. .
(अंदाजित / Anticipated) (upto January, 15)	. .	. .	. .
2022-2023	. .	. .	. .
(लक्ष्य / Targets)	. .	. .	. .

(ब) आणि (क) दुग्धजन्य पदार्थांचे एकूण उत्पादन आणि विक्री / (B) and (C) Total Production of Dairy Products and its sale

(परिमाण मेट्रीक टनात / Quantity in Metric Tonners)

वर्ष 1 Year	दूध भुक्ती S. M. P.	देशी कुकींग बटर D.C.B.	तूप Ghee	एनर्जी Enegree (bottles)	लस्सी Lassi (bottles)	मसाला दूध Masala milk (bottles)	दीर्घकाळ टिकणारे गाईचे दूध Long life Cow Milk (bottles)
1	2	3	4	5	6	7	8

(ब) दुग्धजन्य पदार्थांचे उत्पादन /

(B) Production of milk Products

2020-2021	579.030	301.908	..	..	..	..	..
2021-2022	173.864	118.024	..	..	..	..	..
(ऑक्टोबर २०२० अखेर)	..	..	..	..	..	..	..
(लक्ष्य / Targets)	..	..	..	..	..	..	..
2022-2023	..	..	..	..	..	..	..

(क) दुग्धजन्य पदार्थांची विक्री /

(C) Sale of milk Products

2019-2020	556.091 (MT)	727.880 (MT)		..	..	..	..
(अंदाजित / Anticipated)							
2020-2021	260.695 (MT)	110.522 (MT)		..	..	..	..
(ऑक्टोबर २०२० अखेर)							
(लक्ष्य / Targets)	..	..	..	..	..	..	..
2021-2022							

तक्ता एक

महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय दूध शीतकरण केंद्रे, प्रक्रियाक्षम

Statement showing the details of the Chilling Plants, Dairy Processing Plants, Skim Milk Powder Plants with

जिल्हा District	तालुका Taluka	शीतकरण केंद्राचे ठिकाण Place of Chilling Center	क्षमता Capacity (लाख लीटर / प्रतिदिनी (In Lac Liters per day)	प्रक्रियाक्षम दूध शाळेचे ठिकाण Place of Dairy Processing plants	क्षमता Capacity (लाख लीटर / प्रतिदिनी (In Lac Liters per day)	दूध भुकटी प्रकल्पाचे ठिकाण Place of Skim Milk Powder plants	क्षमता Capacity (मेट्रीक टन प्रतिदिनी) (Metric Ton per day)
1	2	3	4	5	6	7	8
१. बृहन्मुंबई विभाग							
मुंबई Mumbai	मुंबई Mumbai	..	..	आरे (गोरेगाव) Aarey (Goregaon)	2.20	..	..
	मुंबई Mumbai	..	..	वरळी Worli	4.50	..	..
	मुंबई Mumbai	..	..	कुर्ला Kurla	4.00	..	..
		..	..	3	10.70	..	..
२. कोकण विभाग							
रत्नागिरी Ratnagiri	रत्नागिरी Ratnagiri	..	..	रत्नागिरी Ratnagiri*	0.20	..	..
	चिपळूण Chiplun	..	..	चिपळूण Chiplun	0.40	..	..
	लांजा Lanja	..	लांजा Lanja	..	0.05	..	..
	संगमेश्वर Sangmeshwar	..	साडवली Sadavali	..	..	..	..
		2	..	2	0.65	..	..
सिंधुदुर्ग Sindhudurg	कणकवली Kankavali	..	..	कणकवली Kankavali	..	..	..
	सावंतवाडी Sawantwadi	..	कोलगाव Kolgaon	..	..	..	..
		1	..	1	..	..	..
रायगड Raigad	खालापूर Khalapur	..	..	खोपोली Khopoli	0.20	..	..
	महाड Mahad	..	..	महाड Mahad	..	..	..
		..	..	2	0.20	..	..
ठाणे Thana	मुरबाड Murbad	..	सरळगाव Saralgaon	..	..	..	..
	डहाणू Dahanu	..	दापचरी	..	..	..	..
		2	..	..	..	..	..
	एकूण मुंबई विभाग Total Konkan Region	..	5	5	0.85	..	..

TABLE I

दुग्धशाळा, दूध भुकटी प्रकल्प व त्यांची क्षमता, त्यांचेकडूनची एकूण दूध हाताळणी, क्षमतेचा सरासरी प्रति दिनी वापर दर्शविणारे विवरणपत्र
their own-capacity, total milk handling and average capacity utilised per day under the Dairy Development Department

योजनांचे एकूण दूध हाताळणीचे परिमाण (लाख लिटर / मेट्रीक टन प्रति दिनी) Total milk handling Quantity of the Schemes, (in Lac-Litres / Metric Tons per day)			क्षमतेचा वापर (लाख लिटर / मेट्रीक टन प्रति दिनी) Utilised Capacity (in Lac-Litres / Metric Tons per day)			शेरा Remarks
प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 9	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 10	लक्ष्य Targets 2022-2023 11	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 12	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 13	लक्ष्य Targets 2022-2023 14	
						15
1. GREATER MUMBAI REGION						
0.04	0.05	0.05	1.82%	2.27%	2.27%	
0.44	0.60	0.60	9.78%	13.33%	13.33%	
..	..	..	..	..	..	Closed from Feb. 2014
0.48	0.65	0.65	11.60%	15.60%	15.60%	
2. MUMBAI REGION						
0.04	0.04	0.04	15%	30%	30%	
3.87	4.98	6.51	10%	12%	16%	
..	..	..	..	..	..	Closed from 20-2-2020
..	..	..	..	..	..	Closed from March 2020
3.91	5.02	6.55	12.5%	21%	23%	
..	..	..	..	..	..	Closed from 11-7-2013
..	..	..	..	..	..	Closed from 7-7-2013
..	..	..	..	..	..	
1.32	3	3	3%	8%	4%	
..	..	..	..	..	..	Closed 24-11-2009
1.32	3	3	3%	8%	4%	
..	..	..	..	..	..	Closed from 7-5-2009
..	..	..	..	..	..	Closed from 14-3-2014
..	..	..	..	..	..	
5.23	8.02	9.55	7.75%	14.5%	13.5%	

1	2	3	4	5	6	7	8
३. पुणे विभाग							
पुणे Pune	मावळ	..	इंदुरी	0.10			
	Maval		Induri		Pune		
	हवेली	..	बाबाडावाला	0.05	पुणे	0.50	..
	Haveli		..		Pune		0.50
सोलापूर Solapur	भोर	..	नरसापूर	0.02			
	Bhor		Narsapur				
	तळेगाव दाभाडे	..					
	Talegaon Dabhade						
सांगली Sangli			2	0.17	1	0.50	..
	सोलापूर	..	..	0.5	सोलापूर	..	..
	Solapur				Solapur		
			..	0.5	1	..	..
मिरज Miraj	मिरज	..	..	2.20	मिरज	2.20	..
	Miraj				Miraj		
							मिरज
							Miraj
जत Jat	जत	..	जत	0.10	..	..	..
	Jat		Jat				
			1	2.30	1	2.20	1
							20 MT
सातारा Satara	सातारा	..	..	..	सातारा	1.00	..
	Satara				Satara		
	महाबळेश्वर	..	..	..	महाबळेश्वर	0.20	..
	Mahabaleshwar				Mahabaleshwar		
फलटण Phaltan	फलटण	..	फलटण	0.40	..	..	..
	Phaltan		Phaltan				
	खंडाळा	..	पारगांव	0.10	..	..	..
	Khandala		Pargaon				
खटाव Khataav	खटाव	..	वडूज	0.20	..	..	..
	Khataav		Waduj				
	कोरेगाव	..	वाठार	0.05	..	..	..
	Koregaon		Wathar				
एकूण पुणे विभाग Total Pune Region		..	4	0.75	2	1.20	..
			7	3.72	5	3.90	1
							20 MT

TABLE 1—Contd.

9	10	11	12	13	14	15
3. PUNE REGION						
..	..	..	..	..	..	Closed from 25-4-1978
	..	..	..	..	..	Closed from 15-11-1986
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-5-2020 due to Natural Disasters
					..	Closed from 22-5-1984
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-3-1984
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 13-4-2014
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from June 2013
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 10-3-2002
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 16-9-2011
..	..	..	..	..	..	Closed from 11-11-2013
..	..	..	..	..	..	Closed from June 13-6-2013
..	..	..	..	..	..	Closed from 01-10-2020
..	..	..	..	..	..	Closed from 16-10-2010
..	..	..	..	..	..	Closed from 16-10-2010
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	

1	2	3	4	5	6	7	8
४. नासिक विभाग							
धुळे	धुळे	..	..	धुळे	1.00	..	..
Dhule	Dhule			Dhule			
	साक्री	..	साक्री	..	..	..	..
	Sakri		Sakri				
			1	1	1.00	..	..
नंदूरबार	नंदूरबार	..	..	नंदूरबार	0.50	..	..
Nandurbar	Nandurbar		Nandurbar	Nandurbar			
	तळोदा	..	तळोदा	तळोदा	0.10	..	..
	Taloda		Taloda	Taloda			
	नवापूर	..	चिंचपाडा	चिंचपाडा	0.10	..	..
	Navapur		Chinchpada	Chinchpada			
			2	1	0.70	..	..
नासिक	नासिक	..	..	नासिक	0.50	..	..
Nasik	Nasik			Nasik			
	वणी	..	..	वणी	0.20	..	..
	Wani			Wani			
	चांदवड	..	चांदवड	..	..	..	..
	Chandwad		Chandwad				
		..	..	..	..	..	..
	मालेगाव	..	मालेगाव	..	..	..	..
	Malegaon		Malegaon				
			2	2	0.70	..	..
जळगाव	चाळीसगाव	..	..	चाळीसगाव	0.20	..	..
Jalgaon	Chalisgaon						
			..	1	0.20	..	..
अहमदनगर	अहमदनगर	..	..	अहमदनगर	1.00	..	..
Ahmednagar	Ahmednagar			Ahmednager			
	अकोले	..	अकोले	..	..	..	..
	Akole		Akole				
		..	ब्राम्हणवाडा	..	..	..	..
			Bramhanwada				
	जामखेड	..	जामखेड	..	..	..	..
	Jamkhed		Jamkhed				
	पारनेर		नारायणगव्हाण	..	..	..	..
	Parner		Narayangavhan				
	अकोले	..	राजूर	..	..	..	..
	Akole		Rajur				
			4	1	1.00	..	..
एकूण नासिक विभाग.	..	9	2.10	6	3.60	..	..
Total Nasik Region							

TABLE I—Contd.

9	10	11	12	13	14	15
4. NASIK REGION						
..	..	..	..	..	..	Closed from 8-2-2014
..	..	..	..	..	..	Closed from 13-4-2012
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 8-7-2006
..	..	..	..	..	..	Closed from 5-10-2004
..	..	..	..	..	..	Closed from 15-3-1990
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-11-2013 नाशिक चांदवड एकत्रित.
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-7-2014
..	..	..	..	..	..	Closed from 6-9-2013
..	..	..	..	..	..	Closed from 19-8-1997
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 26-6-2012
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-4-2006
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-4-2010
..	..	..	..	..	..	Handed over to Karjat Taluka Sangh on lease from 19-10-2020
..	..	..	..	..	..	Closed from 6-5-2011
..	..	..	..	..	..	Closed from 24-2-1997
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	

1	2	3	4	5	6	7	8
५. औरंगाबाद विभाग							
औरंगाबाद Aurangabad	औरंगाबाद Aurangabad		..	औरंगाबाद Aurangabad	0.50	..	..
	वैजापूर Vaijapur	..	वैजापूर Vaijapur	..	..	..	..
	सिल्लोड Sillod	..	..	..	..	..	..
	पैठण Paithan	..	..	..	..	..	..
		1	..	1	0.50	..	..
लातूर Latur	उदगीर Udgir		..	उदगीर Udgir	1.20	उदगीर Udgir	..
	अहमदपूर Ahamadpur	..	अहमदपूर Ahamadpur	..	..	..	..
	शिरूर ताजबंद Shriur Tajband	..	शिरूर ताजबंद Shriur Tajband	..	..	..	..
	निलंगा Nilanga	..	निलंगा Nilanga	..	..	..	..
	औसा Ausa	..	औसा Ausa	..	..	..	..
	लातूर Latur		0.04	..	..	..	..
			..	लातूर Latur	..	..	..
		4	0.20	2	1.20	1	..
बीड Beed	बीड Beed		..	बीड Beed	1.00	..	..
	अंबेजोगाई Ambejogai	..	अंबेजोगाई Ambejogai	..	..		
		..	..	..	..		
	आष्टी (कडा) Ashti (Kada)	..	..	..	..		
	पाटोदा Patoda	..	..	..	..		
	गेवराई Gavrai	..	गेवराई Gavrai	..	0.10		
		2	0.20	1	1.10	..	..
नांदेड Nanded	नांदेड Nanded	..	नांदेड Nanded	नांदेड Nanded	1.00	..	..
	नायगांव Nayagon	..	नर्सी Narasi	..	..	..	..
	कंधार Kandhar	..	लोहा Loha	..	..	..	..
	औरंगाबाद Aurangabad	..	..	..	..	..	..
	देगलूर Degloor	..	करडखेड Karadkhed	..	..	..	..
		..	3	0.21	1	1.00	..

TABLE 1—Contd.

9	10	11	12	13	14	15
5. AURANGABAD REGION						
..	..	..	..	..	..	Closed from October 2010
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-4-2011 Vaijapur hands over A'bad Zilla sangh on lease from Feb. 2019
..	..	..	..	..	..	Closed from 12-12-2012
..	..	..	..	..	..	Closed from 21-10-2007
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 26-06-2020
0.5	0.1	0.1	..	50%	50%	
0.1	0.1	0.1	50%	50%	50%	
..	..	..	..	..	..	
0.2	1.5	1.5	100%	75%	75%	
..	..	..	..	..	..	Handed over to Mahanand on lease.
..	..	..	..	..	..	
0.8	1.7	1.7	75%	87.5%	87.5%	
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 19-9-2009
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-3-2002
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 20-10-2013
..	..	..	..	..	..	Closed from 23-8-2020
..	..	..	..	..	..	
0.010	0.02	0.02	1%	2%	6%	
0.001	0.002	0.002	1%	2%	2%	
0.005	0.01	0.01	13%	25%	25%	
0.007	0.002	0.002	..	2%	2%	
0.001	0.002	0.003	3%	5%	8%	
0.024	0.024	0.055	4.5%	9%	9.75%	

1	2	3	4	5	6	7	8
उस्मानाबाद Usmanabad	भूम Bhoom	..	..	भूम Bhoom	0.50	..	..
	उस्मानाबाद Usmanabad	..	..	..	..	..	..
	उमरगा Umaraga	..	उमरगा Umaraga	0.10	..	..	..
		1	0.10	1	0.50	..	..
परभणी Parbhani	परभणी Parbhani	..	..	परभणी Parbhani	0.50	..	..
	हिंगोली Hingoli	..	हिंगोली Hingoli	0.02	..	..	..
	गंगाखेड Gangakhed	..	गंगाखेड Gangakhed	0.10	..	..	..
	जितूर Jintur	..	..	..	..	..	..
	पाथरी Pathari	..	पाथरी Pathari	0.02	..	..	..
		3	0.24	1	0.50	..	..
जालना Jalana	जालना Jalana	..	..	..	0.20	..	..
	भोकरदन Bhokardan	..	माहोरा Mahora	0.10	..	..	..
	अंबड Ambad	..	अंबड Ambad	0.10	..	..	..
		2	0.20	1	0.40	..	..
	एकूण औरंगाबाद विभाग .. Total Aurangabad Region	17	0.95	8	5.20	1	11 (MT)
अमरावती Amravati	..	..	..	अमरावती Amravati	0.50	..	..
	मोर्शी Morshi	..	मोर्शी Morshi	0.04	..	..	..
	चिखलदरा Chikhaldara	..	सेमाडोह Semadoh	0.05	..	..	..
	चांदूर रेल्वे Chandur Railway	..	चांदूर रेल्वे Chandur Railway	0.05	..	..	..
		3	0.14	1	0.50	..	..
अकोला Akola	अकोला Akola	..	..	..	..	अकोला Akola	15 (MT)
	अकोला Akola	..	..	अकोला Akola	1.50	..	..
		..	..	1	1.50	1	15 (MT)
वाशिम Washim	वाशिम Washim	..	वाशिम Washim	0.10	..	..	..
	कारंजा (लाड) Karanja (Lad)	..	कारंजा Karanja	0.05	..	..	..
		2	..	..	..	..	..
			0.15	..	..	..	..

६. अमरावती विभाग

Table 1 — Contd.

9	10	11	12	13	14	15
..	..	..	..	..	..	Closed from 30-7-2019
..	..	..	..	..	..	Closed from 19-05-2009
..	..	..	..	..	..	
1.60	0.85	11.16	..	..	..	
0.70	0.04	0.20	0.45%	0.19%	0.60%	
0.02	0.01	0.03	0.11%	0.03%	0.69%	
0.05	0.03	0.46	0.45%	0.26%	0.30%	
..	..	..	..	..	..	Closed from 3-12-2007
0.09	0.02	0.10	0.45%	0.14%	0.40%	
0.27	0.10	0.79	0.37%	0.15%	1.55%	
0.10	0.20	0.009	50%	100%	45%	
0.05	0.12	0.04	50%	120%	40%	
..	..	..	..	..	..	inprocess of shiftig Closed from 3-11-2013 of machinery to parabhani
0.15	0.32	0.049	50%	60%	43%	
1.24	2.14	2.59	32.47%	39.16%	35.45%	
6 AMRAVATI REGION						
0.016	0.04	0.056	20.47%	8%	28%	
..	..	..	..	..	..	Handed over to Prahar Chandoor Bazar Taluka Mahila Sangh on lease from 9-9-2020
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-4-2010
..	..	..	..	..	..	Closed from October 2009
0.007	0.005	0.005	20%	20%	10%	
0.023	0.045	0.061	20.24%	14%	17%	
..	..	..	..	..	..	Closed due to no milk
..	..	..	..	..	..	
0.003	..	1.33	..	..	..	
0.03	..	1.33%	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed due to no milk
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-7-2005
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	

1	2	3	4	5	6	7	8
बुलढाणा Buldhana	नांदूरा Nandura	..	..	नांदूरा Nandura	0.50	..	..
	चिखली Chikhali	..	चिखली Chikhali	0.10	..	..	..
	मोताळा Motala	..	मोताळा Motala	0.05	..	..	..
			2	0.15	1	0.50	..
यवतमाळ Yavatmal	यवतमाळ Yavatmal	..	..	यवतमाळ Yavatmal	0.20	..	..
	पुसद Pusad	..	पुसद Pusad	0.10	..	..	..
	केलापूर Kelapur	..	पांढरकवडा Pandharkavda	0.05	..	..	..
	पुसद Pusad	..	ढाणकी Dhanki	0.05	..	..	..
	मारेगाव Maregaon	..	मारेगाव Maregaon	0.05	..	..	..
			4	0.25	1	0.20	..
एकूण अमरावती विभाग .. Total Amravati Region		12	0.73	4	2.70	1	15 (MT)
७. नागपूर विभाग							
नागपूर Nagpur	नागपूर Nagpur	..	..	नागपूर Nagpur	..	..	..
	काटोल Katol	..	काटोल Katol	0.10	..	नागपूर Nagpur	..
	उमरेड Umared	..	उमरेड Umared	0.05	..	..	..
	रामटेक Ramtek	..	मासर Mansar	0.10	..	..	..
			3	0.25	..	1	..
वर्धा Wardha	वर्धा Wardha	..	..	वर्धा Wardha	0.50	..	..
		..	..	..	..	..	..
			..	1	0.50	..	..
भंडारा Bhandara	भंडारा Bhandara	..	भंडारा Bhandara	..	..	..	..
	गोंदीया Gondia	..	..	गोंदीया Gondia	0.20	..	..
गोंदीया Gondia	सडक अर्जुनी Sadak Arjuni	..	कोहमारा Kohamara	0.10	..	..	..
	सालेकसा Salekasa	..	सातगाव Satgaon	0.05	..	..	..
			3	0.32	1	0.20	..

TABLE 1 — Contd.

9	10	11	12	13	14	15
..	..	..	..	..	..	Closed from 16-06-2010 Hand over land to Govt. ITI Rural Hospital, Sport Club
..	..	..	..	..	..	Closed from 13-12-2019
..	..	..	..	..	..	Closed from 16-06-2010
..	..	..	..	..	..	
0.036	0.022	0.036	13.5%	22%	36%	
..	..	..	..	..	..	Closed from April 2017
..	..	..	..	..	..	Closed from 22-9-2010
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-6-2010
						Closed from 1-5-1983
0.036	0.022	0.036	13.5%	22%	36%	
0.09	0.07	0.10	..	..	..	..
7. NAGPUR REGION						
..	..	..	..	..	..	Handover to NDBB on lease on 1-4-2014
..	..	..	..	..	..	Closed from 01-09-2010
0.02	0.02	0.02	..	..	..	
0.05	0.13	0.16	0.2	0.03	0.04	
0.07	0.15	0.18	0.2	0.03	0.04	
0.25	0.26	0.47	0.07	.07	0.13	
..	..	..	..	..	..	
0.25	0.26	0.47	0.07	.07	0.13	
..	..	..	..	..	..	
..	..	..	..	..	..	Closed from 07-07-2009
0.04	0.02	0.02	0.04	0.02	0.02	
..	..	..	..	..	..	Closed from 01-03-2021
..	..	..	..	..	..	Closed from 01-04-2006
0.04	0.02	0.02	0.04	0.02	0.02	

1	2	3	4	5	6	7	8
चंद्रपूर Chandrapur	चंद्रपूर Chandrapur	..	..	..	चंद्रपूर Chandrapur	0.50	..
	नागभिड Nagbhid	..	नागभिड Nagbhid	0.05	..	..	..
	चिमुर् Chimur	..	खडसंगी Khadsangi	0.05	..	..	..
		2	0.10	1	0.50	..	..
गडचिरोली Gadchiroli	अहेरी Aheri	..	अल्लापल्ली Allapalli	0.05	..	..	..
	गडचिरोली Gadchiroli	..	कन्हेरी Kanheri	0.05	..	..	..
		2	0.10	..	..	..	..
	एकूण नागपूर विभाग .. Total Nagpur Region	10	0.77	3	1.20	1	..
	एकूण महाराष्ट्र राज्य .. Total Maharashtra State	61	8.67	31	17.93	4	5 MT.

TABLE I — Contd.

9	10	11	12	13	14	15
7	5	8	14%	14%	14%	
2	4	3	40%	60%	40%	
..	..	..	..	..	..	Closed 30-3-2002
9	9	11	27%	37%	27%	
..	..	..	..	..	..	Closed from 11-2-2006
..	..	..	..	..	..	Closed from 1-4-2010
..	..	..	..	..	..	
9.36	9.43	11.67	6.83%	9.28%	6.76%	
16.44	21.36	22.38	..	..	..	

दुधाचे प्रापण, प्रक्रिया आणि विक्री/वितरण यामधील एकूण दुधाचे परिमाण, त्यावरील खर्च व दर प्रति लिटर खर्चाची सरासरी दर्शविणारे विवरण पत्र
(परिमाण लिटर हजारात)
(मूल्य रुपये हजारात)

		प्राथमिक दूध संकलन						
		Primary milk procurement						
अनु. क्रमांक Serial No.	शासकीय दूध योजनेचे नाव Name of the Government Milk Scheme	परिमाण Quantity			मूल्य (सोसायट्यांच्या कमिशनसह) Value (Including commission to societies)			
		प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023	
1	2	3	4	5	6	7	8	
(अ) बृहन्मुंबई दूध योजना--		..	..	..	..	..	..	
(A) Greater Bombay Milk Schemes								
	एकूण (अ) Total (A)	..	..	..	..	..	..	
(ब) ग्रामीण दूध योजना--								
(B) Mofussil Milk Schemes								
1	शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी Government Milk Scheme, Ratnagiri	..	2158	3191	666	46082	83457	17982
2	शासकीय दूध योजना, चिपळूण Government Milk Scheme, Chiplun	..	1414	1818	2375	35926	49460	64589
3	शासकीय दूध योजना, कणकवली Government Milk Scheme, Kankavali	..	..	..	..	..	..	..
4	शासकीय दूध योजना, महाड Government Milk Schemes, Mahad	..	..	..	..	..	..	..
5	शासकीय दूध योजना, खोपोली Government Milk Schemes, Khopoli	..	232	260	275	6426	7020	7436
6	शासकीय दूध शितकरण केंद्र, वाडा/सरळगाव. Government Milk Distribution Depot, Gove	..	..	..	..	..	..	..
7	शासकीय दूध योजना गोवे, भिवंडी Government Milk Scheme Gove, Bhivandi	..	..	..	..	..	..	..
	एकूण मुंबई विभाग Total Bombay Region	..	3804	5269	3316	88434	139937	90007
8	शासकीय दूध योजना, पुणे Government Milk Scheme, Pune	..	..	..	..	..	..	..
9	शासकीय दूध योजना, सोलापूर Government Milk Scheme, Solapur	..	..	..	365	..	..	10351
10	शासकीय दूध योजना, मिरज Government Milk Scheme, Miraje	..	..	..	..	..	..	..
11	शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर Government Milk Scheme, Mahabaleshwar	..	..	1095	1095	32306	326.95	326.95
12	शासकीय दूध योजना, सातारा Government Milk Scheme, Satara	..	..	..	1095	..	..	33401
	एकूण पुणे विभाग Total Pune Region	..	..	1095	2555	32306	326.95	76447

TABLE II

The following table indicates the position of milk procurement, processing and sale/distribution of Quantity total expenditure and average per litre expenditure on these activities

(Quantity, in thousand liters)

(Value Rupees in thousands)

आंतर दूध योजनेकडूनची दूध खरेदी Inter milk schemes purchase								
प्रति लिटर खर्च पैसे (सोसायट्यांच्या कमिशनसह) Expenditure per litres in paise (Including commission to societies)			परिमाण Quantity			मूल्य (वरकड खर्चासह) Value (Including overhead charges)		
प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 9	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 10	लक्ष्य Target 2022-2023 11	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 12	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 13	लक्ष्य Target 2022-2023 14	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 15	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 16	लक्ष्य Target 2022-2023 17
..	..	..	7983	20075	20075	234700	590205	590205
..	..	..	7983	20075	20075	234700	590205	590205
21.35	26.15	27.00	..	..	..	..	..	..
25.40	27.21	27.19	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
27.00	27.00	27.04	243	520	820	8444	18070	28495
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
73.75	80.36	81.23	243	520	820	8444	18070	28495
..	..	..	1832	2617	3600	50380	71968	99000
..	..	2835	..	..	..	..	..	..
3940	8152	18250	3940	8152	18250	3940	8152	18250
..	..	29.86	..	..	..	..	..	..
..	..	30.50	..	..	..	..	..	..
3940	8152	18338.71	5772	10769	21850	54320	80120	117250

1	2	3	4	5	6	7	8
13	शासकीय दूध योजना, धुळे Government Milk Scheme, Dhule	..	..	..	..	..	..
14	शासकीय दूध योजना, नाशिक Government Milk Scheme, Nashik	..	..	..	..	..	..
15	शासकीय दूध योजना, चाळीसगाव Government Milk Scheme, Chalisgaon	..	..	..	..	..	..
16	शासकीय दूध योजना, अहमदनगर Government Milk Scheme, Ahmadnagar	..	..	..	..	..	..
17	शासकीय दूध योजना, वणी Government Milk Scheme, Wani	..	..	..	..	..	..
एकूण नाशिक विभाग Total Nashik Region		..	..	..	..	..	..
18	शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद Government Milk Scheme, Aurangabad	..	4019	3700	4621	116441	106100
19	शासकीय दूध योजना, उदगीर Government Milk Scheme, Udgir	..	699	906	2676	18757	26870
20	शासकीय दूध योजना, बीड Government Milk Scheme, Beed	..	3981	4520	6570	139817	50524
21	शासकीय दूध योजना, नांदेड Government Milk Schemes, Nandad	..	358	1200	1280	10133	32390
22	शासकीय दूध योजना, भूम Government Milk Schemes, Bhoom	..	..	..	..	..	..
23	शासकीय दूध योजना, परभणी Government Milk Scheme, Parbhani	..	2946	4408	8030	88596	128818
24	शासकीय दूध योजना, जालना Government Milk Scheme, Jalna	..	..	..	..	..	..
एकूण औरंगाबाद विभाग Total Aurangabad Region		..	12003	14734	23177	373744	344702
25	शासकीय दूध योजना, अमरावती Government Milk Scheme, Amravati	..	651	556	903	18745	17175
26	शासकीय दूध योजना, अकोला Government Milk Scheme, Akola	..	737	6670	1709	21748	63085
27	शासकीय दूध योजना, नांदुरा Government Milk Scheme, Nandura	..	234	1539	1958	14433	16063
28	शासकीय दूध योजना, यवतमाळ Government Milk Scheme, Yavatmal	..	461	573	1632	6946	16388
एकूण अमरावती विभाग Total Amravati Region		..	2083	9276	6222	61822	112711
29	शासकीय दूध योजना, नागपूर Government Milk Scheme, Nagpur	..	..	..	..	..	..
30	शासकीय दूध योजना, वर्धा Government Milk Scheme, Wardha	..	2882	2215	6435	90783	89773
31	शासकीय दूध योजना, गोंदिया Government Milk Scheme, Gondia	..	2431	2553	4200	2431	2553
32	शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर Government Milk Scheme, Chandrapur	..	1891	1204	1239	54946	30100
एकूण नागपूर विभाग Total Nagpur Region		..	7204	4002	11874	148160	122426
एकूण (ब) ग्रामीण दूध विभाग Total (B) Mofussil Milk Scheme		..	25094	34378	47144	704466	752471
एकूण (अ) + (ब) महाराष्ट्र राज्य Total (A)+(B) Maharashtra States		..	25094	34378	47144	704466	752471

TABLE II—contd.

9	10	11	12	13	14	15	16	17
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
28-97	28.68	26.67	..	..	..	..	..	..
26.83	29.65	27.15	236	..	..	128035	38005	..
35.12	11.17	30.58	..	..	..	..	..	..
28.46	27.00	27.20	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
30.07	29.22	28.75	391	318	490	12551	14001	15646
..	..	..	..	..	..	..	..	..
149.45	125.72	140.35	627	318	490	140586	52006	15646
28.79	30.89	31.97	829	761	1642	25699	21705	51297
99.35	9.50	30.44	1463	4164	5815	44534	132832	177009
31.30	31.31	33.26	..	..	..	..	..	..
29.68	10.65	29.55	..	..	..	..	..	..
189.32	82.35	125.22	2292	4925	7457	70233	154537	228306
..	..	..	..	..	..	..	..	..
28.40	30	32.80	220	32	45	6820	992	1395
75361	79143	130200	..	..	..	..	..	..
56081	30822	33588	36	371	730	1059	10911	21469
131470.40	109995	163820.80	256	403	775	7879	11903	22864
135822.92	126391.07	182506.31	9190	16935	31392	273862	316636	412561
135822.92	126391.07	182506.31	17173	37010	51467	508562	906841	1002766

अनु- क्रमांक Serial No.	शासकीय दूध योजनोचे नाव Name of the Government Milk Scheme	एकूण / Total					
		परिमाण Quantity (रकाने क्र. ३+१२, ४+१३ व ५+१४) (Col. Nos. 3+12 4+13 & 5+14)			मूल्य Value (रकाने क्र. ६+१५, ७+१६ व ८+१७) (Col. Nos. 6+15, 7+16 & 8+17)		
		प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023
		18	19	20	21	22	23
	(अ) बृहन्मुंबई दूध योजना-- (A) Greater Bombay Milk Scheme	7983	20075	20075	234700	590205	590205
	एकूण (अ) बृहन्मुंबई दूध योजना-- Total (A) Greater Bombay Milk Scheme	7983	20075	20075	234700	590205	590205
	(ब) ग्रामीण दूध योजना-- (B) Mofussil Milk Scheme						
1	शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी Government Milk Scheme, Ratnagiri	2158	3191	666	46082	83457	17983
2	शासकीय दूध योजना, चिपळूण Government Milk Scheme, Chiplun	1414	1818	2375	35926	49460	2375
3	शासकीय दूध योजना, कणकवली Government Milk Scheme, Kankavali	..	..	..	..	..	..
4	शासकीय दूध योजना, महाड Government Milk Scheme, Mahad	..	..	..	..	..	..
5	शासकीय दूध योजना, खोपोली Government Milk Scheme, Khopoli	481	780	1095	14870	25090	35931
6	शासकीय दूध शितकरण केंद्रवाडा सरळगाव Government Milk Sarlgao	..	..	..	..	..	..
7	शासकीय दूध वितरण डेपो, गोवे Government Milk Distribution Depot, Gove	..	..	..	..	..	..
	एकूण मुंबई विभाग . . Total Bombay Region	4053	5789	4136	96878	158007	56289
8	शासकीय दूध योजना, पुणे Government Milk Scheme, Pune	1832	2617	3600	50380	71968	99000
9	शासकीय दूध योजना, सोलापूर Government Milk Scheme, Solapur	..	..	365	..	..	10351
10	शासकीय दूध योजना, मिरज Government Milk Scheme, Miraj	3940	8152	18250	3940	8152	18250
11	शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर Government Milk Scheme, Mahabaleshwar	..	1095	1095	32306	32695	32695
12	शासकीय दूध योजना, सातारा Government Milk Scheme, Satara	..	..	1095	..	..	33401
	एकूण पुणे विभाग . . Total Pune Region	5772	11864	24405	86626	112815	193697

TABLE II—contd.

दुग्ध प्रापणासाठीचा एकूण खर्च (परिवहन खर्चासह) Total expenditure on milk procurement (Inclusive of transport charges)			दूध प्रापण प्रति लिटर खर्च (परिवहन व कमिशन खर्चासह) दर प्रति लिटर पैसे Milk Procurement Cost per litre (including of transport charges and commission) In paise per litre			प्रक्रियेचा एकूण खर्च Total processing cost		
प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 24	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 25	लक्ष्य Target 2022-2023 26	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 27	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 28	लक्ष्य Target 2022-2023 29	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 30	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 31	लक्ष्य Target 2022-2023 32
360142	489211	1500203	4511	2436	7472	377551	621446	633134
360142	489211	1500203	4511	2436	7472	377551	621446	633134
4384	460	179	2.03	0.14	0.26	11534	13981	24972
41068	44689	77277	29.04	24.58	32.54	4649	6420	9685
..	..	..	..	..	..	1338	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
3986	19214	44350	8.28	24.63	40.50	5595	8312	9388
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
49438	64364	122704	39.35	49.35	73.30	23116	33014	48208
2748	3936	148500	0.66	0.66	0.66	36488	44302	53693
..	..	310	..	..	1.17	7086	10220	8073
16746	13578	614317	4.25	1.67	33.66	35362	46380	140173
32306	32695	2579	..	..	2.36	4039	7222	5230
8506	44420	28800	..	..	2630	459	1144	1381
60306	94619	794506	4.91	2.33	2667.85	83434	109268	208550

1	2	18	19	20	21	22	23
13	शासकीय दूध योजना, धुळे Government Milk Scheme, Dhule	..	..	..	..	..	..
14	शासकीय दूध योजना, नाशिक Government Milk Scheme, Nashik	..	..	..	..	..	..
15	शासकीय दूध योजना, चाळीसगाव Government Milk Scheme, Chalisgaon	..	..	..	..	..	..
16	शासकीय दूध योजना, अहमदनगर Government Milk Scheme, Ahmadnagar	..	..	..	..	..	..
17	शासकीय दूध योजना, वणी Government Milk Scheme, Wani	..	..	..	..	..	..
एकूण नाशिक विभाग Total Nashik Region		..	..	..	..	..	..
18	शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद Government Milk Scheme, Aurangabad	4019	3700	4621	116441	106100	123251
19	शासकीय दूध योजना, उदगीर Government Milk Scheme, Udgir	935	906	2676	146793	64875	72652
20	शासकीय दूध योजना, बीड Government Milk Scheme, Beed	3981	4520	6570	139811	50524	200932
21	शासकीय दूध योजना, नांदेड Government Milk Schemes, Nandad	358	1200	1280	10133	32390	34816
22	शासकीय दूध योजना, भूम Government Milk Schemes, Bhoom	..	..	..	..	..	..
23	शासकीय दूध योजना, परभणी Government Milk Scheme, Parbhani	3337	4726	8520	101147	142819	246508
24	शासकीय दूध योजना, जालना Government Milk Scheme, Jalna	..	..	..	..	..	..
एकूण औरंगाबाद विभाग Total Aurangabad Region		12630	15052	23667	514331	396708	678159
25	शासकीय दूध योजना, अमरावती Government Milk Scheme, Amravati	1480	1317	2545	44444	38880	70414
26	शासकीय दूध योजना, अकोला Government Milk Scheme, Akola	2200	10834	7524	66312	155917	229931
27	शासकीय दूध योजना, नांदुरा Government Milk Scheme, Nandura	461	513	1632	14433	16063	54289
28	शासकीय दूध योजना, यवतमाळ Government Milk Scheme, Yavatmal	234	1539	1978	6946	163388	58450
एकूण अमरावती विभाग Total Amravati Region		4375	14203	13679	132135	267248	413084
29	शासकीय दूध योजना, नागपूर Government Milk Scheme, Nagpur	..	..	..	..	..	..
30	शासकीय दूध योजना, वर्धा Government Milk Scheme, Wardha	3102	2247	8480	97603	76785	204098
31	शासकीय दूध योजना, गोंदिया Government Milk Scheme, Gondia	2431	2553	4200	2431	2553	4200
32	शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर Government Milk Scheme, Chandrapur	1927	1575	1969	49469	41734	55057
एकूण नागपूर विभाग Total Nagpur Region		7460	6375	14689	149503	121072	633355
एकूण (ब) ग्रामीण दूध विभाग Total (B) Mofussil Milk Scheme		34290	53283	80576	999473	1055850	1607584
एकूण (अ) + (ब) महाराष्ट्र राज्य Total (A)+(B) Maharashtra States		42273	73358	100651	1234173	1646055	2197789

TABLE II—contd.

24	25	26	27	28	29	30	31	32
2413	1243	2889	..	..	..	5230	6453	8760
177	162	533	..	..	..	9897	17166	11933
548	793	1380	..	..	..	466	903	1610
804	1101	4424	..	..	..	15212	9554	14611
..	..	..	..	..	..	642	353	1436
3942	3299	9226	..	..	..	31447	34429	38350
13238	25310	25869	3.29	6.84	5.6	7235	15824	7708
21182	13075	28580	22.65	14.43	10.68	8731	10607	14132
145709	158911	214041	36.59	35.15	32.57	10188	14996	12895
8216	17251	18432	22.55	14.38	14.4	8060	12493	12372
..	..	..	..	..	..	..	..	..
100356	158860	262472	30.07	33.61	30.81	8421	14995	13429
..	..	..	..	..	..	..	..	..
288701	373407	549394	115.55	104.41	94.06	42635	68915	60536
5097	5262	6317	3.44	3.99	2.48	10285	16838	16266
2022	2739	4987	2.74	0.41	2.92	23914	31906	28523
1913	2369	4053	4.15	4.62	2.48	4820	6194	6571
1526	1902	3668	6.52	1.24	1.85	478	899	1426
10558	12272	19025	16.85	10.26	9.73	39497	55837	52786
..	..	..	..	..	..	..	..	..
88633	86474	202124	1.15	1.20	2.5	12470	13020	23725
75361	79143	130200	75361	79143	130200	..	..	..
687	709	886	4740	3874	4843	5427	4583	5729
164681	166326	333210	80102.15	83018.2	135045.5	17897	17603	29454
577626	714287	1828065	80298.81	83184.55	137844.90	238026	319066	437884
937768	1203498	3328268	84809.81	85620.55	145316.90	615377	940512	1071018

अनु- क्रमांक Serial No.	शासकीय दूध योजनेचे नाव Name of the Government Milk Scheme	दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांवरील प्रक्रियावरील प्रति लिटर खर्च (दर प्रति लिटर पैसे) Processing Cost of milk and milk products per litre (In paise per litre)			दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थ विक्री/वाटपावरील एकूण खर्च (परिवहन खर्चासह) Total Cost of Sale/Distribution of Milk and Milk products (inclusive of transport charges)		
		प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023
		33	34	35	36	37	38
1	2	33	34	35	36	37	38
(अ) बृहन्मुंबई दूध योजना--							
(A) Greater Bombay Milk Scheme		4729	3096	3096	48224	93358	90384
एकूण (अ) बृहन्मुंबई दूध योजना--		4729	3096	3096	48224	93358	90384
Total (A) Greater Bombay Milk Scheme							
(ब) ग्रामीण दूध योजना--							
(B) Mofussil Milk Schemes							
1	शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी Government Milk Scheme, Ratnagiri	5.34	4.38	37.49	507	692	896
2	शासकीय दूध योजना, चिपळूण Government Milk Scheme, Chiplun	3.29	3.53	4.08	3482	3015	5819
3	शासकीय दूध योजना, कणकवली Government Milk Scheme, Kankavali	..	..	..	..	272	344
4	शासकीय दूध योजना, महाड Government Milk Scheme, Mahad	..	..	..	..	..	..
5	शासकीय दूध योजना, खोपोली Government Milk Scheme, Khopoli	11.63	10.66	8.57	908	2558	2780
6	शासकीय दूध शितकरण केंद्र वाडा/सरळगाव Government Milk Colding Center Wada/Saralgaon	..	..	..	..	..	..
7	शासकीय दूध वितरण डेपो, गोवे Government Milk Distribution Depot, Gove	..	..	..	..	486	1022
एकूण मुंबई विभाग . .		20.36	18.57	50.14	4897	7023	108610
Total Bombay Region							
8	शासकीय दूध योजना, पुणे Government Milk Scheme, Pune	19.91	16.92	14.91	21598	30916	34941
9	शासकीय दूध योजना, सोलापूर Government Milk Scheme, Solapur	..	..	30.61	689	811	1235
10	शासकीय दूध योजना, मिरज Government Milk Scheme, Miraj	9	569	768	12464	2887	12198
11	शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर Government Milk Scheme, Mahabaleshwar	..	..	478	453	614	2478
12	शासकीय दूध योजना, सातारा Government Milk Scheme, Satara	..	..	126	940	989	1634
एकूण पुणे विभाग . .		28.91	585.92	1417.52	36144	36217	52486
Total Pune Region							

TABLE II—contd.

दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थ विक्री/वितरणावरील प्रति लिटर खर्च (परिवहन खर्चासह) (दर प्रति लिटर पैसे) Cost of sale/Distribution of milk and milk products per litre (inclusive of transport charges) (in paise per litre)			एकूण प्रशासन खर्च Total expenditure on Administration			प्रति लिटर प्रशासन खर्च (दर प्रति लिटर पैसे) Expenditure on Administration per litre (in paise per litre)		
प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023
39	40	41	42	43	44	45	46	47
604	465	450	58068	99667	101528	727	496	506
604	465	450	58068	99667	101528	727	496	506
0.23	0.31	1.34	3488	3024	3615	1.15	0.94	5.42
2.46	1.66	2.45	903	1757	2043	0.64	0.97	0.86
..	..	..	134	1409	1537	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
1.89	3.28	2.54	2165	3293	4085	4.50	4.22	3.73
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	03	50	..	..	..
4.58	5.15	6.29	6690	9586	11330	6.29	6.13	10.1
11.78	11.81	9.70	10513	12775	149.05	5.73	4.88	4.14
..	..	3.38	2350	42.47	4386	..	..	12.16
3.00	35.00	67.00	20295	27151	28698	515	333	157
..	..	149	1105	2337	4837	..	..	442
..	..	149	1105	2337	4837	..	..	442
14.76	46.81	455.08	35512	48291	54071	520.73	337.88	729.30

1	2	33	34	35	36	37	38	
13	शासकीय दूध योजना, धुळे Government Milk Scheme, Dhul	..	..	..	380	424	500	
14	शासकीय दूध योजना, नाशिक Government Milk Scheme, Nashik	..	..	..	651	1644	1320	
15	शासकीय दूध योजना, चाळीसगाव Government Milk Scheme, Chalisgaon	..	..	..	..	..	119	
16	शासकीय दूध योजना, अहमदनगर Government Milk Scheme, Ahmadnagar	..	..	..	1674	1977	2756	
17	शासकीय दूध योजना, वणी Government Milk Scheme, Wani	..	..	..	..	..	..	
एकूण नाशिक विभाग Total Nashik Region		..	..	..	2705	4045	4695	
18	शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद Government Milk Scheme, Aurangabad	..	1.80	4.28	1.67	15346	16001	13286
19	शासकीय दूध योजना, उदगीर Government Milk Scheme, Udgir	..	10.13	11.7	5.28	9479	7214	8500
20	शासकीय दूध योजना, बीड Government Milk Scheme, Beed	..	2.55	3.31	1.96	16266	4735	16188
21	शासकीय दूध योजना, नांदेड Government Milk Scheme, Nanded	..	22.51	10.41	9.66	1360	1990	2560
22	शासकीय दूध योजना, भूम Government Milk Scheme, Bhoom	..	..	..	..	..	..	..
23	शासकीय दूध योजना, परभणी Government Milk Scheme, Parbhani	..	2.52	3.17	1.58	14544	15552	24778
24	शासकीय दूध योजना, जालना Government Milk Scheme, Jalna	..	..	..	..	..	..	..
एकूण औरंगाबाद विभाग Total Aurangabad Region		..	39.51	32.87	20.15	56995	45492	65312
25	शासकीय दूध योजना, अमरावती Government Milk Scheme, Amravati	..	6.95	12.78	6.39	2234	3890	6172
26	शासकीय दूध योजना, अकोला Government Milk Scheme, Akola	..	10.87	2.94	3.79	2620	3130	6366
27	शासकीय दूध योजना, नांदुरा (बुलढाणा) Government Milk Scheme, Nandura	..	10.45	12.07	4.03	1031	..	2584
28	शासकीय दूध योजना, यवतमाळ Government Milk Scheme, Yavatmal	..	2.04	0.58	0.72	306	882	1429
एकूण अमरावती विभाग. Total Amravati Region		..	30.31	28.37	14.93	6191	7902	16551
29	शासकीय दूध योजना, नागपूर Government Milk Scheme, Nagpur	..	..	..	..	..	..	..
30	शासकीय दूध योजना, वर्धा Government Milk Scheme, Wardha	..	1.15	1.20	2.5	..	..	..
31	शासकीय दूध योजना, गोंदिया Government Milk Scheme, Gondia	..	2431	2553	4200	2431	2553	4200
32	शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर Government Milk Scheme, Chandrapur	..	687	709	886	..	..	..
एकूण नागपूर विभाग. Total Nagpur Region		..	3119.15	3263.2	5086	2431	2553	4200
एकूण (ब) ग्रामीण दूध विभाग. Total (B) Mofussil Milk Scheme		..	3238.24	3928.93	6588.94	111744	99187	251854
एकूण (अ) + (ब) महाराष्ट्र राज्य. Total (A)+(B) Maharashtra State		..	7967.24	7024.93	9684.84	159968	192545	342238

TABLE II—contd.

39	40	41	42	43	44	45	46	47
..	..	..	4672	4524	6013	..	..	..
..	..	..	6433	7880	6112	..	..	..
..	..	..	2148	2993	3296	..	..	..
..	..	..	2700	3014	4282	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	15953	18411	19623	..	..	..
3.82	4.32	2.88	3555	5261	8461	0.88	1.42	1.83
10.13	7.96	3.17	868	1580	1845	0.92	1.74	0.68
4.08	1.04	2.46	8157	11448	10366	2.04	2.53	1.57
3.8	1.66	2	4733	6349	6769	13.22	5.29	5.28
..	..	..	..	..	..	..	..	..
4.36	3.29	2.91	6810	8321	9477	2.04	1.76	1.11
..	..	..	..	..	..	..	..	..
26.19	18.27	13.42	24123	32959	36918	19.1	12.74	10.47
1.51	2.95	2.42	1658	1956	2030	1.12	1.48	0.80
14.72	..	1023	6371	3060	6198	2.90	0.28	0.82
1.31	..	1.31	77	118	296	0.33	0.08	0.1
2.23	1.72	0.87	508	229	164	1.10	0.45	0.10
19.77	4.67	14.83	8614	5363	8688	5.45	2.29	1.87
..	..	..	..	..	..	..	..	..
2.15	2.51	2.81	9289	7525	14091	..	..	..
75361	79143	130200	75361	79143	130200	75361	79143	130200
..	..	..	..	8021	7292	316	519	266
75363.15	79145.51	130202.81	84650	94689	151583	75677	79662	130466
75428.47	79220.41	130692.43	175542	209299	281493	76228.57	80021.04	131217.74
76032.47	79685.41	131142.43	233610	308966	383021	76955.57	80517.04	131723.74

दुध आणि दुग्धजन्य पदार्थांच्या विक्री
The total Receipts for the Sale

तक्ता
TABLE

अनु- क्रमांक Serial No.	शासकीय दूध योजनेचे नाव Name of the Government Milk Scheme	स्थानिक विक्री व इतर दूध योजनांना पाठविण्याकरिता उपलब्ध असलेले दूधाचे परिमाण Total Quantity of milk available for Local sale & to give to the other milk schemes			स्थानिक विक्री (महसूली जमा) परिमाण Quantity		
		प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021	अपेक्षित Anticipated 2021-2022	लक्ष्य Target 2022-2023
		3	4	5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8
	(अ) बृहन्मुंबई दूध योजना-- (A) Greater Bombay Milk Schemes	8523	21758	21758	8523	21758	21758
	एकूण (अ) Total (A)	8523	21758	21758	8523	21758	21758
	(ब) ग्रामीण दूध योजना-- (B) Mofussil Milk Schemes						
1	शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी Government Milk Scheme, Ratnagiri	1658	1772	2582	150	161	193
2	शासकीय दूध योजना, चिपळूण Government Milk Scheme, Chiplun	383	514	551	14555	18508	20927
3	शासकीय दूध योजना, कणकवली Government Milk Scheme, Kankavali	..	..	..	..	..	..
4	शासकीय दूध योजना, महाड Government Milk Scheme, Mahad	..	..	..	..	..	..
5	शासकीय दूध योजना, खोपोली Government Milk Scheme, Khopoli	497	1004	1156	17892	36135	41610
6	शासकीय शीतकरण केंद्र वाडा/सरळगाव Government Chilling Centre, Wada/ Saralgaon	..	..	..	..	..	..
7	शासकीय दूध वितरण डेपो, गोवे Government Milk Distribution Depot, Gove	..	..	..	..	..	..
	एकूण मुंबई विभाग Total Bombay Region	2538	3290	4289	59597	54804	62730
8	शासकीय दूध योजना, पुणे Government Milk Scheme, Pune	..	..	..	1832	2617	3000
9	शासकीय दूध योजना, सोलापूर Government Milk Scheme, Solapur	..	..	365	..	..	365
10	शासकीय दूध योजना, मिरज Government Milk Scheme, Miraj	..	..	..	..	..	..
11	शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर Government Milk Scheme, Mahabaleshwar	..	1095	1095	..	..	..
12	शासकीय दूध योजना, सातारा Government Milk Scheme, Satara	..	..	1095	..	..	..
	एकूण पुणे विभाग Total Pune Region	..	1095	2555	1832	2617	3365

वाटपामुळे प्राप्त होणारे उत्पन्न

distribution of milk and milk products

तीन

III

(रुपये हजारात / Rs. in thousands)

Local Sale (Revenue Receipts)			आंतर दूध योजना (खर्चातील कपात) Inter milk schemes (Reduction of expenditure)						एकूण जमा रकाने क्र. ९ + १५, १ + १६ व ११ + १७ Total Receipts (Col. Nos. 9+15, 10+16 & 11+ 17)		
मूल्य Value			परिमाण Quantity			मूल्य Value					
प्रत्यक्ष Actuals 2020-21 9	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 10	लक्ष्य Target 2022-23 11	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 12	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 13	लक्ष्य Target 2022-2023 14	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 15	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 16	लक्ष्य Target 2022-23 17	प्रत्यक्ष Actuals 2020-2021 18	अपेक्षित Anticipated 2021-2022 19	लक्ष्य Target 2022-2023 20
333161	915787	351450	..	..	..	..	..	..	333161	915787	351450
333161	915787	351450	..	..	..	..	..	..	333161	915787	351450
5400	5799	6933	1562	2901	494	5121	9674	1581	5661	15473	8514
1042	1304	1820	35920	44959	62732	1425	1818	2371	54428	63467	83659
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	497	1004	1156	17892	36135	41610
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
6442	7103	8753	37842	47860	63226	7043	12496	5110	77981	115075	133783
76895	76263	160463	..	..	..	..	..	..	76895	76263	160463
98	150	10351	..	..	..	..	..	..	185	150	13340
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
20	48	48	..	1095	1095	..	32695	32695	20	32743	32743
340	300	300	..	..	1095	..	46000	33401	340	46000	33701
77353	76761	171162	..	1095	2190	..	78695	66096	77440	155456	240247

1	2	3	4	5	6	7	8
13	शासकीय दूध योजना, धुळे Government Milk Scheme, Dhule	..	..	..	..	..	..
14	शासकीय दूध योजना, नाशिक Government Milk Scheme, Nashik	..	..	..	..	..	..
15	शासकीय दूध योजना, चाळीसगाव Government Milk Scheme, Chalisgaon	..	..	..	..	..	..
16	शासकीय दूध योजना, अहमदनगर Government Milk Scheme, Ahmadnagar	..	..	..	..	..	..
17	शासकीय दूध योजना, वणी Government Milk Scheme, Wani	..	..	..	..	..	..
एकूण नाशिक विभाग Total Nashik Region		..	..	..	..	..	..
18	शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद Government Milk Scheme, Aurangabad	..	..	..	..	..	..
19	शासकीय दूध योजना, उदगीर Government Milk Scheme, Udgir	..	..	..	..	..	..
20	शासकीय दूध योजना, बीड Government Milk Scheme, Beed	3981	4520	6570	..	..	..
21	शासकीय दूध योजना, नांदेड Government Milk Scheme, Nanded	358	1200	1280	..	..	..
22	शासकीय दूध योजना, भूम Government Milk Scheme, Bhoom	..	..	..	..	..	..
23	शासकीय दूध योजना, परभणी Government Milk Scheme, Parbhani	2946	4408	8030	290	15	480
एकूण औरंगाबाद विभाग Total Aurangabad Region		7285	10128	15880	290	15	480
24	शासकीय दूध योजना, अमरावती Government Milk Scheme, Amravati	1435	1317	2545	433	372	876
25	शासकीय दूध योजना, अकोला Government Milk Scheme, Akola	3254	2502	7086	178	..	622
26	शासकीय दूध योजना, नांदुरा (बुलढाणा) Government Milk Scheme, Nandura (Buldhana)	234	1539	1978	..	..	..
27	शासकीय दूध योजना, यवतमाळ Government Milk Scheme, Yavatmal	454	513	1632	..	..	..
एकूण अमरावती विभाग Total Amravati Region		5377	5871	13241	611	372	1498
28	शासकीय दूध योजना, नागपूर Government Milk Scheme, Nagpur	..	..	..	..	..	..
29	शासकीय दूध योजना, वर्धा Government Milk Scheme, Wardha	3102	2247	6480	1143	907	1470
30	शासकीय दूध योजना, गोंदिया (भंडारा) Government Milk Scheme, Gondia (Bhandara)	2431	5107	4700	..	..	..
31	शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर Government Milk Scheme, Chandrapur	2951	1365	1419	113909	47992	50318
एकूण नागपूर विभाग Total Nagpur Region		8484	8719	12599	115052	48909	51788
एकूण (ब) ग्रामीण दूध विभाग Total (B) Mofussil Milk Scheme		23684	29103	48590	177352	70657	63404
एकूण (अ) + (ब) महाराष्ट्र राज्य Total (A)+(B) Maharashtra State		32207	50861	70348	185875	199110	85162

टीप :-तक्ता क्र. चारमध्ये तक्ता क्र. पाच वरील दुग्धजन्य पदार्थांच्या विक्रीपोटी प्राप्त झालेल्या उत्पन्नाचा समावेश आहे.

TABLE III—contd.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
1119	2929	2055	..	..	..	..	..	..	1119	2929	2055
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
1119	2929	2055	..	..	..	..	..	..	1119	2929	2055
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
94066	140747	272044	391	318	490	12551	14001	15646	106617	154748	287690
94066	140747	272044	4730	6038	11016	190374	102431	341899	28440	243178	613943
14505	13062	29346	1002	945	1669	30230	30678	57631	44734	43741	86977
7874	..	20526	249	2502	..	7308	73434	..	5874	73434	20526
..	..	..	234	1539	1678	6315	16118	61733	6315	16118	61733
			554	513	1632	15102	16210	54289	15702	16210	54289
20379	13062	49872	1939	5499	1978	58955	136440	173653	72025	149503	223525
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
40005	31745	51450	1959	1340	5010	62688	42880	160320	102693	74625	211770
..	..	..	2431	5107	4700	75361	79143	130200	75361	79143	130200
..	..	510	..	..	15582	2951	1365	1969	113909	47992	65901
40005	31745	51960	4390	6447	25292	141000	123388	292489	291963	201760	407871
239364	272347	555846	50956	66939	103702	397372	453450	879249	547849	867899	1421424
572525	1188134	907296	50956	66939	103702	317372	453450	879247	881010	1783686	1772874

Note :— The sale of milk products shown at table No. V are included in table No. IV.

अतिरिक्त कच्च्या व नासलेल्या दुधापासून बनविण्यात आलेले
Products made from surplus milk and curdied and

(परिमाण लिटर / किलोग्रॅम-हजारात)

Quantity Litres / Kilograms in thousands

अनु- क्रमांक Serial No.	शासकीय दूध योजनेचे नाव Name of the Government Milk Scheme	वापरलेल्या अतिरिक्त कच्च्या दुधाचे परिमाण Quantity of surplus raw milk used			प्राप्त झालेले दुग्धजन्य पदार्थ (लिटर / किलोग्रॅम) Quantity of milk Products obtained (Litres / Kgs.)			विक्रीचे मूल्य Sale value			
		प्रत्यक्ष Actuals 2020-21	अपेक्षित Anticipated 2021-22	लक्ष्य Target 2022-23	प्रत्यक्ष Actuals 2020-21	अपेक्षित Anticipated 2021-22	लक्ष्य Target 2022-23	प्रत्यक्ष Actuals 2020-21	अपेक्षित Anticipated 2021-22	लक्ष्य Target 2022-23	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
(अ) बृहन्मुंबई दूध योजना-- (A) Greater Bombay Milk Scheme		..	..	..	..	..	..	..	..	..	
एकूण (अ)		..	..	..	..	..	..	..	..	..	
(ब) ग्रामीण दूध योजना-- (B) Mofussil Milk Scheme											
1	शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी Government Milk Scheme, Ratnagiri	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
2	शासकीय दूध योजना, चिपळूण Government Milk Scheme, Chiplun	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
3	शासकीय दूध योजना, कणकवली Government Milk Scheme, Kankavali	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
4	शासकीय दूध योजना, महाड Government Milk Scheme, Mahad	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
5	शासकीय दूध योजना, खोपोली Government Milk Scheme, Khopoli	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
6	शासकीय शीतकरण केंद्र वाडा/सरळगाव Government Chilling Centre, Wada/ Saralgaon	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
6-a	शासकीय दूध वितरण डेपो, गोवे Government Milk Distribution Depot, Gove	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
एकूण मुंबई विभाग Total Bombay Region		..	..	..	..	..	..	..	..	..	
7	शासकीय दूध योजना, पुणे Government Milk Scheme, Pune	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
8	शासकीय दूध योजना, सोलापूर Government Milk Scheme, Solapur	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
9	शासकीय दूध योजना, मिरज Government Milk Scheme, Miraj	..	3940	8152	18250	643	994	2500	134551	39799	736000
10	शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर Government Milk Scheme, Mahabaleshwar	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
11	शासकीय दूध योजना, सातारा Government Milk Scheme, Satara	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
एकूण पुणे विभाग		..	3940	8152	18250	643	994	2500	134551	39799	736000

TABLE IV

दुग्धजन्य पदार्थ व त्यांची विक्रीची किंमत

Sale value

(रुपये हजारात / Rs. in thousands)											
वापरलेल्या नासलेल्या दुधाचे			प्राप्त झालेले दुग्धजन्य पदार्थ (लिटर/ किलोग्रॅम) Quantity of milk products obtained (Litres / Kgs.)			विक्रीचे मूल्य Sale value			दुग्धजन्य पदार्थांच्या विक्रीमुळे मिळालेले एकूण उत्पन्न रकाने क्र. ९ + १८, १०+ १९ आणि ११+२० Total cost of milk products (col. Nos. 9+18, 10+19, & 11+20)		
प्रत्यक्ष Actuals 2020-21 12	अपेक्षित Anticipated 2021-22 13	लक्ष्य Target 2022-23 14	प्रत्यक्ष Actuals 2020-21 15	अपेक्षित Anticipated 2021-22 16	लक्ष्य Target 2022-23 17	प्रत्यक्ष Actuals 2020-21 18	अपेक्षित Anticipated 2021-22 19	लक्ष्य Target 2022-23 20	प्रत्यक्ष Actuals 2020-21 21	अपेक्षित Anticipated 2021-22 22	लक्ष्य Target 2022-23 23
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	134551	39799	736000
..	..	..	..	..	..	..	..	..	19	24	32743
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	134570	39823	768743

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	शासकीय दूध योजना, धुळे Government Milk Scheme, Dhule	..	..	..	..	..	..	..	..	..
13	शासकीय दूध योजना, नाशिक Government Milk Scheme, Nashik	..	..	..	..	..	..	..	..	..
14	शासकीय दूध योजना, चाळीसगाव Government Milk Scheme, Chalisgaon	..	..	..	..	..	..	..	..	..
15	शासकीय दूध योजना, अहमदनगर Government Milk Scheme, Ahmednagar	..	..	..	..	..	..	..	..	..
16	शासकीय दूध योजना, वणी Government Milk Scheme, Wani	..	..	..	..	..	..	..	..	..
एकूण नाशिक विभाग Total Nashik Region		..	..	..	..	..	..	..	..	..
17	शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद Government Milk Scheme, Aurangabad	..	..	..	..	..	..	..	..	..
18	शासकीय दूध योजना, उदगीर Government Milk Scheme, Udgir	..	..	..	..	..	..	..	..	..
19	शासकीय दूध योजना, बीड Government Milk Scheme, Beed	..	..	..	..	..	..	..	..	..
20	शासकीय दूध योजना, नांदेड Government Milk Scheme, Nanded	..	..	..	..	..	..	..	..	..
21	शासकीय दूध योजना, भूम Government Milk Scheme, Bhoom	..	..	..	..	..	..	..	..	..
22	शासकीय दूध योजना, परभणी Government Milk Scheme, Parbhani	..	..	..	..	..	..	..	..	..
एकूण औरंगाबाद विभाग Total Aurangabad Region		..	..	..	..	..	..	..	..	..
23	शासकीय दूध योजना, अमरावती Government Milk Scheme, Amravati	..	..	..	..	..	..	..	..	..
24	शासकीय दूध योजना, अकोला Government Milk Scheme, Akola	..	1534	5274	9986	178	898	935	190359	186538 111051
25	शासकीय दूध योजना, नांदुरा (बुलढाणा) Government Milk Scheme, Nandura (Bhandara)	..	..	..	..	..	..	..	..	..
26	शासकीय दूध योजना, यवतमाळ Government Milk Scheme, Yavatmal	..	..	..	..	..	..	..	..	..
एकूण अमरावती विभाग Total Amravati Region		..	1534	5274	9986	178	898	935	190359	186538 111051
27	शासकीय दूध योजना, नागपूर Government Milk Scheme, Nagpur	..	..	..	..	..	..	..	..	..
28	शासकीय दूध योजना, वर्धा Government Milk Scheme, Wardha	..	..	..	..	..	..	..	..	..
29	शासकीय दूध योजना, गोंदिया (भंडारा) Government Milk Scheme, Gondia (Bhandara)	..	..	..	..	..	..	..	..	..
30	शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर Government Milk Scheme, Chandrapur	..	..	..	..	..	..	..	..	..
एकूण नागपूर विभाग Total Nagpur Region		..	..	..	..	..	..	..	..	..
एकूण (ब) ग्रामीण दूध योजना Total (B) Mofussil Milk Schemes		..	5474	13426	28296	821	1892	3455	324910	226337 847051
एकूण (अ+ब) महाराष्ट्र राज्य Total (A + B) Maharashtra State		..	5474	13426	28296	821	1892	3455	324910	226337 847051

TABLE IV—contd.

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	119347	31263	83759	119347	31263	83759
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	119347	31263	83759	119347	31263	83759
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	190359	186538	111051
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	190359	186538	111051
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	..	..	..	..	..	119347	31263	83759	444276	257624	963553
..	..	..	..	..	..	119347	31263	83759	444276	257624	963553

वैधानिक विकास मंडळ निहाय योजनेत्तर/योजनांतर्गत तरतूद व
Planning
पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व
Horticulture, Dairy Development and
मागणी क्र. डी-५,
Demand No. D-5,

अ. क्र. Sr. No.	प्रधान शीर्ष/गौण शीर्ष/उप शीर्ष योजनेचे नाव Major Head/Minor Head/Sub Head Name of Scheme	तरतूद Provision				
		विदर्भ विकास मंडळ	मराठवाडा विकास मंडळ	उर्वरित	अविभाज्य	एकूण
		Vidharbha Development Board	Marathwada Development Board	Rest of Maharashtra Development	No Divisible	Total
1	2	3	4	5	6	7
1	(०१)(०१) आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास - भारित (२४०४००१८)	..	..	..	5000	5000
2	(०१)(०१) आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास- दत्तमत्त (२४०४००२७)	..	..	78477	..	78477
3	(०३)(०१) प्रादेशिक कार्यालये (२४०४००७२)	..	..	..	137072	137072
4	(०३)(०३) जिल्हा कार्यालये (२४०४०१८१)	..	..	..	185154	185154
5	(०४)(०१) पशुनियंत्रण व अनुज्ञाप्ती योजना (२४०४०२०५)	..	..	12693	..	12693
6	(०५)(०१) दूध सहकारी सोसायटीसाठी हिशोब तपासणी मंडळ (२४०४०२६१)	..	..	..	308172	308172
7	(०१)(०१) आरे दुग्ध वसाहत -प्रशासन (२४०४००६९१)	..	..	230644	..	230644
8	(०१)(०२) आरे दुग्ध वसाहत -जमीन व इमारती (२४०४०७०६)	..	..	54860	..	54860
9	(०१)(०३) आरे वसाहतीच्या सुरक्षा भिंतीचे बांधकाम करणे (२४०४३८७७)	..	..	..	..	..
10	(०२) पशु पैदास व संगोपन केंद्र , पालघर- प्रशासन (२४०४०७१५)	..	..	14001	..	14001
11	(०२)(०२) पशु पैदास व संगोपन केंद्र, जमीन व इमारती (२४०४७२४)	..	..	..	..	..
12	(०३) (०१) दुग्धशाळा प्रकल्प दापचरी, प्रशासन (२४०४०७३३)	..	..	10998	..	10998
13	(०३) (०२) दुग्धशाळा प्रकल्प दापचरी, प्रापण(२४०४०७४२)	..	..	3894	..	3894
14	(०३) (०३) दुग्धशाळा प्रकल्प दापचरी, संस्कारण (२४०४०७५१)	..	..	40054	..	40054
15	(०३) (०५) दुग्धशाळा प्रकल्प दापचरी, जमीन व इमारती (२४०४०७७१)	..	..	36699	..	36699
16	(००) (०१) अतिरिक्त दुधाचे रुपांतरण आणि निर्यातीसाठी अनुदान (२४०४४१११)	..	..	3161942	..	3161942

प्रत्यक्ष खर्च सन २०२०-२१

Actual Expenditure year 2020-21

मत्स्यव्यवसाय

Fisharies

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास

2404-Dairy Development

खर्च Expenditure					
विदर्भ विकास मंडळ Vidharbha Development Board	मराठवाडा विकास मंडळ Marathwada Development Board	उर्वरित महाराष्ट्र विकास मंडळ Rest of Maharashtra Development	अविभाज्य No Divisible	एकूण Total	प्रधान शीर्ष/गौण शीर्ष/उप शीर्ष योजनेचे नाव Major Hear/Minor Head/Sub Head Name of Scheme
8	9	10	11	12	13
..	..	..	58	58	(01)(01) Dairy Development Commissioner, Charged (24040018)
..	..	57597	..	57597	(01)(01) Dairy Development Commissioner, Voted (24040027)
..	..	..	111907	111907	(03)(01)Regional Office (24040072)
..	..	..	120404	120404	(03)(03) District Office (24040181)
..	..	6754	..	6754	(04)(01)C.C.& Lic.Office (24040205)
..	..	..	259517	259517	(05)(01)A.Board for (24040261)
..	..	183068	..	183068	(01)Aarey Milk Colony.(24040691)
..	..	54860	..	54860	Land & Building(24040706)
..	..	..	..	..	(01) (03) Aarey Milk Colony.(24043877)
..	..	8821	..	8821	(02) C.B.R.Farm,Palghar (24040715)
..	..	..	..	..	Land & Building(24040724)
..	..	6386	..	6386	Dairy Proj. Dapchari Admn.(24040733)
..	..	3658	..	3658	Procurement(24040742)
..	..	24099	..	24099	Process.(24040751)
..	..	32008	..	32008	Land & Building(24040771)
..	..	..	3127016	3127016	Subsidry for Conversion and Export of Excess Milk (2404411)

1	2	3	4	5	6	7
17	(००) (०४) आधाडी पथके (२४०४०३१२)	..	..	21468	..	21468
18	२०१, (००)(०१) बृहन्मुंबई दूध योजना - प्रशासन (२४०४०६४४)	..	..	112616	..	112616
19	२०१, (००)(०२) बृहन्मुंबई दूध योजना - प्रापण (२४०४०६५३)	..	..	373427	..	373427
20	२०१, (००)(०३) बृहन्मुंबई दूध योजना - संस्करण (२४०४०६६२)	..	..	615633	..	615633
21	२०१, (००)(०४) बृहन्मुंबई दूध योजना - वितरण (२४०४०६७१)	..	..	110294	..	110294
22	२०१, (००)(०५) बृहन्मुंबई दूध योजना - जमीन व इमारती (२४०४०६८२)	..	..	72197	..	72197
23	२०२, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, पुणे - प्रशासन (२४०४०७९८)	..	..	13055	..	13055
24	२०२, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, पुणे -प्रापण (२४०४०८०४)	..	..	84609	..	84609
25	२०२, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, पुणे - संस्करण (२४०४०८१३)	..	..	53967	..	53967
26	२०२, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, पुणे -वितरण (२४०४०८२२)	..	..	32603	..	32603
27	२०२, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, पुणे - जमीन व इमारती (२४०४०८३१)	..	..	1336	..	1336
28	२०३, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, सोलापूर - प्रशासन (२४०४०८४२)	..	..	4184	..	4184
29	२०३, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, सोलापूर -प्रापण (२४०४०८५१)	..	..	4040	..	4040
30	२०३, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, सोलापूर - संस्करण (२४०४०९०२)	..	..	10611	..	10611
31	२०३, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, सोलापूर -वितरण (२४०४०९११)	..	..	811	..	811
32	२०३, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, सोलापूर- जमीन व इमारती (२४०४०९२२)	..	..	57	..	57
33	२०४, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, मिरज - प्रशासन (२४०४०८६९)	..	..	24864	..	24864
34	२०४, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, मिरज -प्रापण (२४०४०८७८)	..	..	25275	..	25275
35	२०४, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, मिरज - संस्करण (२४०४०८८७)	..	..	66091	..	66091
36	२०४, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, मिरज -वितरण (२४०४०८९६)	..	..	14307	..	14307
37	२०४, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, मिरज- जमीन व इमारती (२४०४०९३१)	..	..	1433	..	1433

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास--चालू
2404-Dairy Development--Contd.

8	9	10	11	12	13
..	..	14367	..	14367	(04)Staff for S. H. T.. (24040312)
..	..	54899	..	54899	(201) G.M.M.S. Admn. (24040644)
..	..	..	..	..	Procur. (24040653)
..	..	360061	..	360061	Process. (24040662)
..	..	44044	..	44044	Distri. (24040671)
..	..	72197	..	72197	Land & Building(24040682)
..	..	10486	..	10486	(202)G.M.S.Pune Admn. (24040798)
..	..	8461	..	8461	Procur. (24040804)
..	..	36488	..	36488	Process. (24040813)
..	..	21596	..	21596	Distri. (24040822)
..	..	538	..	538	Land & Building(24040831)
..	..	2350	..	2350	(203)G.M.S.Solapur Admn. (24040842)
..	..	1768	..	1768	Procur.(24040851)
..	..	7086	..	7086	Process.(24040902)
..	..	614	..	614	Distri. (24040911)
..	..	..	..	..	Land & Building(24040922)
..	..	20295	..	20295	(204) G.M.S.Miraj Admn. (24040869)
..	..	15707	..	15707	Procur. (24040878)
..	..	35361	..	35361	Process.(24040887)
..	..	12464	..	12464	Distri. (24040896)
..	..	..	..	..	Land & Building (24040931)

1	2	3	4	5	6	7
38	२०६, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर - प्रशासन (२४०४११०३)	..	..	2199	..	2199
39	२०६, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर- प्रापण (२४०४१११२)	..	..	5950	..	5950
40	२०६, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर - संस्करण (२४०४११२१)	..	..	6729	..	6729
41	२०६, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर - वितरण (२४०४११३२)	..	..	586	..	586
42	२०६, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर- जमीन व इमारती (२४०४११४१)	..	..	1	..	1
43	२०७, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, सातारा- प्रशासन (२४०४२२२६)	..	..	2201	..	2201
44	२०७, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, सातारा- प्रापण (२४०४२२३५)	..	..	42044	..	42044
45	२०७, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, सातारा - संस्करण (२४०४२२४४)	..	..	1171	..	1171
46	२०७, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, सातारा - वितरण (२४०४२२५३)	..	..	967	..	967
47	२०७, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, सातारा- जमीन व इमारती (२४०४२२६२)	..	..	1	..	1
48	२०८, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, नाशिक - प्रशासन (२४०४०९९४)	..	..	8875	..	8875
49	२०८, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, नाशिक - प्रापण (२४०४१००५)	..	..	421	..	421
50	२०८, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, नाशिक - संस्करण (२४०४१०१४)	..	..	17939	..	17939
51	२०८, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, नाशिक - वितरण (२४०४१०२३)	..	..	2713	..	2713
52	२०८, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, नाशिक, जमीन व इमारती (२४०४१०४१)	..	..	1	..	1
53	२०९, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, धुळे - प्रशासन (२४०४०९४९)	..	..	6112	..	6112
54	२०९, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, धुळे - प्रापण (२४०४०९५८)	..	..	3893	..	3893
55	२०९, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, धुळे - संस्करण (२४०४०९६७)	..	..	13031	..	13031
56	२०९, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, धुळे - वितरण (२४०४०९७६)	..	..	470	..	470
57	२०९, (००)(०५) शासकीय दूध योजना , धुळे, जमीन व इमारती (२४०४०९८५)	..	..	..	..	..

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास--चालू
2404-Dairy Development--Contd.

8	9	10	11	12	13
..	..	1248	..	1248	(206) G.M.S.M'shwar Admn. (24041103)
..	..	..	..	..	Procur. (24041112)
..	..	4039	..	4039	Process. (24041121)
..	..	453	..	453	Distri. (24041132)
..	..	..	..	..	Land & Building(24041141)
..	..	1104	..	1104	(207) G.M.S Satara Admn. (24042226)
..	..	8506	..	8506	Procur. (24042235)
..	..	459	..	459	Process.(24042244)
..	..	940	..	940	Distri. (24042253)
..	..	..	..	..	Land & Building(24042262)
..	..	6427	..	6427	(208) G.M.S Nasik Admn. (24040994)
..	..	183	..	183	Procur. (24041005)
..	..	8929	..	8929	Process.(24041014)
..	..	621	..	621	Distri. (24041023)
..	..	..	..	..	Land & Building(24041041)
..	..	4672	..	4672	(209) G.M.S Dhule Admn. (24040949)
..	..	2413	..	2413	Procur. (24040958)
..	..	5230	..	5230	Process(24040967)
..	..	381	..	381	Distri. (24040976)
..	..	..	..	..	Land & Building(24040985)

1	2	3	4	5	6	7
58	२१०, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर - प्रशासन (२४०४२८७२)	..	..	4452	..	4452
59	२१०, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर- प्रापण (२४०४११७७)	..	..	4032	..	4032
60	२१०, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर - संस्करण (२४०४१२२१)	..	..	25284	..	25284
61	२१०, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर - वितरण (२४०४१२३९)	..	..	2185	..	2185
62	२१०, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर, जमीन व इमारती (२४०४१२४८)	..	..	58	..	58
63	२११, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, चाळीसगांव - प्रशासन (२४०४११८६)	..	..	3008	..	3008
64	२११, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, चाळीसगांव - प्रापण (२४०४११९५)	..	..	1308	..	1308
65	२११, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, चाळीसगांव - संस्करण (२४०४१२०१)	..	..	2384	..	2384
66	२११, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, चाळीसगांव - वितरण (२४०४१२१२)	..	..	51	..	51
67	२११, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, चाळीसगांव, जमीन व इमारती (२४०४११५९)	..	..	..	..	..
68	२१२, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, वणी - प्रशासन (२४०४१९७२)	..	..	1	..	1
69	२१२, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, वणी - प्रापण (२४०४४१९८१)	..	..	1	..	1
70	२१२, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, वणी - संस्करण (२४०४१९९२)	..	..	2712	..	2712
71	२१२, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, वणी - वितरण (२४०४२००१)	..	..	..	..	..
72	२१२, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, वणी, जमीन व इमारती (२४०४२०१२)	..	..	..	..	..
73	२१३, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी - प्रशासन (२४०४१५५१)	..	..	3231	..	3231
74	२१३, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी - प्रापण (२४०४१५६२)	..	..	53992	..	53992
75	२१३, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी - संस्करण (२४०४१५७१)	..	..	17493	..	17493
76	२१३, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी - वितरण (२४०४१५८९)	..	..	650	..	650
77	२१३, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी, जमीन व इमारती (२४०४१५९८)	..	..	1	..	1

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास--चालू
2404-Dairy Development--Contd.

8	9	10	11	12	13
..	..	2706	..	2706	(210) G.M.S A'nagar Admn. (24042872)
..	..	804	..	804	Procur. (24041177)
..	..	12138	..	12138	Process. (24041221)
..	..	1679	..	1679	Distri. (24041239)
..	..	..	..	..	Land & Building(24041248)
..	..	2345	..	2345	(211)GMS Chalisgaon Admn.(24041186)
..	..	622	..	622	Procur. (24041195)
..	..	510	..	510	.Process. (24041201)
..	..	..	..	..	Distri. (24041212)
..	..	..	..	..	Land & Building(24041159)
..	..	..	..	..	(212) G.M.S Wani Admn. (24041972)
..	..	..	..	..	Procur. (24041981)
..	..	643	..	643	Process. (24041992)
..	..	..	..	..	Distri. (24042001)
..	..	..	..	..	Land & Building (24042012)
..	..	2485	..	2485	(213)GMS Ratnagiri Admn. (24041551)
..	..	52815	..	52815	Procur. (24041562)
..	..	11533	..	11533	Process. (24041571)
..	..	508	..	508	Distri. (24041589)
..	..	..	..	..	Land & Building (24041598)

1	2	3	4	5	6	7
78	२१४, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, चिपळूण - प्रशासन (२४०४१६०४)	..	..	2318	..	2318
79	२१४, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, चिपळूण - प्रापण (२४०४१६१३)	..	..	42843	..	42843
80	२१४, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, चिपळूण - संस्करण (२४०४१६२२)	..	..	9458	..	9458
81	२१४, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, चिपळूण - वितरण (२४०४१६३१)	..	..	3695	..	3695
82	२१४, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, चिपळूण, जमीन व इमारती (२४०४१६४२)	..	..	..	..	..
83	२१५, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, कणकवली - प्रशासन (२४०४१६५१)	..	..	1591	..	1591
84	२१५, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, कणकवली - प्रापण (२४०४१६६९)	..	..	1095	..	1095
85	२१५, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, कणकवली - संस्करण (२४०४१६७८)	..	..	4386	..	4386
86	२१५, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, कणकवली- वितरण (२४०४१६८७)	..	..	611	..	611
87	२१५, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, कणकवली, जमीन व इमारती (२४०४१६९६)	..	..	..	..	..
88	२१६, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, महाड - प्रशासन (२४०४१७०२)	..	..	100	..	100
89	२१६, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, महाड - प्रापण (२४०४१७११)	..	..	1	..	1
90	२१६, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, महाड - संस्करण (२४०४१७२२)	..	..	2909	..	2909
91	२१६, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, महाड - वितरण (२४०४१७३१)	..	..	..	..	..
92	२१६, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, महाड, जमीन व इमारती (२४०४१७४९)	..	..	1	..	1
93	२१७, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, खोपोली - प्रशासन (२४०४१७५८)	..	..	3062	..	3062
94	२१७, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, खोपोली - प्रापण (२४०४१७६७)	..	..	19402	..	19402
95	२१७, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, खोपोली - संस्करण (२४०४१७७६)	..	..	7980	..	7980
96	२१७, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, खोपोली - वितरण (२४०४१७८५)	..	..	3068	..	3068
97	२१७, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, खोपोली, जमीन व इमारती (२४०४१७९४)	..	..	1	..	1

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास--चालू
2404-Dairy Development--Contd.

8	9	10	11	12	13
..	..	917	..	917	(214)GMS Chiplun Admn. (24041604)
..	..	40398	..	40398	Procur. (24041613)
..	..	4691	..	4691	Process. (24041622)
..	..	3482	..	3482	Distri. (24041631)
..	..	..	..	..	Land & Building (24041642)
..	..	134	..	134	(215)GMS Kankavali Admn. (24041651)
..	..	1	..	1	Procur. (24041669)
..	..	1338	..	1338	Process. (24041678)
..	..	..	..	..	Distri. (24041687)
..	..	..	..	..	Land & Building (24041696)
..	..	..	..	..	(216)GMS Mahad Admn. (24041702)
..	..	..	..	..	Procur. (24041711)
..	..	..	..	..	Process.(24041722)
..	..	..	..	..	Distribution(24041731)
..	..	..	..	..	Land & Building (24041749)
..	..	2250	..	2250	(217)GMS Khopoli Admn. (24041758)
..	..	7944	..	7944	Procur. (24041767)
..	..	5647	..	5647	Process. (24041776)
..	..	2080	..	2080	Distri. (24041785)
..	..	..	..	..	Land & Building (24041794)

1	2	3	4	5	6	7
98	२१८, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी)- प्रशासन (२४०४२२७१)	..	..	121	..	121
99	२१८, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी)- प्रापण (२४०४२२८२)	..	..	..	..	..
100	२१८, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी)- संस्करण (२४०४२२९१)	..	..	2	..	2
101	२१८, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी)- वितरण (२४०४२३०६)	..	..	545	..	545
102	२१८, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी), जमीन व इमारती (२४०४२३१५)	..	..	..	..	..
103	२१९, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - प्रशासन (२४०४१४०८)	..	7843	..	..	7843
104	२१९, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - प्रापण (२४०४१४१७)	..	21850	..	..	21850
105	२१९, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - संस्करण (२४०४१४२६)	..	11920	..	..	11920
106	२१९, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - वितरण (२४०४१४३५)	..	18028	..	..	18028
107	२१९, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद, जमीन व इमारती (२४०४१४४४)	..	1	..	..	1
108	२२०, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, उदगीर - प्रशासन (२४०४१४५३)	..	1874	..	..	1874
109	२२०, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, उदगीर - प्रापण (२४०४१४६२)	..	188977	..	..	188977
110	२२०, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, उदगीर - संस्करण (२४०४१४७१)	..	31162	..	..	31162
111	२२०, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, उदगीर - वितरण (२४०४१४८२)	..	18995	..	..	18995
112	२२०, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, उदगीर, जमीन व इमारती (२४०४१४९१)	..	1	..	..	1
113	२२१, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, बीड - प्रशासन (२४०४१८२९)	..	18375	..	..	18375
114	२२१, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, बीड - प्रापण (२४०४१८३८)	..	152839	..	..	152839
115	२२१, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, बीड - संस्करण (२४०४१८४७)	..	17263	..	..	17263
116	२२१, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, बीड - वितरण (२४०४१८५६)	..	23124	..	..	23124
117	२२१, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, बीड, जमीन व इमारती (२४०४१८६५)	..	..	..	..	..

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास--चालू
2404-Dairy Development--Contd.

8	9	10	11	12	13
..	..	4	..	4	(218)G. M. S. Gove (Bhivandi) Adm. (24042271)
..	..	..	..	..	Procu. (24042282)
..	..	..	..	..	Process. (24042291)
..	..	523	..	523	Distri. (24042306)
..	..	..	..	..	Land & Building (24042315)
..	3555	..	..	3555	(219) GMS Aur'bad Admn. (24041408)
..	13238	..	..	13238	Procur. (24041417)
..	7235	..	..	7235	Process (24041426)
..	15346	..	..	15346	Distri. (24041435)
..	..	..	..	..	Land & Building(24041444)
..	868	..	..	868	(220) GMS Udgir Admn. (24041453)
..	37201	..	..	37201	Procur. (24041462)
..	8731	..	..	8731	Process (24041471)
..	15088	..	..	15088	Distri. (24041482)
..	..	..	..	..	Land & Building (24041491)
..	8158	..	..	8158	(221) G. M. S. Beed Admn. (24041829)
..	131303	..	..	131303	Procur. (24041838)
..	10189	..	..	10189	Process (24041847)
..	16266	..	..	16266	Distri. (24041856)
..	..	..	..	..	Land & Building(24041865)

1	2	3	4	5	6	7
118	२२२, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, नांदेड- प्रशासन (२४०४१८७४)	..	6709	..	..	6709
119	२२२, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, नांदेड- प्रापण (२४०४१८८३)	..	50058	..	..	50058
120	२२२, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, नांदेड- संस्करण (२४०४१८९२)	..	16560	..	..	16560
121	२२२, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, नांदेड- वितरण (२४०४१९०९)	..	2033	..	..	2033
122	२२२, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, नांदेड, जमीन व इमारती (२४०४१९१८)	..	1	..	..	1
123	२२३, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, भूम- प्रशासन (२४०४१९२७)	..	9198	..	..	9198
124	२२३, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, भूम- प्रापण (२४०४१९३६)	..	57350	..	..	57350
125	२२३, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, भूम- संस्करण (२४०४१९४५)	..	10792	..	..	10792
126	२२३, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, भूम- वितरण (२४०४१९५४)	..	3459	..	..	3459
127	२२३, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, भूम, जमीन व इमारती (२४०४१९६३)	..	158	..	..	158
128	२२४, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, परभणी- प्रशासन (२४०४२१७३)	..	9032	..	..	9032
129	२२४, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, परभणी- प्रापण (२४०४२१८२)	..	197063	..	..	197063
130	२२४, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, परभणी- संस्करण (२४०४२१९१)	..	17394	..	..	17394
131	२२४, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, परभणी- वितरण (२४०४२२०८)	..	14931	..	..	14931
132	२२४, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, परभणी, जमीन व इमारती (२४०४२२१७)	..	1	..	..	1
133	२३४, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, जालना, प्रापण (२४०४३०६२)	..	117128	..	..	117128
134	२२५, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, अमरावती- प्रशासन (२४०४१३५५)	2817	..	..	..	2817
135	२२५, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, अमरावती- प्रापण (२४०४१३६४)	77331	..	..	..	77331
136	२२५, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, अमरावती- संस्करण (२४०४१३७३)	13007	..	..	..	13007
137	२२५, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, अमरावती- वितरण (२४०४१३८२)	2842	..	..	..	2842

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास--चालू
2404-Dairy Development--Contd.

8	9	10	11	12	13
..	4733	..	..	4733	(222) G. M. S. Nanded Admn. (24041874)
..	17008	..	..	17008	Procur. (24041883)
..	8076	..	..	8076	Process (24041892)
..	1360	..	..	1360	Distri. (24041909)
..	..	..	..	..	Land & Building(24041918)
..	6457	..	..	6457	(223) G. M. S. Bhoom Admn. (24041927)
..	17025	..	..	17025	(Osmanabad) Procur. (24041936)
..	5292	..	..	5292	Process (24041945)
..	1102	..	..	1102	Distri. (24041954)
..	..	..	..	..	Land & Building(24041963)
..	6810	..	..	6810	(224) G. M. S. Parbhani Admn. (24042173)
..	88472	..	..	88472	Procur. (24042182)
..	8421	..	..	8421	Process (24042191)
..	14544	..	..	14544	Distri. (24042208)
..	..	..	..	..	Land & Building (24042217)
..	109271	..	..	109271	(234) G.M.S.Jalna Procure (24043062)
1658	..	..	..	1658	(225) G.M.S.Amravati Admn (24041355)
25053	..	..	..	25053	Procur. (24041364)
10259	..	..	..	10259	Process (24041373)
2234	..	..	..	2234	Distri. (24041382)

1	2	3	4	5	6	7
138	२२५, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, अमरावती, जमीन व इमारती (२४०४१३९१)	231	..	..	..	231
139	२२६, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ-प्रशासन (२४०४३३७६)	577	..	..	..	577
140	२२६, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ-प्रापण (२४०४३३८५)	47095	..	..	..	47095
141	२२६, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ-संस्करण (२४०४३३९४)	5949	..	..	..	5949
142	२२६, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ-वितरण (२४०४३४०२)	1043	..	..	..	1043
143	२२६, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ-जमीन व इमारती (२४०४३४११)	1	..	..	..	1
144	२२७, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, अकोला-प्रशासन (२४०४१३०१)	9531	..	..	..	9531
145	२२७, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, अकोला-प्रापण (२४०४१३१९)	89839	..	..	..	89839
146	२२७, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, अकोला-संस्करण (२४०४१३२८)	40472	..	..	..	40472
147	२२७, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, अकोला-वितरण (२४०४१३३७)	2222	..	..	..	2222
148	२२७, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, अकोला-जमीन व इमारती (२४०४१३४६)	735	..	..	..	735
149	२२८, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, नांदूरा-प्रशासन (२४०४२१२८)	117	..	..	..	117
150	२२८, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, नांदूरा-प्रापण (२४०४२१३७)	19758	..	..	..	19758
151	२२८, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, नांदूरा-संस्करण (२४०४२१४६)	1825	..	..	..	1825
152	२२८, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, नांदूरा-वितरण (२४०४२१५५)	1450	..	..	..	1450
153	२२८, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, नांदूरा-जमीन व इमारती (२४०४२१६४)	1	..	..	..	1
154	२२९, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, नागपूर-प्रशासन (२४०४१२५७)	173	..	..	..	173
155	२२९, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, नागपूर-प्रापण (२४०४१२६६)	791	..	..	..	791
156	२२९, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, नागपूर-संस्करण (२४०४१२७५)	14287	..	..	..	14287
157	२२९, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, नागपूर-वितरण (२४०४१२८४)	..	..	..	..	..

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास--चालू
2404-Dairy Development--Contd.

8	9	10	11	12	13
..	..	..	..	..	Land & Building(24041391)
508	..	..	..	508	(226) GMS .Yavatmal Admn. (24043376)
13068	..	..	..	13068	Procur. (24043385)
4820	..	..	..	4820	Process (24043394)
1031	..	..	..	1031	Distri (24043402)
..	..	..	..	..	Land & Building(24043411)
6372	..	..	..	6372	(227) G.M.S.Akola Admn. (24041301)
27307	..	..	..	27307	Procur. (24041319)
23920	..	..	..	23920	Process (24041328)
1771	..	..	..	1771	Distri. (24041337)
..	..	..	..	..	Land & Building (24041346)
77	..	..	..	77	(228) G. M. S. Nandura Admn. (24042128)
6774	..	..	..	6774	Procur. (24042137)
477	..	..	..	477	Process (24042146)
306	..	..	..	306	Distri. (24042155)
..	..	..	..	..	Land & Building(24042164)
86	..	..	..	86	(229) G. M. S. Nagpur Admn. (24041257)
752	..	..	..	752	Procur. (24041266)
14286	..	..	..	14286	Process (24041275)
..	..	..	..	..	Distri. (24041284)

1	2	3	4	5	6	7
158	२२९, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, नागपूर, जमीन व इमारती (२४०४१२९३)	..	..	..	..	..
159	२३०, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, वर्धा-प्रशासन (२४०४३३६७)	7056	..	..	..	7056
160	२३०, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, वर्धा-प्रापण (२४०४१५१५)	117910	..	..	..	117910
161	२३०, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, वर्धा-संस्करण (२४०४१५२४)	29384	..	..	..	29384
162	२३०, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, वर्धा-वितरण(२४०४१५३३)	6023	..	..	..	6023
163	२३०, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, वर्धा-जमीन व इमारती (२४०४१५४२)	1	..	..	..	1
164	२३१, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, गोंदिया-प्रशासन (२४०४२०२१)	6550	..	..	..	6550
165	२३१, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, गोंदिया-प्रापण (२४०४२०३९)	130034	..	..	..	130034
166	२३१, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, गोंदिया-संस्करण (२४०४२०४८)	28029	..	..	..	28029
167	२३१, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, गोंदिया-वितरण (२४०४२०५७)	4800	..	..	..	4800
168	२३१, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, गोंदिया, जमीन व इमारती (२४०४२०६६)	1	..	..	..	1
169	२३२, (००)(०१) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर-प्रशासन (२४०४२०७५)	7915	..	..	..	7915
170	२३२, (००)(०२) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर - प्रापण (२४०४२०८४)	86258	..	..	..	86258
171	२३२, (००)(०३) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर-संस्करण (२४०४२०९३)	28280	..	..	..	28280
172	२३२, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर- (२४०४ २१०१)	2632	..	..	..	2632
173	२३२, (००)(०५) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर, जमीन व इमारती (२४०४२११९)	331	..	..	..	331
Grand Total		786298	1024119	5626476	635398	8072291

२४०४-दुग्धव्यवसाय विकास--चालू
2404-Dairy Development--Contd.

8	9	10	11	12	13
..	..	..	..	..	Land & Building(24041293)
5412	..	..	..	5412	(230) G. M. S. Wardha Admn. (24043367)
71621	..	..	..	71621	Procur. (24041515)
20436	..	..	..	20436	Process (24041524)
5320	..	..	..	5320	Distri (24041533)
..	..	..	..	..	Land & Building (24041542)
4326	..	..	..	4326	(231) G. M. S. Gondhia Admn. (24042021)
36466	..	..	..	36466	Procur. (24042039)
15596	..	..	..	15596	Process (24042048)
4782	..	..	..	4782	Distri. (24042057)
..	..	..	..	..	Land & Building(24042066)
5169	..	..	..	5169	(232) GMS Chandrapur Admn. (24042075)
50187	..	..	..	50187	Procur. (24042084)
17113	..	..	..	17113	Process (24042093)
1341	..	..	..	1341	Distri. (24042101)
..	..	..	..	..	Land & Building(24042119)
378528	555749	4426851	491886	5853014	Grand Total

वैधानिक विकास मंडळ निहाय योजनेतर / योजनांतर्गत तरतूद व प्रत्यक्ष खर्च सन २०२२-२३

मागणी क्र. डी-५, २४०४ - दुग्धव्यवसाय विकास

Sr. No.	प्रधान शीर्ष / गौण शीर्ष / उप शीर्ष योजनेचे नांव	Provision तरतूद					Total एकूण	Major Hear / Minor Head / Sub Head Name of Scheme
		Vidharbha Development Board वित्तर्भ विकास मंडळ	Marathwada Development Board मराठवाडा विकास मंडळ	Rest of Maharashtra Development Board उर्वरित	No Divisible अविभाज्य	8		
1	2	3	4	5	6	7		
1	(०१)(०१) आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास - भारित (२४०४००१८)	..	..	..	5000	5000	(01)(01) Dairy Development Commissioner, Charged (24040018)	
2	(०१)(०१) आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास- दत्तमत (२४०४००२७)	..	..	90241	..	90241	(01)(01) Dairy Development Commissioner, Voted (24040027)	
3	(०३)(०१) प्रादेशिक कार्यालये (२४०४००७२)	..	..	..	143183	143183	(03)(01) Regional Office (24040072)	
4	(०३)(०३) जिल्हा कार्यालये (२४०४०१८१)	..	..	..	171003	171003	(03)(03) District Office (24040181)	
5	(०४)(०१) पशुनियंत्रण व अनुज्ञाप्ती योजना (२४०४०२०५)	..	..	14760	..	14760	(04)(01) C.C. & Lic. Office (24040205)	
6	(०५)(०१) दूध सहकारी सोसायटीसाठी हिशोब तपासणी मंडळ (२४०४०२६१)	..	..	..	357896	357896	(05)(01) A. Board for (24040261)	
7	(०१)(०१) आरे दुग्ध वसाहत-प्रशासन (२४०४००६१)	..	..	230441	..	230441	(01) Aarey Milk Colony (24040691)	
8	(०१)(०२) आरे दुग्ध वसाहत-जमीन व इमारती (२४०४०७०६)	..	..	34503	..	34503	Land & Building (24040706)	
9	(०१)(०३) आरे वसाहतीच्या सुरक्षा भिंतीचे बांधकाम करणे (२४०४३८७७)	..	..	1	..	1	(01) (03) Aarey Milk Colony (24043877)	
10	(०२) पशु पैदास व संगोपन केंद्र, पालघर- प्रशासन (२४०४०७१५)	..	..	15624	..	15624	(02) C. B. R. Farm, Palghar (24040715)	
11	(०२)(०२) पशु पैदास व संगोपन केंद्र, जमीन व इमारती (२४०४७२४)	..	..	..	..	..	Land & Building (24040724)	
12	(०३) (०१) दुग्धशाळा प्रकल्प दापचरी, प्रशासन (२४०४०७३३)	..	..	13083	..	13083	Dairy Proj. Dapchari Admn. (24040733)	

1	2	3	4	5	6	7	8
13	(०३) (०२) दुग्धशाळा प्रकल्प दापचरी, प्रापण (२४०४०७४२)	..	..	3	..	3	Procurement (24040742)
14	(०३) (०३) दुग्धशाळा प्रकल्प दापचरी, संस्करण (२४०४०७५१)	..	..	41422	..	41422	Process. (24040751)
15	(०३) (०५) दुग्धशाळा प्रकल्प दापचरी, जमीन व इमारती (२४०४०७७१)	..	..	7034	..	7034	Land Building (24040771)
	(०५) (०१) अतिरिक्त दुधाचे रुपांतरण व निर्यातीसाठी अनुदान (२४०४४१११)	..	..	..	..	..	(05) (01) Subsidy for conversion and export of milk (24044111)
16	(००) (०१) दुग्धशाळा विकास विभागातील अधिकाऱ्यांसाठी प्रशिक्षण योजना (२४०४०४५७)	..	..	1	..	1	Training of Officers (24040457)
17	(००) (०४) आधाडी पथके (२४०४०३१२)	..	..	19755	..	19755	(04)Staff for S.H.T. (24040312)
18	२०१, (००) (०१) बृहन्मुंबई दूध योजना - प्रशासन (२४०४०६४४)	..	..	93125	..	93125	(201)G.M.M.S. Admn. (24040644)
19	२०१, (००) (०२) बृहन्मुंबई दूध योजना - प्रापण (२४०४०६५३)	..	..	500074	..	500074	Procur. (24040653)
20	२०१, (००)(०३) बृहन्मुंबई दूध योजना - संस्करण (२४०४०६६२)	..	..	668951	..	668951	Process. (24040662)
21	२०१, (००) (०४) बृहन्मुंबई दूध योजना - वितरण (२४०४०६७१)	..	..	59831	..	59831	Distri. (24040671)
22	२०१, (००) (०५) बृहन्मुंबई दूध योजना - जमीन व इमारती (२४०४०६८२)	..	..	38707	..	38707	Land & Building (24040682)
23	२०२, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, पुणे - प्रशासन (२४०४०७९८)	..	..	14205	..	14205	(202) G.M.S.Pune Admn. (24040798)
24	२०२, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, पुणे - प्रापण (२४०४०८०४)	..	..	94877	..	94877	Procur. (24040804)
25	२०२, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, पुणे - संस्करण (२४०४०८१३)	..	..	50132	..	50132	Process. (24040813)
26	२०२, (००)(०४) शासकीय दूध योजना, पुणे - वितरण (२४०४०८२२)	..	..	25384	..	25384	Distri. (24040822)

1	2	3	4	5	6	7	8
27	२०२, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, पुणे - जमीन व इमारती (२४०४०८३१)	..	..	151	..	151	Land & Building (24040831)
28	२०३, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, सोलापूर - प्रशासन (२४०४०८४२)	..	..	4193	..	4193	(203) G.M.S. Solapur Admn. (24040842)
29	२०३, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, सोलापूर - प्रापण (२४०४०८५१)	..	..	3824	..	3824	Procur. (24040851)
30	२०३, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, सोलापूर - संस्करण (२४०४०९०२)	..	..	6968	..	6968	Process.(24040902)
31	२०३, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, सोलापूर - (२४०४०९११)	..	..	845	..	845	Dist. (24040911)
32	२०३, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, सोलापूर - जमीन व इमारती (२४०४०९२२)	..	..	60	..	60	Land & Building(24040922)
33	२०४, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, मिरज - प्रशासन (२४०४०८६९)	..	..	28285	..	28285	(204) G.M.S.Miraj Admn. (24040869)
34	२०४, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, मिरज - प्रापण (२४०४०८७८)	..	..	7501	..	7501	Procur. (24040878)
35	२०४, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, मिरज - संस्करण (२४०४०८८७)	..	..	54600	..	54600	Process.(24040887)
36	२०४, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, मिरज - वितरण (२४०४०८९६)	..	..	4143	..	4143	Distri. (24040896)
37	२०४, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, मिरज - जमीन व इमारती (२४०४०९३१)	..	..	1505	..	1505	Land & Building (24040931)
38	२०६, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर - प्रशासन (२४०४११०३)	..	..	1191	..	1191	(206) G.M.S.'shwar Admn. (24041103)
39	२०६, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, महाबळेश्वर - प्रापण (२४०४१११२)	..	..	1	..	1	Procur. (24041112)

1	2	3	4	5	6	7	8
40	२०६, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, महाबलेश्वर - संस्करण (२४०४११२१)	..	..	5077	..	5077	Process. (24041121)
41	२०६, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, महाबलेश्वर - वितरण (२४०४११३२)	..	..	645	..	645	Distri. (24041132)
42	२०६, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, महाबलेश्वर - जमीन व इमारती (२४०४११४१)	..	..	1	..	1	Land & Building (24041141)
43	२०७, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, सातारा- प्रशासन (२४०४२२२६)	..	..	2529	..	2529	(207) G.M.S Satara Admn. (24042226)
44	२०७, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, सातारा - प्रापण (२४०४२२३५)	..	..	22748	..	22748	Procur. (24042235)
45	२०७, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, सातारा - संस्करण (२४०४२२४४)	..	..	987	..	987	Process.(24042244)
46	२०७, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, सातारा - वितरण (२४०४२२५३)	..	..	989	..	989	Distri. (24042253)
47	२०७, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, सातारा - जमीन व इमारती (२४०४२२६२)	..	..	1	..	1	Land & Building (24042262)
48	२०८, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, नाशिक - प्रशासन (२४०४०९९४)	..	..	6278	..	6278	(208) G.M.S Nasik Admn. (24040994)
49	२०८, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, नाशिक - प्रापण (२४०४१००५)	..	..	205	..	205	Procur. (24041005)
50	२०८, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, नाशिक - संस्करण (२४०४१०१४)	..	..	11321	..	11321	Process. (24041014)
51	२०८, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, नाशिक - वितरण (२४०४१०२३)	..	..	1511	..	1511	Distri. (24041023)
52	२०८, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, नाशिक, जमीन व इमारती (२४०४१०४१)	..	..	1	..	1	Land & Building (24041041)

1	2	3	4	5	6	7	8
53	२०९, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, धुळे - प्रशासन (२४०४०९४९)	..	..	6000	..	6000	(209) G.M.S Dhule Admn. (24040949)
54	२०९, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, धुळे - प्राण (२४०४१५८)	..	..	2641	..	2641	Procur. (24040958)
55	२०९, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, धुळे - संस्करण (२४०४०९६७)	..	..	8589	..	8589	Process (24040967)
56	२०९, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, धुळे - वितरण (२४०४०९७६)	..	..	497	..	497	Distri. (24040976)
57	२०९, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, धुळे, जमीन व इमारती (२४०४०९८५)	..	..	..	..	..	Land & Building (24040985)
58	२१०, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर - प्रशासन (२४०४२८७२)	..	..	4247	..	4247	(210) G.M.S. A'nagar Admn.(24042872)
59	२१०, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर - प्राण (२४०४११७७)	..	..	3682	..	3682	Procur. (24041177)
60	२१०, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर - संस्करण (२४०४१२३९)	..	..	14528	..	14528	Process. (24041221)
61	२१०, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर - वितरण (२४०४१२३९)	..	..	2544	..	2544	Distri. (24041239)
62	२१०, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, अहमदनगर, जमीन व इमारती (२४०४१२४८)	..	..	61	..	61	Land & Building (24041248)
63	२११, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, चाळीसागांव - प्रशासन (२४०४११८६)	..	..	3279	..	3279	(211) GMS Chalisgaon Admn. (24041186)
64	२११, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, चाळीसागांव - प्राण (२४०४११९५)	..	..	1391	..	1391	Procur. (24041195)
65	२११, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, चाळीसागांव - संस्करण (२४०४१२०१)	..	..	1620	..	1620	Process. (24041201)

1	2	3	4	5	6	7	8
66	२११, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, चाळीसगांव - वितरण (२४०४१२१२)	..	..	60	..	60	Distri. (24041212)
67	२११, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, चाळीसगांव, जमीन व इमारती (२४०४११५९)	..	..	..	..	..	Land & Building (24041159)
68	२१२, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, वणी - प्रशासन (२४०४१९७२)	..	..	..	..	..	(212) G.M.S. Wani Admn. (24041972)
69	२१२, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, वणी - प्रापण (२४०४१९८१)	..	..	1	..	1	Procur. (24041981)
70	२१२, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, वणी - संस्करण (२४०४१९९२)	..	..	1425	..	1425	Process. (24041992)
71	२१२, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, वणी - वितरण (२४०४२००१)	..	..	..	..	..	Distri. (24042001)
72	२१२, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, वणी, जमीन व इमारती (२४०४२०१२)	..	..	..	..	..	Land & Building (24042012)
73	२१३, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी - प्रशासन (२४०४१५५१)	..	..	3156	..	3156	(213)GMS Ratnagiri Admn. (24041551)
74	२१३, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी - प्रापण (२४०४१५६२)	..	..	25969	..	25969	Procur. (24041562)
75	२१३, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी - संस्करण (२४०४१५७१)	..	..	13345	..	13345	Process. (24041571)
76	२१३, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी - वितरण (२४०४१५८१)	..	..	729	..	729	Distri. (24041589)
77	२१३, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, रत्नागिरी, जमीन व इमारती (२४०४१५९८)	..	..	1	..	1	Land & Building (24041598)
78	२१४, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, चिपळूण - प्रशासन (२४०४१६०४)	..	..	1790	..	1790	(214)GMS Chiplun Admn. (24041604)

1	2	3	4	5	6	7	8
79	२१४, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, चिपळूण - प्रापण (२४०४१६१३)	..	..	46725	..	46725	Procur. (24041613)
80	२१४, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, चिपळूण - संस्करण (२४०४१६२२)	..	..	6579	..	6579	Process. (24041622)
81	२१४, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, चिपळूण - वितरण (२४०४१६३१)	..	..	2519	..	2519	Distri. (24041631)
82	२१४, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, चिपळूण, जमीन व इमारती (२४०४१६४२)	..	..	..	..	..	Land & Building (24041642)
83	२१५, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, कणकवली - प्रशासन (२४०४१६५१)	..	..	1465	..	1465	(215) GMS Kankavali Admn. (24041651)
84	२१५, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, कणकवली - प्रापण (२४०४१६६१)	..	..	1290	..	1290	Procur. (24041669)
85	२१५, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, कणकवली - संस्करण (२४०४१६७८)	..	..	4291	..	4291	Process. (24041678)
86	२१५, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, कणकवली - वितरण (२४०४१६७८)	..	..	278	..	278	Distri. (24041687)
87	२१५, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, कणकवली, जमीन व इमारती (२४०४१६९६)	..	..	..	..	..	Land & Building (24041696)
88	२१६, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, महाड - प्रशासन (२४०४१७०२)	..	..	2	..	2	(216)GMS Mahad Admn. (24041702)
89	२१६, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, महाड - प्रापण (२४०४१७११)	..	..	1	..	1	Procur. (24041711)
90	२१६, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, महाड - संस्करण (२४०४१७२२)	..	..	5	..	5	Process. (24041722)
91	२१६, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, महाड - वितरण (२४०४१७३१)	..	..	..	..	..	Distribution (24041731)

1	2	3	4	5	6	7	8
92	२१६, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, महाड, जमीन व इमारती (२४०४१७४९)	..	..	1	..	1	Land & Building (24041749)
93	२१७, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, खोपोली - प्रशासन (२४०४१७५८)	..	..	3532	..	3532	(217) GMS Khopoli Admn. (24041758)
94	२१७, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, खोपोली - प्रापण (२४०४१७६७)	..	..	19717	..	19717	Procur. (24041767)
95	२१७, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, खोपोली - संस्करण (२४०४१७७६)	..	..	8606	..	8606	Process. (24041776)
96	२१७, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, खोपोली - वितरण (२४०४१७८५)	..	..	2571	..	2571	Distri. (24041785)
97	२१७, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, खोपोली, जमीन व इमारती (२४०४१७९४)	..	..	1	..	1	Land & Building (24041794)
98	२१८, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी) - प्रशासन (२४०४२२७१)	..	..	3	..	3	(218) G.M.S. Gove (Bhivandi) Adm (24042271)
99	२१८, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी) - प्रापण (२४०४२२८२)	..	..	..	..	..	Procu. (24042282)
100	२१८, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी) - संस्करण (२४०४२२९१)	..	..	..	..	..	Process. (24042291)
101	२१८, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी) - वितरण (२४०४२३०६)	..	..	486	..	486	Distri. (24042306)
102	२१८, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, गोवे (भिवंडी), जमीन व इमारती (२४०४२३१५)	..	..	..	..	..	Land & Building(24042315)
103	२१९, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - प्रशासन (२४०४१४०८)	..	5247	..	..	5247	(219) GMS Aur'bad Admn. (24041408)
104	२१९, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - प्रापण (२४०४१४१७)	..	19885	..	..	19885	Procur. (24041417)

1	2	3	4	5	6	7	8
105	२१९, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - संस्करण (२४०४१४२६)	..	6529	..	..	6529	Process (24041426)
106	२१९, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - (२४०४१४३५)	..	9951	..	..	9951	Dist. (24041435)
107	२१९, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, औरंगाबाद - जमीन व इमारती (२४०४१४४४)	..	1	..	..	1	Land & Building (24041444)
108	२२०, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, उदगीर - प्रशासन (२४०४१४५३)	..	1423	..	..	1423	(220) GMS Udgir Admn. (24041453)
109	२२०, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, उदगीर - प्राण (२४०४१४६२)	..	101133	..	..	101133	Procur. (24041462)
110	२२०, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, उदगीर - संस्करण (२४०४१४७१)	..	13872	..	..	13872	Process (24041471)
111	२२०, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, उदगीर - वितरण (२४०४१४८२)	..	10172	..	..	10172	Distri. (24041482)
112	२२०, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, उदगीर, जमीन व इमारती (२४०४१४९१)	..	1	..	..	1	Land & Building (24041491)
113	२२१, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, बीड - प्रशासन (२४०४१८२९)	..	10319	..	..	10319	(221) G.M.S. Beed Admn. (24041829)
114	२२१, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, बीड- प्राण (२४०४१८३८)	..	166961	..	..	166961	Procur. (24041838)
115	२२१, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, बीड- संस्करण (२४०४१८४७)	..	12582	..	..	12582	Process. (24041847)
116	२२१, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, बीड- वितरण (२४०४१८५६)	..	4839	..	..	4839	Distri. (24041856)
117	२२१, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, बीड, जमीन व इमारती (२४०४१८६५)	..	..	..	..	..	Land & Building (24041865)
118	२२२, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, नांदेड - प्रशासन (२४०४१८७४)	..	6589	..	..	6589	(222) G.M.S. Nanded Admn. (24041874)
119	२२२, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, नांदेड - प्राण (२४०४१८८३)	..	51692	..	..	51692	Procur. (24041883)

1	2	3	4	5	6	7	8
120	२२२, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, नांदेड - संस्करण (२४०४१८९२)	..	11735	..	..	11735	Process. (24041892)
121	२२२, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, नांदेड - वितरण (२४०४१९०९)	..	2077	..	..	2077	Distri. (24041909)
122	२२२, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, नांदेड, जमीन व इमारती (२४०४१९१८)	..	1	..	..	1	Land & Building (24041918)
123	२२३, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, भूम - प्रशासन (२४०४१९२७)	..	7966	..	..	7966	(223) G.M.S.Bhoom Admn. (24041927)
124	२२३, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, भूम - प्राण (२४०४१९३६)	..	5578	..	..	5578	(Osmanabad) Procur. (24041936)
125	२२३, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, भूम - संस्करण (२४०४१९४५)	..	7337	..	..	7337	Process (24041945)
126	२२३, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, भूम - वितरण (२४०४१९५४)	..	1081	..	..	1081	Distri (24041954)
127	२२३, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, भूम, जमीन व इमारती (२४०४१९६३)	..	1	..	..	1	Land & Building (24041963)
128	२२४, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, परभणी - प्रशासन (२४०४२१७३)	..	9075	..	..	9075	(224) G.M.S.Parbhani Admn. (24042173)
129	२२४, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, परभणी - प्राण (२४०४२१८२)	..	214243	..	..	214243	Procur. (24042182)
130	२२४, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, परभणी - संस्करण (२४०४२१९१)	..	10289	..	..	10289	Process (24042191)
131	२२४, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, परभणी - वितरण (२४०४२२०८)	..	15388	..	..	15388	Distri (24042208)
132	२२४, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, परभणी, जमीन व इमारती (२४०४२२१७)	..	1	..	..	1	Land & Building (24042217)
133	२३४, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, जालना, प्राण (२४०४३०६२)	..	123251	..	..	123251	(234) G.M.S. Jalna Procure (24043062)

1	2	3	4	5	6	7	8
134	२२५, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, अमरावती - प्रशासन (२४०४३३५५)	2018	..	..	..	2018	(225) G.M.S. Amravati Admn. (24041355)
135	२२५, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, अमरावती - प्राण (२४०४३३६४)	83729	..	..	..	83729	Procur. (24041364)
136	२२५, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, अमरावती - संस्करण (२४०४३३७३)	12411	..	..	..	12411	Process (24041373)
137	२२५, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, अमरावती - वितरण (२४०४३३८२)	2842	..	..	..	2842	Distri. (24041382)
138	२२५, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, अमरावती, जमीन व इमारती (२४०४३३९१)	243	..	..	..	243	Land & Building (24041391)
139	२२६, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ - प्रशासन (२४०४३३७६)	156	..	..	..	156	(226) GMS. Yavatmal Admn. (24043376)
140	२२६, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ - प्राण (२४०४३३८५)	51255	..	..	..	51255	Procur. (24043385)
141	२२६, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ - संस्करण (२४०४३३९४)	5975	..	..	..	5975	Process (24043394)
142	२२६, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ - वितरण (२४०४३४०२)	1150	..	..	..	1150	Distri (24043402)
143	२२६, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, यवतमाळ, जमीन व इमारती (२४०४३४११)	1	..	..	..	1	Land & Building (24043411)
144	२२७, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, अकोला - प्रशासन (२४०४३३०१)	5987	..	..	..	5987	(227) G.M.S. Akola Admn. (24041301)
145	२२७, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, अकोला - प्राण (२४०४३३११)	97078	..	..	..	97078	Procur. (24041319)
146	२२७, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, अकोला- संस्करण (२४०४३३२८)	24601	..	..	..	24601	Process (24041328)
147	२२७, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, अकोला- वितरण (२४०४३३३७)	2223	..	..	..	2223	Distri. (24041337)
148	२२७, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, अकोला, जमीन व इमारती (२४०४३३४६)	772	..	..	..	772	Land & Building (24041346)

1	2	3	4	5	6	7	8
149	२२८, (००) (०९) शासकीय दूध योजना, नांदुरा-प्रशासन (२४०४२१२८)	153	..	..	..	153	(228) G.M.S. Nandura Admn. (24042128)
150	२२८, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, नांदुरा-प्राण (२४०४२१३७)	20434	..	..	..	20434	Procur. (24042137)
151	२२८, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, नांदुरा-संस्करण (२४०४२१४६)	1340	..	..	..	1340	Process (24042146)
152	२२८, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, नांदुरा-वितरण (२४०४२१५५)	1450	..	..	..	1450	Distri. (24042155)
153	२२८, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, नांदुरा, जमीन व इमारती (२४०४२१६४)	1	..	..	..	1	Land & Building (24042164)
154	२२९, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, नागपूर-प्रशासन (२४०४२१५७)	181	..	..	..	181	(229) G.M.S. Nagpur Admn. (24041257)
155	२२९, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, नागपूर-प्राण (२४०४२१६६)	100	..	..	..	100	Procur. (24041266)
156	२२९, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, नागपूर-संस्करण (२४०४२१७५)	15751	..	..	..	15751	Process (24041275)
157	२२९, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, नागपूर-वितरण (२४०४२१८४)	..	..	..	..	..	Distri. (24041284)
158	२२९, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, नागपूर, जमीन व इमारती (२४०४२१९३)	..	..	..	..	..	Land & Building (24041293)
159	२३०, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, वर्धा-प्रशासन (२४०४३३६७)	8184	..	..	..	8184	(230) G.M.S. Wardha Admn. (24043367)
160	२३०, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, वर्धा - प्राण (२४०४१५१५)	126063	..	..	..	126063	Procur. (24041515)
161	२३०, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, वर्धा - संस्करण (२४०४१५२४)	20549	..	..	..	20549	Process (24041524)
162	२३०, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, वर्धा-वितरण (२४०४१५३३)	4775	..	..	..	4775	Distri. (24041533)
163	२३०, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, वर्धा, जमीन व इमारती (२४०४१५४२)	..	..	..	..	..	Land & Building (24041542)

1	2	3	4	5	6	7	8
164	२३१, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, गोंदिया- प्रशासन (२४०४२०२१)	5026	..	..	..	5026	(231) G.M.S. Gondhia Admn. (24042021)
165	२३१, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, गोंदिया- (२४०४२०३९)	32655	..	..	..	32655	Procur (24042039)
166	२३१, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, गोंदिया- संस्करण (२४०४२०४८)	18358	..	..	..	18358	Process (24042048)
167	२३१, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, गोंदिया- वितरण (२४०४२०५७)	4605	..	..	..	4605	Distri (24042057)
168	२३१, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, गोंदिया, जमीन व इमारती (२४०४२०६६)	1	..	..	..	1	Land & Building (24042066)
169	२३२, (००) (०१) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर- प्रशासन (२४०४२०७५)	6610	..	..	..	6610	(232)GMS Chandrapur Admn. (24042075)
170	२३२, (००) (०२) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर- प्राण (२४०४२०८४)	70985	..	..	..	70985	Procur. (24042084)
171	२३२, (००) (०३) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर- संस्करण (२४०४२०९३)	16408	..	..	..	16408	Process (24042093)
172	२३२, (००) (०४) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर- वितरण (२४०४२१०१)	2172	..	..	..	2172	Distri. (24042101)
173	२३२, (००) (०५) शासकीय दूध योजना, चंद्रपूर, जमीन व इमारती (२४०४२११९)	348	..	..	..	348	Land & Building (24042119)
					300	300	
एकूण		646590	829219	2371341	677382	4524532	Grand Total

कार्यक्रम क्रमांक - पाच
कृषि संशोधन व शिक्षण
दुग्धशाळा विज्ञान संस्था, आरे

प्रास्ताविक :

महाराष्ट्र राज्यातील दुग्धव्यवसाय विकास कार्यक्रमाची व्याप्ती लक्षात घेऊन व त्याची अंमलबजावणी योग्य होण्याच्या दृष्टीकोनातून तसेच चांगल्या व योग्य तांत्रिक मनुष्यबळाची जरूरी लक्षात घेऊन १९६० साली दुग्धव्यवसाय विकास विभागाने आरे दुग्ध वसाहतीत २ वर्षांचा दुग्धशाळा विज्ञान पदविका अभ्यासक्रम दुग्धविकास संस्था, आरेमार्फत राबविण्यासाठी हाती घेतला.

हा अभ्यासक्रम १९८५ सालापर्यंत भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद कर्नाल, हरीयाणा या संस्थेमार्फत राबविण्यात येत होता. सदर अभ्यासक्रम १९८६ पासून १९९१ पर्यंत संचालक, तंत्रशिक्षण परीक्षा मंडळ, मुंबई महाराष्ट्र राज्य यांचेकडे वर्ग करण्यात आला. कृषि आधारित कनिष्ठ पदविका अभ्यासक्रम कृषि विद्यापीठामार्फत राबविण्याचे धोरण महाराष्ट्र शासनाने स्वीकारल्यावरून १९९२ पासून सदर अभ्यासक्रमाच्या परीक्षा कोकण कृषि विद्यापीठ दापोली, जिल्हा रत्नागिरी यांच्या अखत्यारित बदलण्यात आला. सन २००१ सालापासून सदर अभ्यासक्रम महाराष्ट्र पशु मत्स्यविज्ञान संस्था, नागपूर विद्यापीठ यांच्या अखत्यारित आहे.

१९९० पर्यंत संस्थेत प्रतिवर्षी ६० विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण दिले जात असे. १९९१ पासून शासनाच्या सुधारित धोरणाप्रमाणे फक्त २५ विद्यार्थ्यांनाच प्रशिक्षण देण्याचे हाती घेण्यात आले होते. परंतु शैक्षणिक वर्ष १९९६ पासून पुन्हा विद्यार्थ्यांच्या संख्येत वाढ करण्यात आली असून ती आता ४० झाली आहे.

उच्च माध्यमिक परीक्षेत (बारावी विज्ञान) इंग्रजी, विषयासह एकूण विषयात ४५ टक्के गुण व गणित पदार्थ विज्ञान व रसायन शास्त्र या विषयात ५० टक्के गुण करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश देण्यात येतो. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना यात ५ टक्के गुणांची सवलत देण्यात येते.

मागासवर्गीय तसेच अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना शासकीय नियमानुसार शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते. खुरोडी डेअरी शिक्षण फंडातून प्रतिवर्षी काही विद्यार्थ्यांना त्यांच्या गुणवत्तेनुसार मासिक रुपये ५०० इतकी शिष्यवृत्ती देण्यात येते. तसेच द्वितीय वर्षात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस सुवर्ण पदक देण्यात येते. सन २०२१ पर्यंत या संस्थेतून एकूण १९३७ विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले असून ते महाराष्ट्र व इतर राज्यात शासकीय सहकारी व खाजगी क्षेत्रांमध्ये काम करीत आहेत.

दुग्धव्यवसाय व्यवस्थापन व पशुसंवर्धन पदविका अभ्यासक्रम, दापचरी

प्रास्ताविक :

शेतीला पूरक जोडधंद्या म्हणून पशुपालन, दुग्धव्यवसाय, कुक्कुटपालन इत्यादी उद्योग विकसीत झाले आहेत. धवलक्रांती संकरीत गाईस अग्रस्थान आहे. या उद्योगाला जनावरांचे आरोग्य, त्याचे खाद्य व व्यवस्थापन उत्पादित मालाचे विशेषतः दूध व दुग्धजन्य पदार्थांचे विपणन इत्यादी बाबींकडे विशेष लक्ष द्यावे लागते. राष्ट्रीय कृषि व ग्रामीण विकास संस्था तसेच २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत सुशिक्षित तरुणांना वरील जोडधंद्या करण्यास प्रोत्साहन देण्यात येते. वरील धंद्या सुरू करणेपूर्वी प्रशिक्षणाची नितांत आवश्यकता असते. पशुसंवर्धनावर योग्य उपचार करण्याची या व्यवसायात तर पावलापावली गरज भासते. खाजगी व्यवसाय व शासन सेवेत तांत्रिक कर्मचाऱ्यांची निकड आहे. याबाबी लक्षात घेवून महाराष्ट्र शासनाने सन १९८५-८६ या शैक्षणिक वर्षापासून दुग्ध प्रकल्प, दापचरी येथे दुग्धव्यवसाय व्यवस्थापन व पशुधनवर इत्यादी विषयांवरील २ वर्षांचा पदविका अभ्यासक्रम सुरू केला आहे. माध्यमिक शालांत परीक्षा प्रमाणपत्र उत्तीर्ण असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना गुणवत्तेनुसार व राखीव जागेच्या निकषावर या ठिकाणी प्रवेश दिला जातो. या अभ्यासक्रमात प्रतिवर्षी ३० उमेदवारांना प्रवेश दिला जातो. सन १९९१-१९९२ या शैक्षणिक वर्षापासून हा अभ्यासक्रम कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली यांचेकडे परीक्षेसाठी संलग्न करण्यात आलेला होता. सन २००१-०२ पासून हा अभ्यासक्रम महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ नागपूर या स्वतंत्र विद्यापीठाशी संलग्न करणेत आलेला आहे.

प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांची निवासाची सोय दुग्धप्रकल्प दापचरी येथे करण्यात आलेली आहे. या विद्यालयाची एक स्वयंपूर्ण इमारत आहे. या इमारतीत अत्याधुनिक उपकरणासहित सुसज्ज प्रयोगशाळा, वाचनालय, पाठ्यक्रमासाठी वर्ग इत्यादी सोयी उपलब्ध आहेत. या विद्यालयातून आतापर्यंत ५२६ विद्यार्थी जुलै, २००८ अखेर यशस्वीरित्या प्रशिक्षण पूर्ण करून बाहेर पडले आहेत. अशा प्रकारची प्रशिक्षण देणारी आदिवासी भागातील महाराष्ट्र शासनाची एकमेव संस्था असून या संस्थेचे अधिपत्य मा. आयुक्त, दुग्ध व्यवसाय विकास विभाग महाराष्ट्र राज्य यांचेकडे आहे. महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ नागपूर यांचेकडील अधिसूचना दि. २९ मार्च, २००६ अन्वये दुग्ध व्यवसाय व्यवस्थापन व पशुसंवर्धन पदविका अभ्यासक्रम बंद करून त्या ऐवजी "पशुधन व्यवस्थापन व दुग्धोत्पादन" हा अभ्यासक्रम विद्यापीठाच्या अटी-शर्तीच्या अधिन राहून सुरू करावयाचा होता. खात्यास तसा प्रस्ताव सादर केला असून शासन मान्यता प्राप्त झालेली नाही.

(सहा) इतर योजना :--केंद्र पुरस्कृत

केंद्र शासनाने सर्व केंद्र पुरस्कृत योजना सहकार माध्यमातून राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे. या कारणामुळे वर्ष २०२२-२३ करिता रु. — लाख तरतूद सुचविण्यात आलेली आहे.

सहकारी संघाचे पुनर्वसन योजना :--

- (अ) एकात्मिक दुग्धविकास प्रकल्प महाराष्ट्र राज्य दूध महासंघामार्फत राबविण्यात येतो.
- (ब) स्वच्छ दूध उत्पादन योजना ही संबंधित तालुका/जिल्हा संघामार्फत राबविण्यात येते.

PROGRAMME No. 5

AGRICULTURE, RESEARCH AND EDUCATION
DAIRY SCIENCE INSTITUTE, AAREY

INTRODUCTORY :

The Dairy Science institute, Aarey was established in the year 1960, in order to provide trained Technicians in the field of Dairy Technology, two years course leading to Diploma in Dairy Technology was started in this Institution.

The course was under the Administrative control of I.C.A.R. sub-committee on Dairy Education with headquarters at National Dairy Research Institute, Karnal till 1985. The Administrative Control was transferred to the Director of Technical Education, Maharashtra State, Mumbai with effect from 1986 which continued upto 1991. As per the decision of Government of Maharashtra to run the lower level agro base Diploma Course through Agriculture Universities, the examination of this Institution will be undertaken by Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli, District Ratnagiri since 1992. Since 2001 the course was affiliated to Maharashtra Animal Husbandry and Fishery Science University, Nagpur.

Upto 1990 the strength of the students was 60. From the year 1991 the strength of students has been reduced from 60 to 25 as per the revised policy of the Government of Maharashtra to run this course. From Academic year 1996 the strength of the students was increased and kept upto 40.

The student securing 50% marks in Physics, Chemistry, Mathematics and aggregate 45% marks with English as one of the subjects are admitted to this course. Concession of 5% marks is permitted for the candidates of reserved categories.

The student from Backward Classes & Minority Community paid Scholarships according to Govt. rules.

A scholarship of Rs. 500/- from Khurody Dairy Education Fund is awarded to Brilliant and needy students of this Institute. Upto 2021 total 1937 students have successfully completed the Diploma till this year, and are employed in Government Co-operatives and Private Sectors in the State of Maharashtra and other States of the Nation.

DIPLOMA COURSE IN DAIRY FARM MANAGEMENT AND ANIMAL, HUSBANDRY PRACTICES, DAPCHARI

INTRODUCTORY :

Dairy has been accepted as a major subsidiary business to Agriculture in Maharashtra State. In the white revolution the cross bred animals play an important role. An ambitious programme of producing crossbred cows is undertaken in Maharashtra. This needs special attention for cattle health, cattle feed and cattle management. So also milk and milk production produced from the milk needs special attention. The I.A.R.I. as well as under 20 Point Programme the educated youth are encouraged to take dairying as subsidiary business. Before starting such a business, it is very essential to impart training. It is very essential to give veterinary aid to the cattle. There is necessity of such technically trained works in private business and Government service. Taking into consideration, Diploma Course of two years duration in Dairy Management and Animal Husbandry has been started at Dairy Project, Dapchari.

Candidates passing S.S.C. examination are eligible to take admission in this College on the basis of merit. Every year 30 candidates are given admission for this course from Academic year 1991-92 this course has been affiliated to the Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli for the sake of examination. Since Academic year 2001-2002 this course has been affiliated independently to the Maharashtra Animal and Fisheries Science University, Nagpur.

The facility of lodging and boarding is provided for the teaching staff and students. This diploma college has its own building having well equipped laboratory, well furnished class-room and library. So far up to July, 2008, 526 students are successfully trained from this college. This is a unique Govt. Training Institute in tribal area of Maharashtra giving such a kind of training to students. This institute is solely under the control of Commissioner of Dairy Development, Maharashtra State-Maharashtra Animal and Fisheries Science University Nagpur as per notification of University dt. 29th March, 2006 the course of Animal Husbandry and Dairy Production to be started in stated of Dairy Farm Management and Animal Husbandry Diploma Course. The term and conditions of University should be fulfill to start the diploma course-In connection proposal submitted to the Dept. for Govt. approval but the Order is awaited.

(No. 6) Other Scheme - Central Government Sponsor :

Central Government has decided to function all Centrally sponsor scheme through medium of Co-operatives due to this for the year 2020-21. Rs. — Lacs grants has been provided to this purpose.

OTHER SCHEME (REHABILITATION AND INTEGRATED MILK DEVELOPMENT SCHEMES)

Central Government has passed Resolution to implement all Centre Sponsored Schemes through Co-operative Sector, due to this is Rs. — Crore provision has been made in the financial year 2020-2021. Rehabilitation of Co-op. Federation Scheme.

(A) Integrated Dairy Development Project is conducted by Maharashtra Rajya Dudh Mahasangh Ltd., in Maharashtra.

(B) Clean milk production is conducted by respective Taluka/District Milk Union in their Taluka and District.

भाग--३
परिशिष्ट--एक
कर्मचारीविषयक गोषवारा
दुग्धव्यवसाय विकास विभागातील वेतनश्रेणीनिहाय मंजूर पदे

गट	अ. क्र.	सुधारित वेतन मॅट्रिक्समधील		मंजूर पदे
		वेतन संरचना	वेतनस्तर	
१	२	३	४	५
अ	१	एस-३०	१४४२००-२१८२००	१
	२	एस-२८	१२४८००-२१२४००	१
	३	एस-२७	११८५००-२१४१००	१
	४	एस-२५	७८८००-२०९२००	५
	५	एस-२३	६७७००-२०८७००	२१
	६	एस-२०	५६१००-१७७५००	६२
	७	एस-१६	४४९००-१४२४००	०२
एकूण अ				
ब	८	एस-१६	४४९००-१४२४००	०१
	९	एस-१५	४१८००-१३२३००	१४७
एकूण ब				
क	१०	एस-१५	४१८००-१३२३००	०७
	११	एस-१४	३८६००-१२२८००	२६३
	१२	एस-१३	३५४००-११२४००	२९५
	१३	एस-१०	२९२००-९२३००	५२
	१४	एस-८	२५५००-८११००	९४५
	१५	एस-७	२१७००-६९१००	१४५
	१६	एस-६	१९९००-६३२००	४७३
एकूण क				
ड	१७	एस-६	१९९००-६३२००	१३
	१८	एस-५	१८०००-५६९००	०१
	१९	एस-३	१६६००-५२४००	४०१
	२०	एस-१	१५०००-४७६००	१२६१
एकूण ड				१६७६
एकूण (अ + ब + क + ड)				४०९७

दुग्धव्यवसाय विभागातील वर्ग-१ ते वर्ग-४ मधील पदांचा तपशील

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	वर्ग-१ (अ)	वर्ग-२ (ब)	वर्ग-३ (क)	वर्ग-४ (ड) (अ + ब + क + ड)	एकूण
१	२	३	४	५	६	७
१	आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास विभाग	१९	११	१२०	३२	१८२
२	बृहन्मुंबई दूध योजना, वरली	१३	१४	५६५	५६८	११६०
३	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, आरे	२	७	९८	११७	२२४
४	दुग्धशाळा विज्ञान संस्था, आरे	१	५	२७	२६	५९
५	नियंत्रण, गुरे नियंत्रण कार्यालय, गोरेगाव	१	२	२९	२१	५३
६	प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी, नवी मुंबई	९	२०	२१४	१९७	४४०
७	प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी, नाशिक	८	१४	१९३	१४०	३५५
८	प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी, पुणे	१२	२३	३२६	१९५	५५६
९	प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी, औरंगाबाद	११	२२	३१६	१५९	५०८
१०	प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी, अमरावती	८	१३	१२६	८७	२३४
११	प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर	९	१७	१६६	१३४	३२६
एकूण (अ + ब + क + ड) ९३		१४८	२१८०	१६७६	४०९७	

परिशिष्ट-२

विकासाधारित अर्थसंकल्पाद्वारे कार्याच्या घेतलेल्या आढाव्याचे निष्कर्ष

प्रास्ताविक

दुग्धव्यवसाय विकास विभागाच्या कामकाजाकरिता अर्थसंकल्पात करण्यात येणारी तरतूद प्रामुख्याने योजनेतर खर्चाची असते वित्तीय वर्ष २०२२-२०२३ करिता योजनेतर तरतूद रुपये ४५२.४५ कोटी करण्यात आली आहे. त्यापैकी बहुतांश तरतूद दूध उत्पादकांना दुधाचे मूल्य अदा करण्यासाठी करण्यात आली आहे. शेतकऱ्यांकडून पुरविले जाणारे सर्व दूध स्वीकारले जावे असे शासनाचे धोरण असल्याने यावरील खर्चात कपात करण्यास फारसा वाव नाही. तरी देखील दूध हाताळणीवरील कपात करण्याच्या हेतूने खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात आली आहे :-

(१) दुधाची किंमत व त्यावरील संघ/संस्थांना देण्यात येणारे कमिशन हे खरेदी दराच्या सूत्राप्रमाणे दुधातील एकंदर घन घटकावर आधारित ठरविण्यात आले आहे. त्यामुळे दुधाच्या प्रतीत सुधारणा अपेक्षित आहे तसेच भेसळयुक्त अगर कमी प्रतीचे दूध स्वीकारले जाणार नाही. यामुळे दुधाची वाहतूक व प्रक्रियेवरील खर्च काही प्रमाणात कमी होण्यास मदत होते.

(२) महाराष्ट्रात प्रमुख दूध योजनांमार्फत निव्वळ गाईचे दूध, टोण्ड दूध व अधिक मलईयुक्त दूध वितरित करण्यात येते.

(३) बृहन्मुंबई दूध योजनेत दुधाचा अतिरिक्त साठा होऊन वाहनाच्या खोळंब्यामुळे दुधाची नासाडी होऊ नये, तसेच ठेकेदारांना खोळंबा आकार देण्याची वेळ येऊ नये. याकरिता मुंबईकडे होणाऱ्या दुधाची आवक मर्यादित करण्यात येते. त्यामुळे दूध वाहनांचा होणारा खोळंबा कमी झाला.

(४) सर्वसाधारणपणे बृहन्मुंबई दूध योजनेत येणाऱ्या दुधावर वितरणपूर्व दोन वेळा पाश्चरायझेशन केले जात असे. मुंबईकडे पाठविण्यापूर्वी ग्रामीण दूध योजनेत एकदा पाश्चरायझेशन होत असे. आणि नंतर दुसरे पाश्चरायझेशन बृहन्मुंबई दूध योजनेत होत असे.

(५) दूध वाहतुकीच्या योजनेच्या यशस्वी अंमलबजावणीमुळे वाहतुकीतील खोळंबा, दुधाची नासाडी आणि विभक्तीकरण यामुळे होणारा तोटा नियंत्रणात आला आहे.

योजनांतर्गत तरतुदीचे विभागाचे अंदाजपत्रक रुपये ३.०० लक्ष इतके आहे आणि त्यातील बहुतांश तरतूद दुधाची हाताळणी करण्याकरिता निर्माण करावयाच्या विविध सुविधांच्या निर्माणासाठी आहे. त्यात आणखी कपात करण्यास वाव नाही.

परिशिष्ट-३

लोकलेखा समितीच्या शिफारशींना मिळणारा प्रतिसाद

महालेखापालांच्या निरीक्षण अहवालातील परिच्छेदांना विहित मुदतीत उत्तरे देण्याकरिता दक्षता घेतली जाते व त्याबाबत पाठपुरावा करण्यात येतो.

भारताचे नियंत्रक व महालेखा परीक्षक (सी. अ. जी.) यांच्या अहवालातील परिच्छेदाबाबत तसेच महालेखापालांच्या प्रारूप परिच्छेदावर संबंधित योजनेच्या/विभागाच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्याबरोबर चर्चा करून अनुपालन अहवाल/उत्तर विहित मुदतीत सादर करण्याची दक्षता घेतली जाते.

लोकलेखा समितीने केलेल्या शिफारशींची नोंद घेण्यात येते व त्यानुसार आवश्यक ती कार्यवाही या विभागाकडून केली जाते.

— — — — —

ANNEXTURE-2

FINDINGS OF THE WORKLOAD BASED ON THE DEVELOPMENT BUDGETING

INTRODUCTORY :

The activities of the Dairy Development Department are provided for in the budget mainly on the Non-plan side. The non-plan for the current year 2022-2023 is Rs. 452.45 Cr. The bulk of this amount represents the purchase price payable to the Milk Producer. Since there is commitment by the Government to purchase all the milk offered to it. There is only marginal scope to cut down this expenditure. However, following steps have been taken to cut down this expenditure. However, following steps have been taken to cut down the expenditure connected with handling of milk.

1) The purchase price of milk and the commission thereon payable to the Sangh / Society is based on the total solids as per the formula of the purchase price. Due to this improvement in quality of milk is expected. At the same time adulterated and milk of low quality will not be accepted. This will help in saving in expenditure on transport and processing of milk to some extent.

2) In Maharashtra by major Milk Schemes, Cow milk, Toned milk and full cream milk is distribution.

3) Excessive milk results in traffic problems and possibility of milk perishing, which results in detention of vehicles, detention charges, payment to the transporters. Hence, incoming milk to Mumbai is kept in limit by Greater Mumbai Milk Scheme.

4) Usually the milk coming to Greater Mumbai Milk Scheme undergoes two pasteurizations before being distributed. On pasteurization of the Milk Movement Plan the detention vehicles, spoilage of milk and loss on account of milk has been kept under control.

On the plan side our Budget is limited to Rs. 3.00 Lakh. It is mainly for the development of the infrastructural facilities for handling with and as such there is no scope for affecting any cut under this.

 ANNEXTURE – 3

PUBLIC ACCOUNTS COMMITTEE RECOMMENDATIONS AND RESPONSE

Precaution is taken for reply to audit paras of Accountant General Maharashtra in time limit and pursues the matter accordingly.

Precaution is taken for reply to Audit Paras of Comptroller and Auditor General (AG's paras) by discussion with respective Officers of Government Milk Scheme.

Cognizance of recommendations by Public Accounts Committee is taken and accordingly, proper action is taken by the Department.
